

מחוּבָרִים

העלון השבועי מבית עוז והדר - אור לישרים

גליון קס"ו | פרשת בא | תשפ"ד

יום כניסת ויציאה שבת קודש:	ירושלים	מכסתה גבעת חביבה	גבעת השכלה	גבעת הבראה	לידון גבעת הבראה	NEY גבעת הבראה	בי ברק גבעת הבראה	NEY גבעת הבראה	NEY גבעת הבראה
שבת קודש:	16:25	17:41	16:10	17:23	16:39	18:10	17:48	18:15	17:42

חשייה: הראש כולל שנקלע ביום בחרותו בשבת בישיבת הנגב אצל הגאון

רבי יששכר מאיר, שם שמע ווארט נפלא שליווה אותו לכל ימי חייו | עמ' ה'

סגולה: לימוד אבות עם בניים - סגולה להצלחתם | עמ' ב'

אקטואליה: האם תור כדילימוד הגمرا מותר להזכיר שם המפורש או
צערך להזכיר ביכינוי? | עמ' י"ד

פויים חכמים
ואמרות נפלאות
על פרשת השבוע

פנויים ואמרות

השבוע בגליון:

המכה האחרונה בשם "מכת בכורות", מ"מ תיבת
מכת" אינו נכנס בכלל החשבון, ואמר רבי
יהודא סימן על החשבון שריה מכובן והוא הר"ת
דץ"ך עד"ש באח"ב, והכוונה שאוטה ב' האחרון
הוא בכורות, היינו kali הוספת תיבת "מכת"
(שגמי' ת"ס), ואו מכובן הגימטריא הפלא, ופלא.
רבי מאיר אריך זצ"ל נתרגש מאד למשמע
זוניזי, וקרוא לנכדו ואמר לו: אני מאמין באמונה
שלמה שהחשבון הוא מכובן, אבל בכל זאת אני
רוצה שתעשה החשבון על דף ואחר ذמן שגמר
הحسابן הכריז הנכד בשמחה לזכינו: זידיע
ספונקטי!

בארכן (גליון לב)

ויש לדקדק בדבריו, א. כפל הלשון 'אלוי' עשר
מכות וכו' ו'אלוי' ה' ב. רבי יהודה היה נוטן בהם
סימנים וכ"ו מה חדש בר'ת זה, הלא ביד כל
אחד לעשותות?

ובוירא ה' צבאי לצדיק", שהכתבו "ויזאננו ה'
ממצרים ביד חזקה ובזרע נתניה ובמורא גדול
ובאותות ובמופתים" בגימטריא "דס צפרדע נטם
ערב דבר שהין ברד ארבה חזק השוכן נטיה ובסוגה
דין בחושבנה דין. וזה שאמר 'אלוי עשר מכות',
רצה לומר עצם המכות, ו'אלוי ה' הנרמזים
בפסוק, חשבונם שווה. אולם, כפי החשבון יש
ת"ס יתרום בעשר המכות על הפסוק.
זה אומר רבי יהודה אף שהתנאה מזכיר

כשהאדמו"ר מלזוב נבחן על
ההוראה אצל הגה"ק רבי מאיר
אריך זצ"ל

ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה א'שר
צאתם ממצרים מפני עבדים כי בחזק יד הויא
ה' וגוי (י. ג.).

ספר כ"ק האדמו"ר מהר"י מלזוב זצ"ל,
שבצערתו שלחו זקינו הרה"ק ה' צבאי לצדיק"
מלזוב ו"ע לעמוד בכרו המבון על י"ד אצל
הגה"ק רבי מאיר אריך זצ"ל אב"ד טראננה, ולקבל
מןנו הורמנה, ואמר לו שלא יגלה לו יחשסו כי
רצה שיבחנו היטב, ואכן כן עשה, וכשהיאל רבי
מאיר אריך לשמו אמר "ישראל שפרא" ותו לא,
ואכן בחנו היטב ונתקן לו הוראה.

אה"כ דבר עמו גם בענייני HISIDOT, במשמעות
שיחתם הפליט האדמו"ר מלזוב כשוגנה
היוציא, ואמר 'זקינו' הבני יששכר, ויהי כמשמעותו
זאת רבי מאיר אריך, שאלו תיכף איך מתיחס
להבני יששכר, ומהו אביו זקינו? בין ברירה
גילה לו שהוא ננד הרה"ק מלזוב - והיות
שהיה אז בתחילת חדש אייר, שאלו רבי מאיר
אריך שיאמר לו איזה דבר תורה וגימטריא
שאמור זקינו בחג הפסח העבר.

ואמר הננד האדמו"ר מלזוב, שזקינו אמר
בשנה זו: בעל הגדה מביא הכתוב "ויזאננו ה'
ממצרים ביד חזקה ובזרע נתניה ובכונא ג'DEL
ובאותות ובמופתים" (דברים כו, ח), וממשר' אלוי
עשר מכות שהביא הקב"ה על המצרים במצרים
ואלו הן דם צפרדע וגוי רבי יהודה היה נוטן בהם
סימנים דצ"ך עד"ש באח"ב.

מוסר חסדי לפרש השבוע עמ' כ"ד

פוני אביר יעקב עמ' ז'

פנינים ואמרות

פנינים חכמים
ואמרות נפלאות
על פרשת השבוע

ובנייהם לבנייהם ובנייהם לדור אחר (יואל א, ג).
דעת זקנים-בפרשנו

לפדות את פטרי החמורים - זכר לנס הגדול זהה.
עכדה"ק.

מדוע בתורה נאמר התם ראשון מד' הבנים, ובהגדרה רק השלישי ויהיה כי ישאלך בנה מחר לאמר מה זאת וגוי (יג, יד).

מן ה"מקור ברוך" מסערט ויזנץ ז"ע היה
תמה: הנה בתורה הקדושה מופיעעה שאלת התם
לפני כל שאר הבנים, כפי שנאמר בסוף פרשタ
בא: "ויהיה כי ישאלך בנה מחר לאמר מה זאת".
מדוע, אם כן, בהגדרה התם הוא הבן השלישי?
אף הוא חזר ויישב בדרך צחות: כשאדם מזמין
את ידידו לסעודה - יכול הוא ליתן לו לכלת
אחריו, משום שבתו הוא שהלה ימשיך ויצעד
אחריו לשובד את לבו. לא כן, שטרו התופס גנב -
אוחו הוא בו ומוליכו "לפניו", משום שמחחד הוא
שאם ייפגע הוא לפניו - ימלט הגנב מאחוריו...
כן הדבר בעניינו:obil הסדר ניתן לסדר את
התם שלישי, משום שהוא בין כך גושא את עיניו
ל"סעודה" שתבואו... לא כן בLIMIT הדרת התורה, אם
ישקיע המלמד את מעיינו בגין החכם, ויסדר
את התם שלישי - בINYINTים ישתמט הוא יירוץ
למשחקיו... יש להקדיש לו, אפוא, את מלא
תשומת הלב, ולפנות אליו בראשונה...
במשנת רשי"ב-בפרשנו

'פון א מכיה מאקט מען נישט קיין קומפוט'

לא נשאר ארבה אחד (י, יט). וברשי"י אף
המלחחים שליחו מהם.
מדוע יצאו אף המלחחים, אלא ללמדנו אז 'פון
א מכיה מאקט מען נישט קיין קומפוט' [ממכה
לא עושים ליפתחן]. אם קבלת לא עליינו מכיה, קיבל
אותה בדומיה, ואל תעשה ממנה רוחחים.
שיח הפרשה (הגה"ח רב חיים יצחק שוירץ ז"ל)

מןין הו לישראל' חמורים לובים' ביציאת מצרים

והפתי כל בדור בארץ מצרים מארדים ועד בהמה
(יב, יב).
איתא בגמרה (בכורות ה, ב): אמר רבי חנניה,
שאלתי את רבי אליעזר בבית מותבא רבא (בבית
מדרש הגדול, רשי'), מה נשתנו פטרי חמורים
(=שציה הכתוב לפודתם בשעה) מפטרי סוסים
א מכיה מאקט מען נישט קיין קומפוט? [ממכה
לא עושים ליפתחן]. אם קבלת לא עליינו מכיה, שכן
לך כל אחד ואחד מישראל שלא היו עמו תשעים
חמורים לובים (מעולים, רשי') טעונים מכספה
זהבבה של מצרים.

מן האמרי אמת מגור ז"ע סייר שבחיותו
בירושלים הביאו לפני כתוב יד של אחד מגודלי
ישראל, והוא שם דבר נאה:
כי אוטם חמורים לובים" שיצאו עם בני ישראל
מצרים - היו בודאי של המצרים שהשאילו
ליישרל בעת היציאה, כי מניין היו ליישרל
חמורים חשובים שכאללה? והנה במקת בכורות
נאמר שהכה הש"ת גם את הבהמות הבכורות,
ומסתבר שבין החמורים הללו היו גם חמורים
בכורים, ויתכן שכולם היו בכורים, מכל מקום
כדי שישרתו את ישראל בעת היציאה לטוען את
משמעותם, עשה עמהם הש"ת נס - והשאים
בחיים ולא הרגם, ולכך לדורות ציה הש"ת

סגולת השבוע

לימוד אבות עם בניים - סגולת להצלחתם

והגדת לברך וגוי (יג, ח).

דברים נפלאים בענין סגולת לימוד אב עם בנו שחה"צ רבי שמשון פיניקוס זצ"ל, ונცטט את לשונו המתוק:
בשעה שהיודי הולך לבית הכנסת להתפלל או ללימוד תורה, חש הוא שבזמן זהה עסוק במצבה וקיים בכך את רצון ה'. לעומת זאת, אותו היהודי כשהוא יושב ולומד עם בנו במשך חצי שעה פרק 'אלו מציאות', קיימת בו תחושה שכך הקריב עבור הילד חצי שעה מהחכים שלו, וזה 'בזבוז זמן' עבورو...
פעמים רבות, אב הלומד עם בנו נראה כמו שהוא בוכה עם קפי, שכשנפתחת הקופה היא מזנקת החוצה, וכך אותו אב 'מס肯' שנוטה ביתו בקישה ממנה למדוד מעט עם בנו, עושה זאת מחוסר ברירה [כי אותו לוד הרי 'אינו ברמה שלו...'] ובזמן הלימוד הוא מביט פעם בשעון לדאות מותי כבר יסתהים העניין והוא יכול לשוב ללימודו.

זרוי תחושה מוטעית, מצווות לזכות זמן, וכש שאים אינו מביט בשעון כמה זמן נמשכת בביתו סעודת שבת כך כדי לבדוק מיטטו על הלימוד עם בנו, כי גם זו אחת מהמצוות המוטלות עליון.
האמת היא, שבאופן כללי ישם בענין זה כמה דברים שאנו מבינים אותו די הצורך. וב'ישראל סלנטר זצ"ל לימדנו כלל יסודי ביהדות: "מודארף טאן, נישט אופטאן", כלומר יהורי צריך לבנות בפועל, אך איננו כבלן שלפני שגמר מלاكتו אינו מקבל ממשהו.
עד עליינו לדעת, כי כשם שברורו לכל אחד שדרושה השקעה יומיומית בילד כדי שיגדל בריא בגוףו, ואם לא יידאג הורי להאכילו מאכלים בריאים [כלחם, ירקות וכיוצא ב'] יונחו לו להסתפק בעוגות וממתיקים, אמן הוא לא ימות למחורת... אך בחלת תיכון שכשיתברג ויגיע לגיל שלושים, ארבעים וכוי' הוא יסבול

בעיות בריאותית, ולעומת זאת כל אכילה נכונה בילדותו מוסיפה לו בריאות לטוחה הארוך - אך כדי נדרש מהאב לדאוג לבנו ממחינה רוחנית, ועל לו לחשב "מהו כבר תועליל ליד אותה רבע שעה של לימודי?"

אבל הלומד עם בנו יום יום, או לכל הפחות לעיתים מזומנים - בימי שישי בשבתוacha"צ, או בין זמנים - גורם לכך שילדיו גדל בריא בנפשו, ממש כאכילת אוכל בריא במקומות סוכריות!
ובכלל לימוד עם הבנים הוא סגולת להצלחה. זהה תורה מיוונית, תורה של כל קיום מצות ושנתם לבניך.

עלינו לחוש, איפוא, שזמן הלימוד עם הבנים אינו זמן "مبזבז".
חינוך הוא חלק נפרד מעבודת ה' שלנו" על"ד הנפאלים.

ב"ד

קו' מחברים'

שע"י מלכת התורה עוז והדור

02-803-9999

לשאלות הלכתיות בבית הרוואה הקש 8

מופיע נכח לעבד את ה:

הארה שמיימת נפלאה, שהעניקה חיזוק עצום להמשיך ולהחזיק במה שקיבל על עצמו:

ולשינונו היה ברור שעוד נדבר. מידי במצאי שבת הוא מתקשר אליו. אמי מציע לו לגשת לכפר ערבי לתקון את התקלה, אבל הוא נרushed ונפחח מהרעיון. מה פהאותם? לא יקום ולא יהיה. הולכים רך למושך היהוד. יהי כן. ביום ראשון נסענו למוסק, ושם התברר שתיקון התקלה עולה 800 ש. שאלתי את בעל המוסך איך זה יכול להיות, ניסיתי להוכיח על המזריר, ולבסוף הוא סיכם: "בשבילך - שבע מאות".

שילמתי את הנזק. חזורי הביתה, והנה, הגלגל נתקע בחוץ חד, והתפנצ'ר. הוצרכתי להחליף גלגל. השגתמי מישחו שמתפל בעניינים האלו במיר מוזל, והוא מכר לי גלגל בשבעים וחמשה שקלים.

אני מסיים את ענייני הרכב היגעים, חושב לעצמי כי על חסרון כיס', מונה שוב את ההפסד: 775 ש, ופתאום קולט שהמספר הזה אינו מקרי כלל. יש מה השגחה כל כך מיהודה, שאני נהרג ביוור. אני וכוס הביתה ומתחיל לומר בקול גדול: מזמור לתודה!

אמרתי את הפרק בהתרgesות ורבה, ולנגד עיניה השואלות של אשתי, ערכתי את החשבון: ביום שישי אחריו חצית ביצעה נסיעה מודהען עליית השתכרותי 175 ש. יחד עולמים הסכומים ל- 775 ש!!!

כל הממון שלכאורה הרוחותי ביום שישי אחריו חצית, ירד לטמיון. נתקיים כי מה שכותב בשולחן עורך הרבה: כל העוצה מלאכה בערב שבת אינו רואה סימן ברכה לעולם בזה המלאכה, אם מרווח מפסיד מקום אחר. זאת הייתה הארה שמיימת נפלאה, שהעניקה לי חיזוק עצום להמשיך ולהחזיק בקבולות שקיבלת עלי עצמי.

(גillum השגחה פרטית)

ביום שהתחלתי בעבודתי כנהוג הסעות, קיבלתי על עצמי שני דברים: אחד: להמשיך ללמידה את השיעורים הקבועים במשניות, בגמרא ובשולchan ערוך, חוק כל עבור. השני: שלא לבצע הסעות ביום שישי לאחר חוץות.

הקבלה הראשונה היא בין עצמי זה לא קל, כשמיشهו מבקש נסיעה ואני גענה לו, אבל ברור לי שם זה על חשבון השיעור, הנסעה הזאת היא פשוט לא שליל.

לגביו יום שישי אחרי חוץות זה קצת יותר קשה, כי יש אנשים שצרכיהם לנסוע דוקא א', ואם לא ההסעות האלו, במה אני נאג' אבל למדתי לשנן ללקחוות את שעות העובדה, ובעיקר את שעות אי-העובדה.

ביום שישי עבר שבת פרשת ויגש, הזמיןו אצל נסעה מודה התעופה לירושלים, לשעה עשר וחצי בוקר. השעה הייתה כשרה לפ' הניל, וצאתה בדרך הגעתה לשדה התעופה וחיכתי לנוסעים. חיכתי וחיכתי, וגם הם הגיעו והתעכבו בטרמיליין זמן רב. עד שמנצאו את המזוודה, ועד שהיא נבדקה, ועוד שהם שוחררו החוצה, עברו שעתיים.

"המוחיר לנסעה הזאת הוא שיש מאות ש"ח, הודיעתי לנוסעים. "חיכתי שעתיים וכבר מאוחר מאד. יומ שישי קצר". הם הבינו, ושילמו את מלוא הסכום.

כאשר ביקשתי לצאת מירושלים, ביקשו מבני בני משפחה אחת שakahווים למודיען עליית. שמחתי לקחת אותם, שכן ממילא אני נוסע לאותו יעד, ונקבתני בסכום לתשלום הנסעה: מה שבעים וחמשה ש"ח.

הגענו ליעדנו. בני המשפחה התמקמויפה בבית המארחים, ואני אצתי רצתי להכין את עצמי לשבת קודש. נסעתנו ברכב לכיוון המקווה, ומרוב מיהירות נתקעת ברכב אחר שנסע על הכביש. הוא צעק עלי, "אתה לא ראה איך אתה נסע? מה איתך? תראה מה עשית לך". אתה תצטרך לשלם את זה!" לשינוי לא היה פנאי להתחשבן. נתתי לו את מספר הטלפון שלו,

מחוברים

הנץ היום מבית עוז והדר - אור לישרים

- ווארט יומי • סיפור יומי • הלכה יומית
- אור החיים הק' יומי • פנוי אביר יעקב
- זוהר יומי • פנוי הדף היומי • זכרון הצדיק

שירות למיל האיש

או לחץ
כאן

להצטרפות:

newsletter.mechubarim@gmail.com

מתהילים
את היום!

מחוברים

ולא יהיה בכם נגף:

'תחלתו' - בכלא בין פושעים ללא שום סיבה אמיתית הנראית לעין, התרגיל עם התקפת לב, 'וסופו' - בהשגה מופלאה לנition חירום שהצל את חייו:

לשםוע את כל המיללים המזענאות הללו? למה אני צריך להיות במחיצתם של אנשים זולים כאלה? אני לא רוצה לפגוע ביראת שמיים שלי, ריבונו של עולם, תוכזיא אותו מכאן".

הייתי בוכה מותחת לשמייה, ורבי שמעון בר זעיר הקדוש, שהמזומור "אשר יושבי ביתך", הרוי זה לפני הא'-ב'. בכל הפסוקים יש מילה עםוי ה' החיבור באמצעות, לדוגמא: "פותח את יידך ומשביע לכל חי רצון", "טוב ה' כל ורוחמו" וכו' חז' מאות אחת - אותן ק', שם כתוב: "קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראו ה' אמן", אומר הזוהר הקדוש, אין ו' החיבור כי זה לא שני דברים אלא זה דבר אחד: "קרוב ה'...", למאי? לכל אשר יקראו ה' אמן". היהתי בוכה בדמעות שלישי וצעק בתוך ליבי: "ריבונו של עולם, תוכזיא אותו מכאן".

הקדוש ברוך הוא זרך לי כזאת הברכה בראש. באחד הביקורים אמרתי לאשתיי: "יש לי פה הרבה זמן, אולי תבאי לי ספר של עזרה ראשונה? קראתי בינתים אני אלמד לעשות עזרה ראשונה". קראתי שם על מוצב של אירוע לבבי. ידעת כי בעל פה את כל הסימנים, השעת יתר וקוצר נשימה וכו', והחלטתי שאני מבאים אירוע לבבי.

חזרתי על הדברים, תרגמתי כמה וכמה פעמים את הסימנים בלי שאף אחד ראה, החלטתי עבר אחד שאני "מתמוטט" לעניין כל ישראל, דאגתי להיות בחזעת יתר, תירגמתי קוצר נשימה ובאמת זה עבר והיה נראה לכלום כמו אירוע לבבי.

הבהילו אמבולנס ולקחו אותי לבית הרפואה רמב"ם" שבchiafa, עשו לי בדיקות א.ק.ג. והכל דוקא יצא תקין לחלוין. אבל אי אפשר לפטור כלל כולם יהודי בן ששים... ולכן החליטו לעשות לי גם "אקו לב". הם סימנו את הבדיקה והרופא הסתכל עלי מבט חמור סבר ואמר לי:

"אתה הרגע נכנס לצינטורה". היהתי בהלה, ואכן עשו לי צינטור לראות את כל מערכ כלי הגוף ותפקודם. לאחר הצינטור הגיע אליו הпроפּסּוֹר ואמר לי: "אדוני, או שאתה חותם או שאתה חותם, אבל אתה הרגע נכנס לנition חירום, נition מעפקים".

כאן כבר לא הייתה לי ברירה. באידיש קוראים לה "פורים שפֿיל" - משחק של פורמים, הצגה של פורמים. "אן לילוoms אני אומר לרופא. "אדוני", אומר לו הпроפּסּוֹר, "אנן מסתכלים ליפי התוצאות, ליפי הבדיות אתה ההגע כניסה לב". עשרתי נition מעפקים. אחרי שההתאוששתי, הגיע אליו המנתח ואמר לי: "תקשב, אתה יהודי עם ז肯, אתה יהודי חרדי, אתם מבאים 'קידוש' בכון? בשבת תביא 'קידוש' לביית הכנסת קיבלה מהקדושים בדורות ה' היה עם אותם שיר הלב תשעים ושמונה אחוז סתימה, אם חס וחלילה היה מחייב עוד יום יומיים, שבע שבועיים, היה חוטף דום לב ואף אחד לא היה מאמין מה קרה. הקדוש ברוך הוא לא רצה לחתך אףיו אירוע לב כל, הוא פשוט הצל ואונך".

ס"י אonto יהודי את סיפורו ואמר מגיד שיעור, השבתי לעצמי: "ריבונו של עולם, מה זורת אותה עם כל הפרחים והגנים האלה שנגבילים את הפה? את זה אני צריך לומר? את זה אני צריך לומר? מה קורה פה? אבל למשכה הקדוש ברוך הוא נתן לי את החיים במננה. אפילו לא היה לי התקף לב כל, בכדי שאני אבין שאני חולה לב, כן, קיבלתי את החיים במננה!".

בקריית אתה מתגורר יהודי תלמיד חכם, שמעביר שיעור בדף היומי בבית כלא בצפון הארץ, וכך הוא סיפר: באחד מחודשי החורף, בשעות הערב אני מתחילה את השיעור. פתאום אני מבחין שישים חדשנות" הגיעו לאן. יהודי עם ז肯 לבן כבן שישים, לבוש ב"פיג'מה" של בית האסורים, ואני בכוונה עדינה שואל אותו: "מה לך בבית האסורים?", זאת אומרת, "מה אתה עושים פה?!"

ומרגע זה התחלה לשמעו את סיפורו המדהים! וכך סיפר לי אותו יהודי: בוקר אחד אני עומד לצאת עם הרכב מהקרים לחיפה. לפעת אני מבחין בשני גברים מוגלאי ראש. שאלתי אותם: "מה אתם מוחפשים פה?". "לאן אתה מגיע?!" הם שאלו אותי. "לחיפה" עניתי. הם התלהבו ואמרו "אנחנו בדיקון צריכים להגיע לחיפה, האם אנחנו יכולים להציגך אליך לנסעה?!",

זכיתי במצות חסד - חשבתי לעצמי ואמרתי להם "בש machah". היה להם תיק גדול, פתחתי את תא המטען והם הנינו שם את התקיק. כשהגעתי לצומת הツיק פוטס, עקרו אותו ארבע נגידות משטרת, הם חסמו את כל הצומת.

לא הבנתי מה קרה, חשבתי לעצמי: אם עשייתי עבירה תונעה - צריך להתייחס אליו כמוני מהbeh מההמאמן? השוטר פתח את דלת רכבתי, והוא שם לי אזקים על הידיים וגם לשני הגברים מאחורה. אמרתי לשוטרים "רק תסבירו לי מה קרה?". ענו לי השוטרים "את זה תשמע במשטרת חיפה, לא פה!". נכנסנו לנידית ולקחו אותנו לשם לחדר החקירה. שם שוב שאלתי אותם רק תסבירו לי מה קרה, מה חטאתי, מה עוותתי. אמרו לי השוטרים "שנוי בחברה האלה שהלקחת הם במקבב של המשטרה כבר חצי שנה. אלה גנבים עם דיפלומה, הם עושים הרבה פעולה באזורי הקניות ובchiafa, וגם הלילה הם גנוו אופנויות ובתקiq הגadol שנמצא ברכב של יש תכשיטי זהב, כלי כסף ומכשירים אלקטרוניים יקרים שנגנבו".

"מה אני קשור לכל הסיפור זה?", שאלתי את השוטרים. "אתה ס"יען, אתה מסיע לדבר עבריה", ענו לי השוטרים. "אנני??? בסך הכל נתתי להם טרמף תמים, הם ביקשו ממני ועשיתי טובה, מה לי ולגניבות? מה אתם רוצחים ממני?", הוזעקה. כל היסענונים אמורים שבסר הכל הם עשו חסד, אפשר להשמיע לך את הקלטה של כלום. כולם אמורים אותם דברים, אם תצליח לשכנע את השופט, למה לא ולגניבות? מה אתם רוצחים ממני?", הוזעקה. כל היסענונים אמורים שבסר הכל הם עשו חסד, אפשר להשמיע לך את הקלטה של כלום. כולם אמורים אותם דברים, אם תצליח לשכנע את השופט, למה לא לא אדרבה", ענו השוטרים.

אם עומד למשפט ושוב אני חוחר על הדברים, שבסך הכל עשייתי טרמף תמים, עשית חסד ואני לא יודע מה רוצחים ממני. אומר לי השופט: "איך כותב בشرط התנאים", ע"ד שיתירצ שמי הצדדים, זה שאתה השכנעת - זהיפה מואוד, עכשוי אתה צריך לשכנע גם אותן. מי אמר שהזה נכון מה שקרה? וזה לא כל כך מריח טוב, וגם לא נשמע טוב שבדוק נתה להם טרמף. בקיצור, לא הצלחתי לשכנע את השופט, מה מה

אבל אם לפחות היהתי יותר "זוכה" להיות בכלא שמכנים "הצווארון לב" של בני עסקים מЛОדים שפשבו בעבירותם מס ורכוש וכדומה - זה היה "חץ צרה", אבל שמו אותו עם כל הפרחים והגנים, אנשים ירודים, ואני כל היום שומע מיללים מזענאות שהאזור לא יכול להשמיע. בלילה אני מותח לשמיכה פשוט מדבר עם ה' יתריך, ואני בוכה לקודש ברוך הוא: "ריבונו של עולם, זה שקיבלת גלות, בית סוהר אני מקבל באהבה", אבל למה אני צריך

ולמען תספר באזני בנה ובן בנה:

הקב"ה נתן לו מתנה נפלאה, זיכה אותו לשבות שבת אחת בנתיבות, ובדרשה אחת שהשmu הרב הוא השפיע על חייו עד היום הזה, וכך זכינו לחיות בצליפות אבל באושר בדירה בת 2 חדרים...

תקופה מואוד לחוצה ומוקדמת בשידוך עם רעיה לעתיד. הימי נורא לחוץ, צריים לקבול החלטת גורלית, יצאת לפגישות, התיעצחות וסידורים וכו'. תכניתם באוטו שבעו ליותר על הביקור הקבוע שלו בנתיבות. לא יקרה כלל אם שבעו אחד אני לא אسع ללמידה עם הבוחר הוא. אבל אחרי מחשבה נוספת החלטתי שלא לותר. מה אשם אותך בחור שאני עומד להתרשם?

נסעתי למורות הלחץ הגדול המוטל על כתפי... ובתוך הלימוד, בבוא לחזור לתחנת האוטובוס הבנתי שאיירתי את האוטובוס האחרון לבני ברק! המשמעות: אני נשאר בשבת בישיבת הנגב.

באוטוليل שבת, ראש הישיבה, הגאון רבינו ישכר מאיר זצ"ל, עלה לשאת דברים. באותה דרשה הוא אמר וארט אחד שחדר לי עמוק לבב, ומואז ועד היום אני פשוט צייד לארו ווי איטו יומם יום. הרב הסביר על דרך הדרש, על חלק מהתפילה שהיא

אומר הכהן הגדול ביום היכיפורים, כנמצא בנוסח אשכנז. מקורו בירושלמי, במסכת יומא פרק ה' הלכה ב': "ועל אנשי השرون היה אומר, כי רצון מלפניך... נוער לפשע. לעומת זאת, בני ברק היא אחת הערים הצופות בייתך בעולם, אבל גם אחת הערים עם רמת הפשיעה הנמוכה ביותר. זה מאוד מפלייא, והם רוצחים לדעת מה הסוד, ולכן ביקשו שאמצאו להם את המשפחה הכி צפופה בבני ברק."

את מה שנמצא בראש הפלימידה שלו!

בישיבה אמנם מנהנים את הבחרים לשאוף לדיינית התורה, ומחרדים בהם את הרצון לגדל בתורתה! אבל מה קורה כשמחתנים וויצוים מהישיבה? כל אחד מכם לעצמו בית, וסדר העדיפויות עלול להתעורר. לפעמים האברך הצער מתחילה להקשע בבית, אז צריך ספה, פה שלוחן חדש, וכו'. הבית הוא ביטוי לשמשיות באופן כללי, וזה משליק על כל מנעמי החיים, ואני לדבר סוף. מי שמתחלף לשאוף לשאיפות להצלחה בשמיות, קובר את הרוחניות שלנו! הוא דוחה את השאיפה להיות תלמיד חכם עד שהוא יורד לחתית הרשימה. אחרי הבית והרכבת, והטיול ועוד, ומגיע למצב נשאר לו עוד אייזו שאיפונת קטנה בסוף הרשימה... מה השאיפה? אה נכו, הוא מאד רוצה להיות תלמיד חכם... "שלא יהיה בתיהם קבריהם! שלא ישאפו שאיפות גשמיות שייעלו על השאיפות הרוחניות, כי כך הם קוברים את הרוחניות שלהם, חיליה וחס...".

הווארט הזה נשאר צרוב בלבו כל הימים, הקב"ה

נתן לו מתנה נפלאה, זיכה אותו לשבות שבת אחת בנתיבות, ובדרשה אחת שהשmu הרב, והוא השפיע על חייו עד היום הזה, וכך זכינו לחיות בצליפות אבל באושר בדירה בת 2 חדרים.

הסיפור לא נגמר. היהודי אחד שמע את הכתבה, והחליט לשים את מגוריו בראש שאיפותיו האישיות, עד שידאג לי ולילדיו לדירה רחבה יידיים! הוא רחם את עצמו לעניין, ושלח מכתבים למשרד הרווחה ומשרד השיכון, עד שגילה שיש דיור ציבורי גם בבני ברק! עד שנה וudo שנעה עברה כשהוא נמצא רוכב במשדרי המשסלה, עד שלבסוף היה צריך להביא את זה לאישור חריג בוועדה בכנסת, כי בעצם יש לנו דירה והזכותה היא למי שאינו לו דירה.

באוטם זמינים הכנסת התפזרה פעם אחר פעם, ובכל פעם הוועדות שבתו ממלוכה. והנה ארעד דבר פלא: הבקשה הספיקה להגעה לדין האחרון בוועדה לפני פיזור הכנסת. אמר לו יי"ר הוועדה, שעד לא מזמן עבר עיתונאי: "אותה את לא צירך לשכני! גם אני הייתי שם לדירה, אני הייתי העיתונאי שראיין את היהודי המפורסם הזה... אני חותם על אישור הבקשה בily להסתס". מסים מפניהם. הגודל של הדירה זה לא מה שעושה אותך מאושר.

הרב שיש את הסיפור, במורה קיבל ראש הכלול הנהיה: אתם עוברים דירה! לדירה בת שישה חדרים, מרוחק של רחובות בודדים מהתירה שלם, וכך הילדים נשארו באותו מוסdot, והכל נשאר אותו הדבר, ורק הדירה התרחבה".

(פניני בית לוי)

המגיד המישרים הרב יעקב שיש שליט"א, סיפור מעשה מרטיטה ומעורר. לפני שנה ראה כולל השוב בעיר סיפור לי סיפור נפלא, וחשב שאולי יוכל לשמש אותו בדרשותי אבל ביקש שאספרו בעליום שם. לאחר שזכה לתיקת בית מדרש או את סיפורו, קיבלתי על עצמי לספר אותו בתקופה הקרויה בכל האפשר, למען ידע דורותינו סמינר בהם ארצתנו מנהיג ומוסבב את הכל, ואיך צריכה להיות צורת ההסתכלות של היהודי על חייו העולם הזה.

הסיפור של ראש הכלול ארע לפניו מספר שנים, והתחילה בטלפון שקיבל ממש החסד הנודע, הרב חנני צילוק, שמספר לראש הכלול שהוא פונה אליו בשיחתו של מรณ הגראי"ל שטינמן זצ"ל. "פנו אליו מכלי תקשורת גדול, של ציבור שאנו שוכן תורה ומצוות", ספר לרב צילוק, וביקש שاعוזר להם למצוא משפחה שמתגוררת בצליפות דירות בין ציפיות דירות היידרדרות בני נוער לפחות. לעומת זאת, בני ברק היא אחת הערים הצופות בייתך בעולם, אבל גם אחת הערים עם רמת הפשيعة הנמוכה ביותר. זה מאוד מפלייא, והם רוצחים לדעת מה הסוד, ולכן ביקשו שאמצאו להם את המשפחה הכி צפופה בבני ברק.

הרבי צילוק החליט להתייעץ עם מรณ הגראי"ל, ולשאול דעת תורה. "ברגע ששמעו מזמן את השאלה, הוא אמר לי שאני צריך לעוזר להם למצוא משפחה וגם הסביר מודיע: 'הרי אם הם החליטו למצוא משפחה בני ברkit, הם ימצאו אחת כזו בכל אופן. אנחנו יכולים לכוון אותם למשפחה שתடעך לקדש שם שם'. אם הם ימצאו לבך, אולי יגיבו למשפחה שעתה שאנחנו היפר, ולכן עדיף שנכוון אותם למשפחה שאנו מודים. מראן הרוחה לי להזכיר לו רשיומו, והוא יבחר מותוכה, וכשהגשתי לו את הרשימה הוא בחר בך", אמר הרבי צילוק לך הכלול.

ומה מיוחד במשפחה של ראש הכלול? ובכן, אותו ראש כולל זכה ל-13 ילדים, אין ירבו! והם גרו בדירה בת שני חדרים, ללא אפשרות לעبور לדירה גדולה יותר. התלבטתי מואוד, מספר ראש הכלול, להכניס אליו הבית אנשים כאלו עם מצלמות ומיקרופונים, מה לנו ולהם? האם הבית של הפקה? וכי ציריך אני להראות אותו לכל המדינה, שכולם יראו כמה אנחנו

**"יש אנשים שగרים
באחוזה פאר ואינם
שחמים", אמרתי להם, "הם
עצוביים ומודכאים למרות
שלא חסר להם שם שום דבר
גשמי, ויש אנשים שగרים
בדירה צפופה ופשטota,
והחיו לא מש מפניהם.
הגודל של הדירה זה לא
מה שעושה אותך מאושר."**

'משכינים' ווירחו עליינו? מצד שני, הרב שטיינמן מבקש, ומהזיק בדעתו שיכל לגורם לקידוש ה' גדול, לנוכח מתרת למערכה והסכתה, אבל האבתי שני תנאים: תנאי ראשון היה, שהילדים לא יצטרכו להיות בסביבה בזמן שהם מצלמים. ותנאי שני, שלא יצילמו אותו ואת אשתי. הם הסכימו לתנאי והגינו לדירה שלנו. צילמו את המיטות ואת המטבח, את המקרר ואת מכונת הכביסה, צילמו וצילמו וצילמו, ושאלו איך אנחנו מסתדרים, ואיך אפשר להספיק לכבס כל כך הרבה בגדיים ועוד ועוד.

באוטם ביקורו הם שאלו אותו: 'לא קשה לך? עניתם להם שבודאי זהה, אף אחד לא רוצה להגבור בתנאים כאלה, אבל هل לא מה שהכחמי מעוניין אותנו בחו"ם. מה שמעוניין זה התורה, גם את אשתי ולידי. העובדה שאבा לומד בכולל - זו האואה של כל המשפחה, הם מרגישים שמחים ומאושרים. "יש אנשים שגרים באחוזה פאר ואינם שמחים", אמרתי להם, "הם עצוביים ומודכאים למרות שלא חסר להם שם דבר גשמי, ויש אנשים שגרים בדירה צפופה ופשטota, והחיו לך לא מש מפניהם. הגודל של הדירה זה לא מה שעושה אותך מאושר."

עכשו ראש הכלול עבר לסיפור אחר שקרה לו בזמן שהיה תלמיד ישיבה, וכך היה המשעש: בצעירותו היה לי חבר שלמד בנתיבות בישיבת הנגב, שהיה ציריך חיווק, ומכוון שהיה בראק לנטיבות להקדיש מזמני לעזרה. היה תני נסע בכל יום שיישי מבני ברק לניטיבות באוטובוס, ישב אליו במשך שעה תמיימה של לימוד בישיבת הנגב, ולאחר מכן חזר לבני ברק. והנה הגיעו

פנינים על הפרשה:

גאולת ישראל בזכות קימת חוץ

ויאמר משה מחת הלילה אמר יוציא בתוכה מצרים (יא. ז) בזמנן שהיו ישראל במצרים, לא היו ראים מצד מעשיהם להינצל משם, באשר יירדו לשאול מהותיהם ועשו כמעשי הגויים. ורק בוכו התbatchתו של הקדוש ברוך הוא לאבותיהם נגלה עליהם מלך המלכים וגאלם. אמנם פטור בעל כלום אי אפשר, ונזקוק לזכיותם שלם עצם כדי להינצל. ואכן, הקדוש ברוך הוא ברוח רחמי חישב להם את זכויותיהם העתידיות, ובוכותם כך גאלם.

השתתפות בצעור השכינה

והנה, כותב רבינו זיע"א (שער תשובה, מאמר יג) כי מיום שגלו ישראל מעיל אדרמתם, ונחרב בית מקדשם, גדל מארוד צערם, ואין קללותו מרובה מחבירו. אמנם, אף שצער הבנים גדול מאד, גدول ממען צערו של האב שהגלה את בניו והחריב את ביתו, וגם שכינתו הקדושה נמצאה בגולות עימם. משום כך, נהגו ישראל קדושים לקום בחוץ הלילה, ולשתחף עצם עם צער השכינה, לעורר רחמי שמים ולבקש על בניין המקדש, ובוכותם עתדים ישראל להינצל.

מעתה, מאחר גולוי יודיע לפניו הקדוש ברוך הוא כי עתדים בניו לקום לפניו בחוץ הלילה למען כבודו שכינתו, גמל להם ברוב אהבתו במידה כנגד מידה, למרות שעוד לא עשו דבר, וכאשר ראה את גודל צערם והктרגון השורי עלייהם, הסתכל במעשיהם הטובים הרואים להיעשות בעידך, ונגלה גם הוא עליהם בחוץ הלילה להציגם.

קביעת חוץ הלילה כזמן קימה לדורות

על פי זה, יש לפחות את לשונו של משה ובינו לעלי השלים, שבשעה שהתרה בפרעה לשלוח את ישראל, והזהיר שאם לא יעשה כן ימותו כל הבכורות בחוץ הלילה, אמר כאן: 'בחוץ הלילה אני יוצא בתק' מצרים' - באotta 'כ', ולא אמר באotta 'ב' (ח' ב' כת) באotta 'ב' (ח' ב' כת). 'ויהי בחוץ הקדוש ברוך הוא בפועל, כן נכתב (להלן יב, כט) באotta 'ב' (ח' ב' כת) 'ויהי בחוץ הלילה', ולא 'בחוץ הלילה'. ולפי האמור יובן מארוד, שריצה משה רבינו עליו השלום לדמות את חוץ הלילה שבמצרים, לחוץ של העתיד לבוא, ואמר כי 'בחוץ הלילה' - כמו חוץ השכינה והכבד שירחוו כלפי, כך צ'א 'ה' עטה בחוץ, וכי כל בכור בארץ מצרים. כי היהו ישראל ראים לניטי 'ה' עימים במידה כנגד מידה, בזכות שיקומו לעובודתו יברך.

רמזי תיקון השכינה בקידוש החודש

החדש הזה לךם ראש חדשים (יב. ב)

בפרשה זו נצטוו ישראל על מנת קידוש החודש. גدول מארוד כולם של ישראל כבמצואה זו, שכן עד עתה היו המועדים מסוימים בידו של הקדוש ברוך הוא, ומכאן ואילך, כל הגולות משענבים לקביעות של ישראל בבית דין. ואמרנו רבו לנו זכרונות לברכה (ילקוט שמעוני רמו קפז), והובא בראש"י בראשית א, א: אמר רב כי יצחק, לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם, שהיא מצוה שנצטוו בה ישראל.

האם אכן קידוש החודש היא המצווה הראשונה?

רבינו זיע"א שואל על כך (פיתוחי חותם, בא), שלאורה הדבר אכן מודדק, שהרי כבר קודם לכך בתורה כמה מצוות, כגון מצוות פריה ורבייה שנאמרה לאדם הראשון, מצוות מילה שנצטווה בה אברהם אבינו עליו שלום, ואיסור אכילת גיד הנשה, שנוגן מזמן יעקב אבינו, אם כן אין זו המצווה הראשונה?

ראש ותכלית העבודה - תיקון השכינה

לכן נראה לפחות שאין המאמר כפשוטו. כי הנה ראשי התיבות 'לכם'

עצות וסגולות:

עניני שבת קודש (ד')

אין אתה הוא העושה, רק מלאיה נעשית על דיו יתברך, כי הוא נגורם ונונטן לך מה לעשות חיל ולפיכך אמר תעשה ולא מעשה. ובשבועה ברך ותעשה בטחנן ביה, או יום השבעה יהיה לך קדש.

(פיתוחי חותם פרשׁת ויקהל, ד"ה ששת ימים)

אכילה בשבת - כולה קודש

כתב בזהר הקדוש ובדברי רבינו האר"י זל (ספר היגלומים פ"ח) וכל מה שאוכל אדם בימיittel החול יותר על קיומם הנטש, הכל והולך לסתרא אחורא, משום דימיittel החול יש בהם שליטה לטטרא אחורא. באמת שבת, כל מה שיאכל וויסוף הכל קדש, משום דבשבת מתבטלת סטרא אחורא אין לה שליטה (ווחר ח' ב' קללה).

(פיתוחי חותם פרשׁת בשלח, ד"ה אכלו הויים)

שמירת שבת תלויה בשבת

ימי החול

האדם צריך לשמור קדש שבת בראוי, כמו שנאמר (שמות כ' ח) 'זכור את יום השבת לקדשו', זוכה זוכה לתוספת נש' רוח נשמה בראוי. ושמירת שבת תלויה בששת ימי המשעה,ಡארא לזרב בכל ששת ימי המשעה להרבה ב庆幸ות ה' בראוי כדי שתחול עליו קדש שבת. דקה בלא זה לא שי' וכשישמר האדם ששת ימי המשעה ישומר קדש שבת בראוי, וזה זוכה לתוספת נש' רוח נשמה, ומגןין לו רבי תורה.

(معالגי צדק אות תי'ו, ד"ה תקרב רינთ)

הכנה בימי החול לשבת קודש

לא כל אדם זוכה להם. זוכיתם תלויה בששת ימיittel החול, ובתקמיש עצמו בששת ימי המשעה וועסוק בתורה לשבטה, ומתחפל בראוי, וההיר בכל המזינה שבסובא לדיו, והכל ביראה ואכבה ונשחה רכה, על דרי זה וזה זוכה לתוספת נש' רוח נשמה בשבטת. ועל זה אמרו רבותינו זכרונות לברכה (ע"ז ג.) מי שטרח בערב שבת יאכל בשפטת כל ששת ימי המשעה קרי להו ערוב שבת, ואמר מני שטרח בששת ימי המשעה שהם ערוב שבת אמרו, יאכל בשפטת. הינו שיזכה להוספת נש' רוח נשמה כאמור.

(معالגי צדק אות שי'ז, ד"ה שיברתי)

לימוד קבלה בשבת מסוגל להשגת האמת

תחכו המקבילים ולה"ה (פרק עין חיים שעדר השבת פ"א) כי ביום השבת בעיל תורה ראי שילמדו בו דרך האמת מאחר שישום קדש הוא ויש בו חספּת קדשא מסכל הו לא להשיג בו דרך האמת.

בשבת מקבילים חזורה את האורת שינטלו בעגל

בכל ערב שבת חוזרים למשה אליך אורות, ומחייב לישראל בכל שבת, וזה הזרה שמעוזיר לישראל היא מנכבה ליבו ומאנמנתו. וזה רמזו במאמה שאותם י' שמח מושה מעתנת חלקו כי עבר נאמן קראת לו. פירוש הדברים כך הוא, י' שמח משה במתנית חלקו, דהיינו הויים שוואו יום שבת, הממנה שתנה לו כבר וופלה ממנה, שם אליך אורות, עבשו חירות לו, שבת. וזה י' שמח משה במתנית חילקו, לפי שהמתנית הזאת שחוורת לו בכל שבת, חלקו קיא כבר, וכשחוורת לו בכל שבת שמה הוא, והוא מצד אמוריו מהווים לישראל האורות שלם. (פיתוחי חותם פרשׁת כב' ו' כ' ו' ר' אלקי אבותיהם)

הידע השגת הקב"ה, ליבן פניו לקדשות שבת

עקר השבת הוא שיקבע בדעתו שהוא יום קדש, והנihilו, וקדוש ברוך הוא לעמו ישראל לחתענג בו ולעסוק בתורתו, והכל תלוי בלב ובמוחשה טהורת, ואם הלב פונה לברכי חיל, היכן קדשה שורה עליו.ומי גרים כל זאת, והוא בଘשנו שוויח הממון הלווי ביד האדים, וחכמו ובקיאותו טררכתו היא הגורמת, לפיכך בכל יום מחשבות חדרשות מקרוב בא מה לעשות [ב] עסק זה וכיוצא. אבל אם תלה בטחוון באדון הכל המשגיח על כל פרט ופרט, ברע כי מה שגורר ה' הוא שי' והוא מוחשב כי אם בדרכי ה' ובתורתו.

וזה שאמיר הפסוק (שמות לה) ששת ימים מעשה מלאכה וביום השבעה יהיה לךם קדש, התורה אומרת אם רצתי לךם שבת בראוי ותחול עליך קדש שבת, דע לך שהמלאכה שאותה עוסק בימיittel החול והרוח שאותה מרווחת.

פנימי אביך יעקב

מחוגרים לתורתו של המקובל האלקי רבי יעקב אבוחצירה דישע

השבוע, והוא מקור הברכה לששת ימי המעשה הבאים לאחריה. כך גם תפילות היום והليل, עיקר חיבור במחילת היום ומחילת הליל, ואין לאחרן לחינם, כדי שילך הכל אחר ההתחלה.

הקדמת מלחמת היצר

מכאן ציריך כל אדם ללימוד, עד כמה שהוא חשוב ההוריות בתחלת המעשים, ובפרט במלחמת היצר יש להשתדר תמיד להקדימים רפואה למכוון ולא להמתיןшибו הוא ויילחם, כי או כבר עלולה השעה להיות מאורחות מיידי, ולא יציליך האדם להילחם בו כראוי ומתוקן, כפי שפירש רבינו האר"י ז"ע"א (שער הכוונות ענין שחירת שבת).

קדימת מלחמת ה' בגג ומוגן

על כך בקש דוד המלך עליו השלום (זהלמי יז, יג) כשם אמר: "קומה ה קומה פניו הקריעהו", וכן אמרו רבינו ורבנן לרברכה (בראשית רבבה עה, א) "קדימה לירושע עד לא יקרמיך [הקדום לרשות קודם שקידמך]. ומכוננו, לבקש מלפני הבורא יתריך על דבר מלחמת גג ומוגן, שיקדים הקדוש ברוך הוא להילחם בו קודם שיבוא הוא להילחם בישראל.

رمוזי זמני ההתחלה בפסוק

משמעותם זה, נרמו כאן בפסוק כל זמני ההתחלה. פשטוטו של מקרה, עוסק בראש חודש. ראש השנה נרמו בתיבות 'לחדייש השנה'. תחילת השבוע נרמו בתיבות 'מש'ם', בסופי התיבות 'לכם' ראמ' חדשם, ואותיות 'מש'ם', העולות בגימטריא 'שבע' בציরוף התיבה והכפל (380). כמו כן, תחילת היום והليل נרמו בראשי התיבות 'הוא לכם לחדייש השנה', העולות בגימטריא 'שבע' בתיבת 'לי' (70), וכן נרמו בראשי היום בסופי התיבות הלו', ואותיות 'אמ'ה', העולות בגימטריא 'כחובן תיבת ים' (56).

כאשר יקרים האדים בכל בוגנים הראשונים הללו - תורה ותשובה, מצוות ומעשים טובים, היה' ר'ראשון - הוא לכט' - לתנתנו ולטבתו, ולסייע גדול בהשלמת כל עבדותנו.

ראש חדש ג', שבכל ראש חדש מתמלאת השכינה בכל ספרותה ומעלותה.

בקידוש החדש נעשה התקון שלם

רמזים נוספים לעניין זה, יש למצוא בתיבת 'חדרש' שסופי התיבות של מילוי תיבת זו - "ה' ח'ית דלא"ת ש"ז, ואותיות 'תתנג'ה' - עולים עם הכלול בגימטריא בחשבון השמות הקדושים 'אל אדני' במלוי כוה: אל"ף למד אל"ף דלא"ת נ"ז יוד" (856), ואלו שני השמות הרומיים לשכינה הנמצאת במצבחה שלם והמתוקן, כפי שפירש רבינו האר"י ז"ע"א (שער הכהנות ענין שחירת שבת).

חשיבות ההתחלה

החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה (יב, ב)

הכל הולך אחר הראשית. אמןם כל ההתחלות קשות, אך הנזהר בראשית עבדותו בכל כוחו, מובטח לו שלאחר מכן תהיה מלאכתו מוכנה ופורה לפני. אך המתරשל בתחלת העבודה, יתקשה מאד לאחר מכן להשלימה.

רבינו ז"ע"א (פיתוחי חותם, בא) לומד עניין זה ממה שכפל כאן הפסוק את לשון הראשית פעמיים, 'ראש' ו'ראשון'. מכאן שלא על ראש החדשים בלבד הכתוב מדבר, אלא על ראשית החדשים כל המעשים כי עניין זה רמו גם הוא בפסוק], וכן ציריך האדם לזכור בכל מעשיין, ובכל התחלה חדשה שמחחיל בה, שתיהה תכליתה לעניין זה.

טעם קביעת תפירות מיוחדות לזמן ההתחלה

מכיוון שהמיד הראשית היא עיקר הדבר, והיא הקובעת כיצד ייראה המשך, לכן תקנו רבינו ורבנן בראש חדש, בראש השנה, גם בשבת שהיא תחילת השנה, נראית במלוא בשיא תפארתה, נראתה בשם 'לבנה', וזה סוד מצות קידוש לבנה, כדי מכתביו רבינו האר"י ז"ע"א במקומות אחר (פרע עץ חיים) שער

ראש חדשים יוצרות את התיבה 'רחל', שהיא שמה של נססת ישראל - היא שכינת עזונו. כך מבואר בזוהר הקדוש (ח' ב' דכ"ט ע"ב) ונדרש כן על הפסק (ירמיה לא, יד) "קול ברכמה נשמע נהי בכ' תמרורים רחל מכבכה על בנינה", שזו היא השכינה הקדושה המשמיה קולה ברכמה בנהי וככיה בירושלים של מעלה, על בני ישראל בניה שהלכו בגלות.

עד נרמות השכינה הקדושה בפסוק כאן בסופי התבינות 'זהה لكم ראש חדש', שאותיותו (המש"מ) עלולות בגימטריא 'שכינה' (385).

הרוי כאן שני רמזים בפסוק, וענינים אחד, לומר כלל אחד מבני ישראל, שבארаш כל שאיפותיו ומגנתו על תכליתו ישים את השכינה הקדושה, ויזהר בכל מWOOD לקדשה ולרוממה, ולא יפגום בה חיללה בשום אופן שהוא.

קידוש החדש - ראשונה מצד ענינה

על כך רמו רבי יצחק ואמר, כי מצוה זו היא המציה הראשונה שנצטו ביה ישראל, ככלומר - ראשונה מצד החשיבות והצורך לקיימה, מכיוון שהיא הבסיס והשורש לקיום כל המצאות כולם, שיעשה אדם את כל המצאות כדי לתקן את שכינת עזונו ותפארתנו. ומפני כך תקן חכמים לומר קודש בריך קיום כל מצוה את הנטה: "לשם יהוד קודשא בריך הוא ושכינתייה".

הלבנה רומצת לשכינה

והנה, ידוע שהשכינה נקראת 'לבנה', והירח רומו לה, ומזכות 'קידוש החדש' רימות גם היא לעניין תיקון השכינה. כך פירש רבינו האר"י ז"ע"א (ספר הליקוטים פרשת ואות הברכה) את שמותיה השונים של הלבנה, בתחלת החדש היא עליה לאיטה ונקרת בשם 'סהר', לאחר מכן מכון שנראית יותר אך עדין היא פגומה נקראת 'ירח', וכאשר באמצע החדש היא נראית במלוא בשיא תפארתה, נראתה בשם 'לבנה'. וזה סוד מצות קידוש לבנה, כדי מכתביו רבינו האר"י ז"ע"א במקומות אחר (פרע עץ חיים) שער

ישועות יעקב דקה מטורתו של האביך יעקב'

לשמיעת השיעורים 02-803-9999

הగאון רבי ברוך רוזנבלום שליט"א: אחרי המכחה הזו כל יהודי בא אל המצרי ואמר לו: "תשאייל לי כי כספ' וכי זהב", וכשאמר המצרי "אין לי", אמר היהודי: "יש לך צהוב נאים בחדר הימני בוגרה מספר שלישי...". שואל המצרי: "איך אתה יודע?" והיהודי מספר: "זמן שהיה חסר היהי כאן...". **מזה ידעו המצריים של בני ישראל היה אור במושבתם.** כמובן, אחרי המכחה נודע למצרים שמכת חסר הייתה רק אצלם, ואלו היהודים לא סבלו כלל מכמה זו, כפי שהיא בשאר המכחות.

הראשונים של המכחה נועדו כדי ל凱בר את היהודים שלא רצו לצאת למצרים. בזמן שקבעו אותם, לא רצח הקב"ה שהמצרים יסתובבו שם ויראו זאת. לכן היה חסר למצרים, ובינתיים יכולו ישראל ל凱בר את מותיהם.

החלק השני של המכחה נועד למטרה אחרת למורי. שיוכלו היהודים לשוטט בכתבי המצרים ולפתח ארכנות. לשם כך לא די היה בחשך גרדיא, כי אם היה המצרי שומע שמשיחו פותח לו ארון בבתו - היה קופץ עליו ותופסו. לכן בשלשת הימים הללו עשה הקב"ה שהמצרים לא יוכל לוזז ממוקומם, וכך יוכל היהודים להסתובב בכתביים שאין מפריע.

בספר "פרחי שושנה" הוסיף תוספת נפלאה בדברי השפט הכהנים: "בכל מכחה מעשר המכחות שבאו על המצרים היו שני ריבדים: רובד אחד - המצרי הכהן, ורובד נוסף - הוא וואה שהיהודים לא הכהן. היה בכך סבל נוטף למצרי, שהוא סובל והיהודי לא".

הוקשה לרשותי: "ולמה הביא עלייכם החש?" כלומר, במכת חסר לכאהורה לא ראו המצרים שהיהודים אינם סובלים מהמכחה, מבחינותם גם ליהודים היה החש. אם המצרים אינם רואים שהיהודים לא סובלים, מה הטעם במכחה זו? הלא חלק חשוב מהמכחה היה להראות למצרי שהוא סובל והיהודי לא סובל!

מטעם זה - אומר רשי" - היהת מכוה זו מוחלקת: בגין הימים הראשונים של החש באמת לא ידעו המצרים אם היהודים סובלים או לא. אבל בחזיה השני, כשהיהודים הסתובבו בתורם בתיהם ופתחו מגירות, נודע למצרים של היהודים אין חסר. הם רואים הכל ונעים בחפשיות, בעודם - המצרים - נתועים במקומות מבלי יכולת לוזז.

מלבד זאת, אחרי המכחה הזו כל היהודי בא אל המצרי ואמר לו: "תשאייל לי כי כספ' וכי זהב", וכשאמר המצרי "אין לי", אמר היהודי: "יש לך צהוב נאים בחדר הימני בוגרה מספר שלישי...". שואל המצרי: "איך אתה יודע?" והיהודי מספר: "זמן שהיה חסר היהי כאן...".

מזה ידעו המצרים של בני ישראל היה אור במושבתם. כמובן, אחרי המכחה נודע למצרים שמכת חסר היה אור, וכך היה בשאר המכחות. סבלו כלל מכמה זו, כפי שהיא בשאר המכחות.

(הגאון רבי ברוך רוזנבלום שליט"א - הנהدورש)

במכת חסר לכאהורה לא ראו המצרים שהיהודים אינם סובלים מהמכחה, מבחינותם גם ליהודים היה חסר. אם המצרים אינם רואים סובליהם, מה הטעם במכחה זו?

הלא חלק חשוב מהמכחה היה להראות למצרי שהוא סובל!

מטעם זה - אומר רשי" - היהת מכוה זו מוחלקת: בגין הימים הראשונים של החש באמת לא ידעו המצרים אם היהודים סובלים או לא. אבל בחזיה השני, כשהיהודים הסתובבו בתורם בתיהם ופתחו מגירות, נודע למצרים של היהודים אין חסר. הם רואים הכל ונעים בחפשיות, בעודם - המצרים - נתועים במקומות מבלי יכולת לוזז.

המצרים התגדרו במשך כל שבעת ימי המכחה מכת חסר היא המכחה היחידה שהתחילה לשטים - שלשה ימים חסר ואפלה, ואחריו שלשה ימים לא זום. מודיע חלק הקב"ה מכיה זו לשנים? על זה עונה רשי" תשובה נפלאה: ג' הימים

'ולמה הביא עליהם חסר?

ויט משה את ידו על השם ימי ניהי חסר אפלה בכל הארץ מצרים שלושה ימים (י, כב). במכת חסר שואל רשי" שאלת שאל שאף באה מכה אחרה: "ולמה הביא עלייכם חסר? - שהיו בישראל באותו הדור רשעים, ולא היו רוצחים לצאת, ומתו בשלשת ימי אפלה, כדי שלא יראו מצרים במופתיהם ויאמרו: 'אף הן לוזין קמנון'. עודו, שփשו ישראל וראו את כליהם, וכשיצאו והיו שואלין מהן, והיו אומרים: 'אין בגדינו כלום', אומר לו: 'אני ראיינו בגביהך ובבקום פלוני הוא'" (שםות י, כב). מקור הדברים בשמות רבה ותנתנו ומא.

הקשו המפרשים: מי שפתח מדרש הרבה, מדרש תנומה, ילקוט שמעוני או תנא דבי אליהו - יראה כי חוץ לפרשנו לנו כל מכחה ומכה למה היא בא, כגון: מכת דם - כיוון שלא נתנו לבני ישראל לטבל להטהרה. מכת צפראען - שהיו אומרים לישרל לkapץ אחרי צררים וכו'.

רשי" בשום מכיה אינו מביא את דברי חוץ' למה בא אותה מכחה, רק כאן - במכת חסר - עמד רשי" על השאלה: "ולמה הביא עליהם חסר?", ומביא לכך שתי סיבות.

מבאר ה"שפתי חכמים", שלרשי" היה קשה, שלכאורה המכחה זו חורגת מכל המכחות הקודומות: מכת דם נמשכה שבוע, ואחריה היי שלשה שבועות הפסקה. צפראען - שבוע, ושלשה שבועות הפסקה, וכך היה גם בשאר המכחות. מכת חסר, לעומת זאת, התחלקה לשניים: רק היה הימים הראשונים יכלו המצרים לשוטט, ורק היה להם חסר, לא רוא זה את זה, ובשלשת הימים האחוריים של המכחה הוכבד החש [ז'ומש חשי"], ולא יכולו המצרים לוזז ממקומם. מצרי

ששבכ לא יכול ליקום, מי שישבכ לא יכול ליזוז. שואל רשי" שאר המכחות לא היו ח齊ות. לא מצינו למשל במכת צפראען ששלשת הימים הראשונים הצפראדים רק קרכרו, ושלשת הימים האחרונים נכסו לבטן המצרים. הן קרכרו ונכנסו לבטן כל שבעת הימים. במכת כנים לא הייתה חלהה שהשלשת הימים הראשונים התרגרדו, ושלשת הימים הבאים סבלו מרעש באזוניהם.

המצרים התגדרו במשך כל שבעת ימי המכחה מכת חסר היא המכחה היחידה שהתחילה לשטים - שלשה ימים חסר ואפלה, ואחריו שלשה ימים לא זום. מודיע חלק הקב"ה מכיה זו לשנים? על זה עונה רשי" תשובה נפלאה: ג' הימים

אוצרות הפרשה

הגאון רבי מנשה ישראלי ריזמן שליט"א: אף שנדמה שהלבנה מתכסה ונראית שלא תתגללה שוב היא חוזרת ומתחדשת, וכך גם כאשר עם ישראל עוברים נסונות ושמדות ונראית שאבדה כל תקופה חיללה, יש לזכור את מילוט הנצח הנאמרות בקידוש לבנה: "שם עתידים להתחדש כמותה!"

צדקהו, כדוגמת הלבנה שנעלמת לאחר כ"ט יומן, עד שהקב"ה אמר על יהוקים, בנו של צדקהו: "כה אמר ה' כתבו את האיש הזה עיררי גבר לא יצלח בימייו כי לא יוכל מזרעו איש שב על כסא דוד ומשל עוד ביהודה" (ירמיהו כב, ל). ככלות היה ברור שמלכות בית דוד תמה וaina גע, שהרי היהת על כך נבואה מפוזרת!

ומה קרה לבסוף?

יהודים הובו לבבל, ולאחר שעמד בנסינו קשה כניסה של יוסף הצדיק, הוא נכלא בבית האסורים, ושם נולד זרובבל שלא בדרך הטבע, וממנו התחדשה שוב מלכות דוד! ואכן רבי יעקב עמדין זצוק"ל מונה בספרו "הקשווים לעיקב" ט"ו דורות מזרובבל עד רבנן גמליאל, שבימיו היה שוב מצב של "סיהרא בשלמותה".

אך שנדמה שהלבנה מתכסה ונראית שלא תתגללה שוב, היא חוזרת ומתחדשת, וכך גם

כאשר עם ישראל עוברים נסונות ושמדות ונראית שאבדה כל תקופה חיללה, יש לזכור את מילוט הנצח הנאמרות בקידוש לבנה: "שם עתידים להתחדש כמותה!"

(הג"ר מנשה ישראלי ריזמן שליט"א - נאה דורש)

"הרי זהו פלא והפלא: יהוד
مصطفכֶל על הלבנה, וראה שאף
כשהיא נעלמת לגמרה היא שבה
ומתחדשת! כך גם במצבנו
הנורא ראיינו במיללים אלה קרן
אור, ובכל חדש שאבנו מהן
תקוה וחיזוק לחודש הבא!"

ללבנה אפר שחתך דש ענרת

החדש הזה לכם ראש חדשים (יב, ב).
הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל ראש ישיבת
מיר, היה מספר ברכיו, שהוא חבר אחד שהיה
בשבי הגרכנים ימ"ש חמץ שניים, משנת תרצ"ט
עד תש"ה, ופעם אחת אמר לו אותו אדם:
הגרכנים לקחו ממני את הכל: את המשפחה,
התפלות, הفرنسا, והאנושיות, אך דבר אחד הם
לא יכולו לנקחת ממני, את הלבנה!

בכל חדש היינו יוצאים לקדרש את
الלבנה ואומרם: 'יללבנה אמר שתתחדש, עטרת
תפארת לעומסי בטן, שהם עתידים להתחדש
כמותה'. הרי זהו פלא והפלא: יהוד מסתכל על
הלבנה, וראה שאף כשהיא נעלמת לגמרי היא
שבה ומתחדשת! כך גם במצבנו הנורא ראיינו
בAMILIM אלה קרן אור, ובכל חדש שאבנו מהן
תקוה וחיזוק לחודש הבא!"

בזוהר הקדוש (חלה דף לד) מובא על מלכות
דוד ושלמה, שכשם שללבנה עולה ממשך ט"ו
ימים עד אמצע החודש, כך היהת עלייה ממשך
ט"ו הדורות שעדי שלמה, ואז היה מצב של
סיהרא בשלמותה" [ירח בשלמותו], ואילו לאחר
מכן הייתה ירידת ממשך י"ד דורות עד דורו של

לילות שישי ושבת זהה אור החיים המבוואר

אור החיים המשולב

מצחית שעירה ממוריה האפור 'מואוי אורה'
ליקוט אמורתי חחי'ם
ביאור שחילג' שור בנוסחות בתי המילדים
'אור תורה' | 'טורת חחי'ם'
העתון, ציונים ומורחות
יעיון מודח בען

אור החיים המבוואר

10 כיכבים לימיון נחיתות:
ביבאו המקרקיע לכ ספר ה'אור החיים' החק
'מואוי אור' - מס' עיי' הלוד
'טורת חחי'ם' - מקורות מחול
ביאור רשות'
עימוד מודח בען

ח'ים של תורה

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66

ארה"ב: 44-20-8806-0176 | אירופה: 718 (437)-0054
להציג בchniot הספרים המובחרות

הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א: יש לומר שהוא הטעם גם למנהג ישראל להפריש פרוטות לצדקה אחר ערכית קידוש לבנה, כדי שמצוות קידוש לבנה לא תהיה נעשית בחינם, על כן מבקשים להוציא ממון עלacr ונותנים פרוטות לצדקה.

את באי ביתו: מה נתחייב בעניין הלבנה? וענו לו, כי השמים עדין מכוסים בעניין הלבנה? וכדיים מאוד.ungan רבי איציקל ואמר להם בכתני תרעותה: נרפים אתם נרפים, מפני מה אתם בטלנים ואטם ממחפשים את הלבנה רק סמוך לבית כאן, צאו לכם אל מחוץ לעיריה,ימה וקדמה צפונה ונגביה, ושם תבקשו האם הלבנה נראית! הלווא כבר בדקתם כמה פעמים כאן ולא הצלחתם לראות את הלבנה, אם כן מוטב לכם שלא תחוורו ותבדקו שוב באותו מקום, אלא תראו שמא מוחוץ לעיריה אין עננים כבדים, ושמא שם תראה הלבנה.

ציאו באי הבית כולם והלכו להם אל ארבע פינות העירה לראות ולבקש שם את הלבנה, מלבד איש אחד מבאי הבית שהחליט להשאר בחדרו, אלא שרבי איציקל שראה אותו נשאר פנה אליו בנחצות והודיעו כי הוא מבקש לסתור את הדלת מצידה החיצון, כאמור לו שיואיל אף הוא לצאת המבית ויליך לבקש מקום בו נראית הלבנה.

אותו אדם הבין שאין ברצונו של רבי איציקל שיראו את עבודתו הקדושה, ולכן היה כל כד נהרצ בבקשתו שכולם, ללא יוצא מן הכלל, יצאו מהבית ולא היו נוכחים ורואים במעשייו. כיון שכן, הרהיב האיש עוז בנפשו ועשה את עצמו כאילו יצא מן החדר והוא פונה לסגור את הדלת, אלא שבמיהירות רבבה, חזר תיכף אל תוך החדר והחביא עצמו אחריו כסאו של רבי איציקל עד שלא ראהו כלל.

רבי איציקל הביט בדלת ובראותו כי היא סגורה

לפתע נשמע קוֹל פִּתְחַת הַדָּלֶת.
היה זה אחד מבני הבית שהז'
מלכתו לחפש את הלבנה, רבי
איציקל שסביר היה כי הדלת של
חדוח היא זו שנפתחה, הפסוק
תיקיף וכייד מעבודתו הקדושה
ונשאר יושבocabן דומם. רק לאחר
זמן מה סובב את פניו והנה הוא
רואה את האיש ההוא שהיה מצוי
בחדר כל הזמן, ומאחר חשב כי
זה עתה הוא נכנס אל תוך החדר,
פנה אליו בשאלת: נו, מה נשמע
אודות הלבנה בחוץות העיר? עננה
אותו אדם: יכול אני לשאול ולברר
אצל אלו האנשים שהו בחוֹז.
מתשובה זו הבין כי אדם זה היה
במשך כל זמן עבודתו בתוך
חדרו הקדוש פנימה וראה את
כל מעשיין, ונענה ואמר לו בצתחות
לשון: גנב שכמותך.

החדש הזה לכם ראש חדש (יב, ב).
הרה"ק רבי איציקל מפשעוארסק ז"ע היה נודע בשעריהם כבעל מופת וככופעל ישועות בקרוב הארץ, והיה מיפורסם בעבודתו בקודש בכוח קופת הצדקה לעליי נשמת רבי מאיר בעל הנס, ועל ידי שהנה נותן בעצם שהוא מהיר בעל הנס היה ממון הרבה ברכות וישועות לבעל הטבע. במיוחד היה פועל בשידור מערכות הטבע על ידי צדקה רבי מאיר בעל הנס בזמן שהיו צריים לקדש את הלבנה. זאת מפני שרבי איציקל גור באנטוורפן שבמדינת בלגיה, וגם לעיתים היה נמצא במדינות אחרות באירופה, והצד השווה שבhem פעםם הרבה השמים מתקדרים בעקבם או שהגשימים יודדים בלי הפסק, והלבנה אינה נראה. מוג האויר האירופי הקר וגשומ הקשה על יראי' ה' המבקרים לkadש את הלבנה, לראותה כראוי ולברך עלייה, וכשmagui הזמן בו כבר אפשר לקדש את הלבנה, יתכן שלילה אחרليل היה לא הייתה נראית.

בלילות הללו היה מפליא פלאות בגודל עבודתו בנתינת הצדקה אצל קופת רבי מאיר בעל הנס, כשהוא מרבה בתפילה ובתחנונים כבן המתחטא לפני קונו שיזכו לקדש את הלבנה בזכות התנא האלקי רבי מאיר בעל הנס. לעיתים היה ריבינו מהלך בבית המדרש אל הקיר בו היה קבוע קופת הצדקה, ולאחר שהיא תורם סכום הגון לצדקה זו, היה משליך את כל גופו ומסמיך את עצמו על זה הקיר, כשפנוי עבר קופת הצדקה והיה שופך את שיחו לזכות רמה זו של קידוש לבנה כאשר עין בין ראו אותו כל הקהל בשעה זו שהוא מבקש ומעתיר. ולעתים היה מסתగר בחדרו, שם גם היה מצוי לו קופת של צדקה רבי מאיר בעל הנס, והיה עובד את עבודתו הקדוש בהשתפות הנפש נפלאה ובכויות גדולות לזכות למצות קידוש לבנה.

ומעשה שהיה ולאחר מכן סכום גדול לקופת רבי מאיר בעל הנס כסגולה שתראה הלבנה, שלח אחד מאנשי שלו שיצא החוצה לראות אם כבר נראית הלבנה. מששב הלה ואמר כי הלבנה עדין מכוסה, הוסיף ותרם עוד לקופת רבי מאיר בעל הנס ושוב שלח לראות אם כבר נראתה הלבנה. וכן היה שוב ושוב: בכל פעם שאמרו כי עדין הלבנה לא נראתה, הוסיף ותרם לצדקה רבי מאיר בעל הנס, עד שהצטברו הסכומים ייחודי לsuccםadir מאד, וכן רק לאחר פעמים רבות רכובות חזות השילוח ואמר בשמחה רבה כי הנה עתה נראית הלבנה, ורבי איציקל יצא לקדשה�다.

באחת הפעמים בהם שהייתה בעיירת נופש סמוכה ונראית לעיר לנידון בירית אנגליה, הגיע הלילה האחרון שיכולים לkadש בו את הלבנה, והלבנה לא נראתה. בתחילת התענינים רבי איציקל ושל

אוצרות הפרשה

שהماור הגדור שהוא המשמש מלוחה ומואר לבננה שהוא המאור הקטן, והלבנה לכוכבים ומזלות... וזהו טעם עתיק למה שכתו המקובלנים ז"ל דיש לתת צדקה אחר ברכת הלבנה ולהפריש שלשה פרוטות לצדקה כדי לסלק כל המקטרגים הסובבים את השושנה העלינה... ולענ"ז הטעם להצדקה אחר ברכת הלבנה, אשר מברכת הלבנה וחידושה אנחנו למדים לעשות צדקה, וכן נאה ויהה בעת ובעונה הזאת להפריש מעות לצדקה וכבדבי התיקונים. ועוד למדנו גודל מעלה הנוטן הצדקה, כי נקרא בשם 'גדול', כדכתי'ב את המאור הגדל', כמו שכתוב בתיקונים, את המאור רוזא דעתיר, שנוטן הצדקה כמו שהשתמש הוא מאור הגדור משפייע מאורו להלבנה.

עוד טעם לשבח כתוב רבי חיים פאלאגי בספרו 'روح חיים' (ס"י תכואות ה): נוראה כי יعن אמרו רוז"ל אין ישראל נגאים אלא בזכות הצדקה, ולכן תיכף להפילה שאנו חנוך מותפללים 'שהם עתידיים להתחדש כמותה', וגם אנחנו אומרים 'וד מלך ישראל חי וקיים' בע"ה על ידי סגולת הצדקה ימיה וחיש גואלנו.

ואולי יש להוסיף עוד טעם נכון לכך שנונתים הצדקה בשעת קידוש לבנה, כי הנה מצינו גם מנוגה ישראל תורה והוא לשותותין שرف אחר ערכית קידוש לבנה, ובספר 'מעשה חייאלי' (פרשת יציא) פירש בהקדם מה שקיבלה בידינו שאן לעשות את המצוות בחינם, וכי שהAIR את עיבינו הרה'ק הבני יששכר ז"ע באספרו 'אגרא דפרקא' (אות רפואה): בזוהר (הנ"ל ככח), פתח רבי שמעון וכו' ויקחו לי, האי דבעי לאשתדל באמצו ולאשתדל אביה בקבוקה" האיצטריך דלא ישתדל ביה ברכנייא ובמנגנא וכו', אלא אישתדלותא דאוריתא כל מאן דבעי זכי בה אישתדלותא דקוב"ה למנדע ליה, כל מאן דבעי זכי בה בלא אגרא כלל, אבל אשתדלותא דקוב"ה דקגימא בעובדא אסור לנטלא לייה למגנא וברכיבנאי, בגין דלא זכי בההוא עובדא כלל לאמשכא עלייה רוחא דקודשא אלא באגר שלים. עכ"ל. עיין הטעם במקdash מלך ובבדרי רהרמ"ז, מזה סמכו אנשי מעשה הקדמוניים בעת שכיבדו אותן בכיבודא מצוצה במילת בן זכר וכיוצא, ואפלו עלות לתרורה, היו נתנים דבר מה לצדקה בכדי שלא תהיה המצויה במגנא, וכן היו קוניםין יין שرف אחר קידוש לבנה כדי שלא תהיה המצויה נעשית בחינם.

ممילא יש לומר שהוא הטעם גם למנוגה ישראל להפריש פרוטות לצדקה אחר ערכית קידוש לבנה, כדי שמצוות קידוש לבנה לא תהיה נעשית בחינם, על כן מבקשים להוציא מןון על קר ונונתים פרוטות לצדקה.

(הגה"ח רבי מנחם מנדל פומרץ שליט"א - ספר ויהלום)

העומדים שם טענו שאם ימתינו עוד, אז יאבדו גם את זאת הלבנה שנראית עתה. אולם רבינו איציקל עמד על שלו בתקופת רב, ואמר: לא לך הייתה כוונתי, היבנו, לא לבנה שכואת שהיא מעורפלת ומוכסה בענינים קלושים הייתה כוונתי. כולם עמדו והמתינו בדריכות ובחרדת קודש עד שלאחר זמן קצר יצאה הלבנה בטהרתה ונוראהה בעיליל לבנה צחה ונאה וקידשו כולן את

החל לעבור את עבודתו בקדושה בתהלהבות נוראה מאד, כשפיו ושפתיו הקדושים ממלין ומרחישין דבריהם, ותוך כדי זה היה רוקע ברוגלי על הארץ, ורק משך זמן רב היה טרוד בעבודתו הבשגה, כאשר אותו אדם מתחבא מאחורי כסא קדשו ואין הוא מריגש בו.

נפתחו נשמע קול פתיחת הדלת. היה זה אחד מבני הבית שחזר מלכתו לחפש את הלבנה, רבינו איציקל שסביר היה כי הדלת של חדרו היא זו שנפתחה, הפסיק תיכף ומיד מעבודתו הקדושה ונשאר יושב כאן דומם. רק לאחר זמן מה סובב בעל גשם. היו אלו לבנה געלט, ככלמור, כספי הצדקה הרבים שהרב הפריש כדי לזכות לקיים את מצות קידוש הלבנה.

***

דרשו במסכת סנהדרין (מג): ואמר רבי אחא בר חנינא אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן: כל המברך על החודש בזמננו - כאילו מקבל פניו שכינה, כתיבaca (שמות יב) 'הַחֲזָקָה בְּצֵבָא' לְכֶם רֹאשׁ חֶדְשִׁים ראשון הוּא לְכֶם לְחַדְשֵׁי הַשָּׁנָה', וכתיב הטעם: 'גַּם' או 'בְּ' ב' (ה'חֲזָקָה בְּצֵבָא' לְכֶם לְחַדְשֵׁי הַשָּׁנָה').

ונודע מנהג הקדמוניים להפריש פרוטות לצדקה בשעת קידוש לבנה, וכפי שהביא בקונטנס' מעשה הצדקה' הנדפס בסוף ספר 'ימי דוד' (אות ל): ועיין בקונטנס הנזכר [הוא קונטנס מגן דוד'] שכתב, בעetta קידוש הלבנה או לאחר שבעה ימים ממילוי הלבנה צריך לזרק להפריש שלוש פרוטות כסף לצדקה, שהן רמוויות אל שלשה אורות שבפסוק (ישעה ל כו) 'וְהַיָּה אָזֶן הַלְּבָנָה כִּאֵר הַחֻמָּה וְאַזְרַח הַיְהִיה שְׁבָעִתִים כִּאֵר שְׁבָעִתִים בְּיָמִים בְּיָמִים' ו'אַזְרַח הַיְהִיה שְׁבָעִתִים אַזְרַח עַמְפֹז וְמַפְזָז מַפְזָז' יְרֵפָא', ועל ידי אלו האורות אלו מוסליקים את כל המקטרוגים הסובבים את השוננה עליונה. ו'אזר' הוּא גִּימְטָרִיא 'זר' דעל היטיעפ' ויצא אל רחוב העיר. בדרכו יצאת החוצה, אמונם מאותו אדם שכבר היה בחדרו מקודם לא ביחס והניח לו לראות את עבודת קדשו.

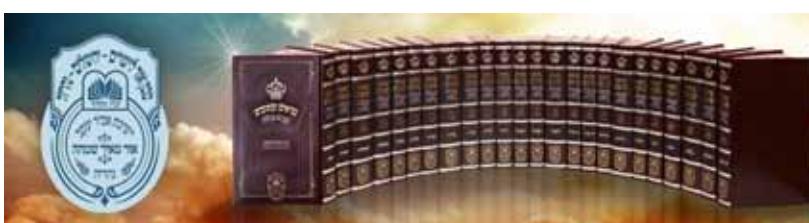
לאחר כמה רגעים שהיה עוסק בעניינו הקדושים באש להבה ובתלהבות עצומה, קם לפטע ממקומו ואמר: עכשיו אלך בעצמי החוצה לראות אם הלבנה נראית! קם ולبس את מעיל די' אורות הצדקה אלו מבטלים כל הזרים הקמים לעלינו וזה הקרב אל ממשן ה' של מעלה יומת.

והביא את הדברים הגאון רבי חיים פאלאגי וצ"ל בספרו 'כף החיים' (ס"י לו אות כח): אחר ברכת הלבנה יפריש שלוש פרוטות לצדקה, ובבספרי הקטן 'ראה חיים' (סדר בא) הבאתי דברי הרב 'מעשה הצדקה' אשר בסוף ספר 'ימי דוד', וגנתתי טעם לדבר. ועוד כי מוצאי מצא חיים בספר הקטן 'רואה חיים' (סימן תכו) טועמיה חיים בזו, עיין שם בעור משדי, אשר כל חוכי לוי להזות בנועם. והיה אזר הלבנה כאור החמה ואור החמה היה שבעתים כאור שכל הימים. אורה זו סובל הרבה על רגליו הכהובות והדזובות, ועם זאת מיין בתוקף רב לשבת על כסא. במשך דקוטן ארוכות עמד על גגליו והabit אל עבר השמים, עד שלפתע ראו הכל שהענינים זים מעיט ונינוין לראות את הלבנה במקצת.

אחד מן הנוכחים התחל בהתרגשות לומר 'הלהויה' וביקש לקדש את הלבנה. אולם רבינו איציקל לא הסכים ואמר להמתין עוד. נגענו

כאמור יצא החוצה וראה שעדיין מוכסים השמים בעvbim, נשאר עמוד על רגלו לצפות ולהמתין על הלבנה. היה בכך מסירות נפש מצידו, שכן היה סובל הרבה על רגליו הכהובות והדזובות, ועם זאת מיין בתוקף רב לשבת על כסא. במשך דקוטן ארוכות עמד על גגליו והabit אל עבר השמים, עד שלפתע ראו הכל שהענינים זים מעיט ונינוין לראות את הלבנה במקצת.

אחד מן הנוכחים התחל בהתרגשות לומר 'הלהויה' וביקש לקדש את הלבנה. אולם רבינו איציקל לא הסכים ו אמר להמתין עוד. נגענו

אזר בחדירות הנו"ד
בבחשג ידר!

תשובות אקטואליות

מבית הוראה אביך יעקב

השבוע במדור:

זמן קידוש לבנה | קידוש לבנה או חידוש לבנה | האם חייב אדם לראות את הלבנה כדי לקדשה או שמא אין חייב לקדשה אלא אם יראנה | קידוש לבנה באמצעות רב | הזכרת שם הר' בלימוד הגמרא

הגאון רבי משה שטרנברג שליט"א

ראב"ד העדה החרדית מה"ס תשובות והנוגות

מושלחה וגם מבטל ח"ו מוצה גודלה קיבלת פנ' השכינה.

ולענין סוף זמן קידוש לבנה שאנו נהוגין שבאמצע בין מולד למולד סוף החזון, ולכוארה פשוט שצרכיים לשנות לפ"א, ובלונדון שתישעות, באלה"ב כשבע שעות, ובолос אנג'ליס אחד עשרה שעות קודם, כבר לא מקדשים הלבנה, שתלי בארץ ישראל ושם כבר סוף החזון, וכו' ראייתי כמה פוסקים מוזרים שבמדינות הללו הזמן מוקדם כפי השעון, אבל ב"עליה יונה" מביא ממורה"ל (תש"ו יט) וחותם סופר (א"ח ק"ב) שתלי לפני החשבון המולילות שהוא לפני השיעוט מארץ ישראל, ולדבריו בלאו הכי המולד לא מדויק כמו"ש ברה"ה (כה א) דירה לא ידע מבואו פעמים בא ארוכה פעמים בא בקצרה והוא החשבון מנוצע וקבעו ח"ל כן, וכן אף שבלקוי יrich שבודאי נתמלא אין מקדשיין עוד הלבנה כמבואר בב"י וד"מ בא"ח סימן תכ"ז, מ"מ לדעתו מסורת ומנהג ישראל בסתם שלא לחשוב כל מקום כפי מקומו אלא כולן זמן אחד כפי המולד

באرض ישראל, יע"ש מה שביאר בהזה.

ולמענה נראה שרואוי להחמיר בזה כתמי הסברות כפי מקומו אם מקדים לא"י וכמו בארץ ישראל אם מקומו אחר, אבל לבטל המצווה גורם צער מרובה מאד וכਮבוואר בח"ס שם, וכן אם מברך בכל מקום כפי הזמן בלווחות לא מהדרנן לייה, שיש לו על מה לססוך.

וכמיש"כ בש"ע דמברכךין במ"ש כשהוא מבושם ובגדיו נאים (שהו כבוד לברכת הלבנה שהוא קיבלת פנ' השכינה) וכן מנהגינו כאן, אבל לדעת הגר"א אין להחמיר המצווה ותמיד אחר ג' ימים יש לברך מיד. ומהו אחריו שבעה בודאי ואוי לברך הלבנה מידי.

וראייתי האדמו"ר הקדוש רבי אהרון רוקח צ"ל מבעלוא ממתין לתחילה עד עשרה ימים שהלבנה מאירה יותר, וכנראה שבזה נהני יותר מיתה מה שקידש, אבל עכ"פ כדי שקידש הלבנה כדי شيئا' עליו.

שאלה: האם בימי החורף יש להחות ז' ימים משעת המולד לקידוש לבנה או ש ראוי להקדם אחרי ג' ימים?

תשובה: במחבר בש"ע ס"ס תכ"ו כתוב שאין מקדש מלך לעליה עד שעיברו ז' ימים, וכן מביא ב"מקדש מלך" וארא מקבילת הארץ"ל, וע"ש במ"ב שרוב האחוריים חולקין, ולדיודה עכ"פ לאחר ג' ימים מעיל"ע מעת המולד שנחנין כבר מאורה יש לברך עליה ואין להחמיר המצווה, והגר"א צ"ל דעתו לברך מיד אחר שלשה (וברבמ"ס וכן מביא במא"א בשם ספר הקנה איתא שמצוותה מייד ביום ראשון) ובספר זהר ח' (וארא) מביא שהקדוש הארץ"ל לא ציווה מעולם לקדש אחר שבעה, ודעתו שם לקדשה מיד Shirana אפילו בראש חדש ואפילו ביחידות, ועיין היטב בכרה היטב סי' תר"ב סק"ב דמי שקידש הלבנה שוב לא יdag שימות באתו חדש מאותו יום ואילך, והיינו בכוננה גדולה ע"ש שחייב מעשה ע"ז ואולי הכוונה בעידן רתיחה שלא גרו עליו מיתה מה שקידש, אבל עכ"פ כדי לברך מיד בדמי شيئا' עליו.

ובמ"ב ס"ס תכ"ו הביא דעת רוב האחוריים דאחר ג' ימים וודאי זמנה, אלא שם הג' לחודש הוא באמצעות השבוע נכוון להמתין עד מ"ש הבאה

זמן קידוש לבנה

שאלות ניתן לשלוח למייל: rav@abiryakov.com

הו' מחברים'
שע"י מלכת התורה עוז והדר
02-803-9999

שאלות הלכתיות בבית ההוראה הקש 8

תשובות אקטואליות

מבית הוראה אביך יעקב

הганון רבי אשר וויס שליט"א

בעל מנהת אשור

ראש בית המדרש 'דרכי תורה' ואב בית דין 'דרכי הוראה'

הרואה כմבוואר ברם"ס פ"י מברכות הט"ז שככל ברכה זו בהדי שאר ברכות הרואה, גם בירושלמי (ברכות ס"ה ע"א) כללו ברכה זו בהדי שאר ברכות הרואה ובכל הנני ברכות כגון ראיית הרים וגבועות, הים הגדול, קשת, ברקים וכו' בודאי אין מצוה לראות, אלא אדם רואה חייב לבך, או שמא אני ברכה זו מכל הנני דהוי כאילו קיבל פנוי שכינה והוא מחייב לראות כדי לקדש.

ובסוגנו אחר, יסוד ספיקון, האם ראיית הלבנה מהיבט לבך או שמא היא אפשרת לבך, אך החשוב חל עליו מכח עצם חידושה של הלבנה, ודוק'.

ולכואורה נחלקו בשאלת זו הbabelי והירושלמי. דהלא בbabelי לא מצינו ברכה זו בהדי ברכת הרואה בפ"ט דמס' ברכות, אלא בסנהדרין (מ"ב ט' ע"א), ובירושלמי כתבה הלכה זו בפרק ט' ברכות. זאת ועוד, babelי לא מצינו לשון "הרואה לבנה בחידושה מביך" כדאיתא בירושלמי, ומשמעו מזהDACן לדעת babelי אין כאן ברכת הרואה אלא חיב לבך על הלבנה בכל חדש, אלא שחייב לבך ציריך לראות, אבל לשיטת הירושלמי היי הכל שאר ברכת הרואה. יש לפפלל.

ומצינו שתי דוגמאות בהלכה הדומות לגד זה, מצואה על האדם לבך אלא שאין יכול לבך אלא אם כן יראה:

א. ברכת הנר בהבדלה, שאינו דומה לשאר ברכות הרואה שאם יראה נר מביך, אלא שתיקינו חייבו לבך על הנר, וציריך להדק את הנר כדי לבך עלייה.

ב. הרואה נר חנוכה שמברך שעשה ניסים לאבותינו, שציריך לעשות כל שבידו לראות נר חנוכה כדי לבך ברכה זו, ולא שאר ברכות הרואה שאינו מביך אלא אם כן נזדמן לו לראות, ודוק' בכ"ז.

וראיית בכת"ע "הנאמן" שנת תשט"ז שחכם אחד כתב שנחלקו בהז הגרא"ז מלצר והחו"א דעת הגרא"ז מצואה זו רשות היא ודעת החזו"א, דחייב לראות כדי לבך.

ובאמת נראה דבר נחלקו גдолין האחרונים בשאלת זו דנה בשוו"ת נזוד ביהודה קמא או"ח סי' מא"א כתוב לגבי ציבור שمعد באמצעות קריית המגילה כאשר באו להודיעו שרוואים את הלבנה אפשר לבך עלייה ופסק להפסיק מקרא המגילה, יקידשו את הלבנה ושוב ישלמו את המגילה, ובשו"ת ספר יהושע (לג"ר יהושע העשיל באב"ד אב"ד טארניפול) סי' רמ"ד וכן בשוו"ת שנות חיים להג"ר שלמה קלגור) סי' קל"א נחלקו עליון ותמהו אין נפסיק ממצואה שכך עסוקים בקיומה כדי לקיים ממצואה לעיר ברכה זו אלא כאשר ברכות

סימן ל"א מה שנתבאר בענין קידוש בשבת).

ונראה בזה עוד עפ"י המבוואר במדרש הנ"ל שאמרו דכיוון שבמנו שווי ישראלי מקדשים את החידש היי מברכים ברוך חדש חדים (או מקדש חדשים כנ"ל) כך מברכים גם על ראיית הלבנה בזהו'ז, ולמדנו מזה מצואה וזה אסמכותו על מצות קידוש החדש וכור היא לה, וכך מוכחה גם ממנה שלמדו דהמברך על הלבנה בחידושה כ אליו מקבל פנוי שכינה ולמדו זאת מן הפסוק החדש הזה לכם, הרי לנו קידוש לבנה בז' תבש' ש"יכא לקידוש החדש, וכבר כתוב כן בספר דרכ פקודיך להבני יששכר במצות קידוש החדש מצואה ד'. ולפ"ז ייחא שמצוה זו קרויה קידוש לבנה על שם קידוש החדש, ודוק'.

עוד רגע אדבירה על פי דברי המדרש הנפלאים שמו"ר ט"ז לו"א):

"ד"א החדש הזה לכם משל מלך קדשasha וכותב לה מתנות מועטות כין שבא ללקחה כתוב היו שנאמר (הושע ב', כ"א) וארשיך לי לעולם ולא מסר להם אלא הלבנה בלבד שנאמר החדש הזה לכם, אבל לימות המשיח יהיו נישואין שנאמר (ישעיה נ"ד, ה') כי בועליך עושיך באותה שעיה מוסר להן את הכל, שנא' (דניאל י"ב, ג') והמשיכלים ייזהירו כזוהר הרקיע ומצדי הربים וכוכבים לעולם ועד" ע"כ.

הרי לנו דהה לבנה ניתנה להם לבני ישראל לשם קידושין ואפשר דלך קרויה קידוש לבנה.

בביאור גדר הממצא

הנה יש לעיין ביסוד הממצא, האם חייב אדם לראות את הלבנה כדי קידשה או שמא איןנו חייב לקדשה אלא אם יראה והל עוד לא ראה את הלבנה בחידושה אין חייב לקדשה. דנהנא לכבודם מחדשים, וכמו קידוש בשבת וו"ט שגום הוא איןנו אלא ברכה, ואין אנו בעצם מקדשים את השבת, דהלא השבת קביעה וכיימה משנתימי בראשית וקדושה היא מזו, אלא דכיוון שمبرכים מקדש השבת ברכה זו קידוש שמה, וכן בברכת הלבנה דמברך מקדש חדשים, אך באמת חזין דגム הב"י והרמ"א כינו ממצא זו קידוש לבנה אף דלשיטם מברכים מחדשים. (ועיין מנהת אשור שמות

**קידוש לבנה או חידוש לבנה
| האם חייב אדם לראות את
הלבנה כדי לקדשה או שמא
אין חייב לקדשה אלא אם
ראנה**

שאלות: בעצם השם "קידוש לבנה" וכי איזה קידוש יש כאן, והלא אין כאן אלא ברכה וכמו שאמרו "הרואה לבנה בחידושה צריך ברך וכורו". וכבר עמד על זה בשוו"ת מהרש"ג (ח' סי' ה') וכבר שבנו שאלה על כך ורצה לנורש שטויות נשתרש בזה בפי הממן ובאמת צריך לומר קידוש לבנה, והח' נתחלף בק', אך שוב כתוב דכיוון דהbatch יוסף והדרכי משה בס' תכ"ו כתבו לשון זה וזה תורת אמרת היהתה בפייהם, ובאמת כבר מצינו ברבויותינו הראשונות לשון "קידוש לבנה", עיין מהר"ל הל' ראש חדש (ט) ובספר האשכול (פרק כ"ג).

ונראה בזה דהה babelי ובירושלמי מצינו נוסח ברכה זו "ברוך חדש חדים" (עיין סנהדרין מ"ב ע"א ובירושלמי ברכות ס"ה ע"א) אך במסכת סופרים (פ"כ ה"א) איתא "ברוך מקדש חדשים", ובמדרשי (שםו"ר פרשה ט"ז כ"ד) מצינו בזה מהלוקת זויל "הרואה את הלבנה כדי קרך לבך, בזמן שהו ישראל מקדשין את החדש, איתן מון רבנן אמרין ברוך חדש חדים ויש מהם אומרים ברוך מקדש חדים", והנה אם נוסח הברכה הוא ברוך מקדש חדשים, מובן שברכה זו קרויה בפינו "קידוש", וכמו קידוש בשבת וו"ט שגום הוא איןנו אלא ברכה, ואין אנו בעצם מקדשים את השבת, דהלא השבת קביעה וכיימה משנתימי בראשית וקדושה היא מזו, אלא דכיוון שمبرכים מקדש השבת ברכה זו קידוש שמה, וכן בברכת הלבנה דמברך מקדש חדשים, אך באמת חזין דגム הב"י והרמ"א כינו ממצא זו קידוש לבנה אף דלשיטם מברכים מחדשים. (ועיין מנהת אשור שמות

שאלות ניתן לשלוח למיל': rav@abiryaakov.com

תשובות אקטואליות

מבית הוראה אביך יעקב

וראייתם בתשובות והנהגות להగ"מ שטרנברג (ח"ב ס"י ר"ה) שהביאו בשם ספר אחד דברת"י לתלמידיו הגרא"ח מוואלז'ין העידו בשמו ובשם השאגת אריה דאכון גם בקידוש לבנה חיב אדם לקדש הלבנה תיכף לוראייתה ממש"כ הרומ"א לקדש במוצ"ש שהיינו דאיין לדאותה עד מוצ"ש ע"ש. ופירוש זה רוחוק עד שאנו מתיישב על הלב כלל, ובאמת לא מצינו באחד מהפוסקים לדורותיהם שעלה הלכה זו על הכתב, ומהשתקו רבנן שם לא ניחא להו.

ושוב בדקתי בכת"ע הנאמן הנ"ל, וראייתם שכל דברי כתוב המאמר הנ"ל קלושים ומובלבלים, גם מש"כ בשם הרא"ז להקשות על המג"א דכיוון שאין כאן חיב לא הו מעשה"ג תמורה והלא גם ציצית כמבואר הי מעשה"ג למ"ד לילא לא זמן ציצית כמבואר בקידושין לד"ע ע"א אף דיאנה חיב א"כ לובש ד' כנפות וגם מש"כ לחדש דקדול" לא hei קשא ברכות הנגן תמורה דמה ענין קודול לברכת הנגנים, וגם מש"כ דכיוון דאםרו דהוי מקבל פנוי שכינה ע"כ hei חיב אין בו הכרח כלל, דהלא גם אמרו כל המקובל פנוי חבירו כאלו קיבל פנוי השכינה (מכילתא דרבנן ישמעאל יתרו פ"א ד"ה ויבא) ומ"מ הנגען"ד כתבתני.

ומושום כך נראה ברור דברת' אין ברכה זו דומה לשאר ברכות ההוראה, ובקידוש לבנה אין הברכה מהיבית אלא חידוש הלבנה, אלא שהראיה מאפשרת לבך והיא תנאי לברכה, ופירוש לפ"ז"ד דכיוון ברכה זו כדיין כל מצוה שיש זמן מוגדר לקיומה וכמילה ביום השmini דכל זמנו כשר וזריזן מקדים למצאות, ודוק בכ"ז).

גדיר המצווה. אמונה מצינו בברכות (נ"ח ע"א) דר' שש בירך על המלך אף שסומא היה, וכבר העיר בזה במשנה ברורה (בס"י רכ"ד ס"ק י"א) והביא בשם הפטמ"ג שיברך בליך וממלכות, ואפשר דשאני רב ששת שידע בכח תורתו יותר מאותו צדוק שראה בעיניו ע"ש בסוגית הגם, וצ"ע עדי.

אך בעיקר נראה נראה להוכיח דהנה בכל ברכות הראואה פשוט דחיב האדם לברך תיכף לראייתו ולברך על ראייה נוספת, דכוון שראה ענינים אלה חיב הוא לברך (לשיטת הפסוקים דברכות אלו של חובה הן). ויתרא מזו כתוב בביבור הלכה סימן ר"ח סעיף א'adam לא ברך על הראייה הראשונה ואין הוא רשאי להמנג מלברך מתחלה ראייה נוספת ע"ש. (וכבר נחלקו בזה הקדמוניים מהרש"ל סי' ע"ז, אך רעך"א שם הביא דעת המתיקת"ש דסומא פטור כיון שאינו רואה, וכבר כתב גם הרדב"ז בח"א סי' שמ"א דרך ההוראה את הלבנה מקדישה וכפשתות לשון חז"ל "ההוראה את הלבנה בחידושה מביך", והסביר הלכה כתוב שם דכיוון שנחלקו בהלכה זו ישמע ברכה זו מאחרים ע"ש).

הרין לנו להזכיר דעת המהרש"ל והmag"א דאית מי שאנו רואה כל חייב לברך ואין הראייה מעכבות, ולשיטות בודאי שאני ברכה זו מכל ברכות הראואה וברכה זו מוטלת חובה על האדם כהרבה מברכות השבח, ואך החולקים לא נחלקו אלא למי שאינו רואה כלל, אך אין הכרה שנחלקו ביסוד

בזה דהלא כל עוד לא ראה את הלבנה בחידושה לא נהחיב לדורשה, ע"י. ובورو לענ"ד דדעת הנוב"י דין הראייה מהייבת אלא מאפשרת. אבל משעה שהלבנה נראית מהחובים כו"ע לדורשה ולהשתדל בראיותה ע"מ לקיים מצוה זו, אך כפי ההוראה נקבעו הגאנונים שהליך עלייו לכל עוד לא ראה את הלבנה לא נתחייב לברך עליה וכפי הדין בשאר ברכות ההוראה.

ולענ"ד ברור דהאמנת בהז'ה כדעת החזו"א והנוב"י וכחנהה המקובלת והמסורתית וחוזי מה עמא דבר, ושתי ראיות לדבר.

הנה נחלקו הפסוקים בסוגיא אם חייב בקידוש הראיא דעת המג"א בס"י תכ"ו סק"א דחיב וכון הביא בשם המהרש"ל, ואכן כך מבואר בשוו"ת מהרש"ל סי' ע"ז, אך רעך"א שם הביא דעת המתיקת"ש דסומא פטור כיון שאינו רואה, וכבר כתוב גם הרדב"ז בח"א סי' שמ"א דרך ההוראה את הלבנה מקדישה וכפשתות לשון חז"ל "ההוראה את הלבנה בחידושה מביך", והסביר הלכה כתוב שם דכיוון שנחלקו בהלכה זו ישמע ברכה זו מאחרים ע"ש).

הרין לנו להזכיר דעת המהרש"ל והmag"א דאית מי שאנו רואה כל חייב לברך ואין הראייה מעכבות, ולשיטות בודאי שאני ברכה זו מכל ברכות הראואה וברכה זו מוטלת חובה על האדם כהרבה מברכות השבח, ואך החולקים לא נחלקו אלא למי שאינו רואה כלל, אך אין הכרה שנחלקו ביסוד

הגאון רבי בן ציון הכהן קוק שליט"א
ראש בית ההוראה הכללי ירושלים
גאב"ד מרכז פתח תקווה

חיב לטורה. ומעתה הוא הדין לקדש הלבנה, כיוון שהוא חיב דרבנן לראותה ולברכה חיב לנסוע אף לעיר אחרת כל שיזור באותו יום לבתו.

הזכרת שם ה' בלימוד הגמרא

שאלת: האם תור כדילימוד הגמרא מותר להזכיר שם המפורש או צריך להזכירו בכתב.

תשובה: לא יכול לומר שם אדונת מפורשות בעית קריית הגמרא, אך שאר השמות كالוקיםocabot יש לקרוא בפירוש, גם אם אין זה פסוק שלם. היעב"ץ (שו"ת א, פא) כתוב שאבוי גער בו כהזהיר שם ה' בכתביו, מפני שהוא כביזון. ומשמעו שלדעתו חובה להזכיר את השם במפורש. אכן הפרי מגדים (אשל אברהם רטו, ה) והמשנה ברורה פסקו שאיוו חובה, אלא רשאי להזכיר. אומנם המג"א (שם) מחלוקת שבפוסוקים המובאים בגמרא יזכיר שם ה', ובנוסח הרכות לא יכול לומר שם ומילוקות מפני שנחשב כאלו מברך לבטלה (שיעורי מרן הגרא"ש אלישיב - ברכות תלוד)

בסביבתו וצריך לנסוע מרחק שעה כל צד מביתו כדי להשיג, והשיב דחיב למן מצות לולב. והדברים מפורשים בחו"י אדם (סה, יט) שאך שהסתפק אם חיב לעקור מביתוليلך לעיר אחרת, כל שיזור באותו יום לבתו. ועוד כמה מוחייב לטrhoה לנסוע לעיר ההיא בשבייל לדורשה, נראה פשוט שדווקא לגבי נטילת ידים ותפילה ב齊יבור אמרו (פסחים מו, א) שאנו חייב אלא ד' מיל לפניו ולאחורי לחזור מיל וכחנו הפסוקים (מ"ב קסג, ג) שהוא הדין שנמצא במקום נחشب כלוחזר לאחררוי, אך לגבי מצות אחרות לא שמענו קולא זו.

קידוש לבנה במאמצ' רב

שאלת: בתחלת החודש היו השמים מכווסים בעבים שהסתירו את הלבנה ולא יכולו לדורשה, ובלילה האחרון לזמן קידוש לבנה נודע שעיר מרוחקת שעה וחצי נסעה מביתו ניתן לראותה. האם חייב להתאמץ ולנסוע כדי לדורשה.

תשובה: ברכת קידוש לבנה חובה כדעת הנודע ביהודה והחزو"א. ומעתה כיוון שהחוב דרבנן לראותה ולברכה, חייב אף לנסוע לעיר אחרת, כל שיזור באותו יום לבתו. ובשביל לדורשה, נראה פשוט שדווקא לגבי נטילת ידים ותפילה ב齊יבור אמרו (פסחים מו, א) שאנו חייב אלא ד' מיל לפניו ולאחורי לחזור מיל וכחנו הפסוקים (מ"ב קסג, ג) שהוא הדין שנמצא במקום נח矧ב כלוחזר לאחררוי, אך לגבי מצות אחרות לא שמענו קולא זו. וכן שמעתי מרביבינו הגרא"ש אלישיב כشنשא על אודות בחור ישיבה ברוסיה שאין לולב

מסכת בבא קמא דף פ-פ

בשמירת שבת כהלכה (ח' ב' פ' א) כתב לדוד, אם גם נזמן זהה יש להקפיד לכבס דוקא ביום חמישי ולא ביום שישי, שהרי הביבסה נעשית במכונה ואין צורך לטורוח בה כל כך כמו ביוםיהם, וממילא לא שירך כאן טעם זה שהיינו פנוים ביום ר' להכין כדי שבת. וכותב שלא שירך לומר בו מה שצרכיך גדול בחכמה ובמנין לבטל תקנת עזרא, מכיוון שאמר טעם לתקנתו שיש לחוש שימנענו מלהתעסק בצרכי שבת, אם בטל הטעם גם הגורה בטלנה.

אמנם בשולחן שלמה (היל' שבת ס' רמב"ס ק"א) כתוב, שהרי הטעם שלא לכבס בער"ש כתוב המשנ"ב (שם סק"ה) בכדי שייהו פנוים להתעסק בצרכי שבת, ומכיון שבזמנינו מוכבים בגדים בגדים מהווים בשבייל למחרת, ואין מוכבים בדרך כלל בשבייל ללבושים היום, א"כ כשיכבב בגדים בער"ש הכל רואים שאין מוכבים בגדים בשבייל היום, וא"כ עדין נראת הדבר שאינו פנוili להתעסק בצרכי שבת, שהרי אין מוכבים לצורך שבת, נמצא שגם בזמןינו ישנו הטעם של תקנת עזרא וא"כ יש לאסור.

ובשות' אבני ישפה (או"ח ס' מט) כתוב, שיש מי שרוצה לומר שאף בזמנינו שיש מכונות, מ"מ ציריך להכין את הביבסה, לתליה ולקפלה ולגהצה, וכל זה נכון בכל הגירה של כיבוס, וא"כ יש לאסור אף בזמן זהה. אמן כתוב שאין לנו להוטסף על דברי חז"ל מה שלא אמרו, ולכן רק כיבוס אסור ולא שאר דברים שהם מחמת הביבס.

הכנסת עצמו לספק סכנה לצורך חבריו

בגמו: איש כי ייכה כל נפש אדם מות יומת במונון מאיתך במנון אימא במתה ממש וכו' (בבא קמא פג, ב).

ובשות' הרדב"ז (ח' ס' תרכז) נשאל, אם אמר השלטון לישראל הנה לי לקוץך אמר אחד שאנדר מת ממנה, או אמתה ישראל חבריך, האם מהויב להניח לשולטן לקוץך את אבריו או לא.

בתשובתו כתוב, שיש לחוש שמא ע"י חתיכת מתקנת עזרא שייהו מוכבים בגדים בחמייש בשבת, מפני כבוד השבת.

לאו יהודה בן קנוסא את גורתינהו לשקר בגיזרא דפרזלא. בריש"י (שם ביאר שמרואה גודלה בפנינו, שהוא מראה לנו שהוא ירא שמים מאד ואני חושש לתנאי שהנתנה יהושע ומהז כיורא. בגיזרא דפרזלא, כלומר נdry).

אננו למדים מהעובדא האמורא שלחוות יוצא מן הכלל וללחמיר עליו ביותר בפנין כל שלא מתחגגים כמוותו יש בזה מושום היירא, וגם שראי אפילו לנדוותו מושום זה.

בשות' קול אליהו (ח' א' סי' ה) העלה לדידין דקי"ל בשעו"ע (ס' קומו) שא"צ לעמוד בעית קריית התורה יחיד הרוצה להחמיר ולעמוד בפני גודלים ממננו חייב נידי כי עני מה שאמרו בסוגין מי הוא זה שמרואה גודלה בפנינו.

גם בספר חיים (פאלאג' סי' יז אות ג) כתוב, לעמוד בקריית התורה בעשרה הדברים אייכא יהודרא וכ"ש בקריית ספר תורה, דהרי לפי דברי גורי הארי"ה הוא דין לעמוד בקריית ספר תורה. אלols בספר אמרינו בינה (או"ח סי' יג אות ד) כתוב לדוחות דברי ספר קול אליהו, ודעתו שgam אם כל הצבור יושב בשעת קריית התורה מותר ליחיד להחמיר על עצמו ולעומוז, כיון שיש פוסקים הסוברים שמדינה צריכה לעמוד, על כן רשאי כל אחד לחוש להחמיר על עצמו.

על פי דבריו כתוב בששו"ת בצל החכמה (ח' סי' א) שה' לה היפך, שgam אם כל הצבור עומד בראש כל ייחיד לשבח לדעת כל הסוברים שצרכיהם לעמוד, וממיילא לא שירך בזה מה שאמרו (מס' דרך ארץ רבה פ"ז) שלא יהיה עומד בין היושבים ולא יושב בין העומדים, זה דוקא בגין טעם לדבר אבל כשייש טעם נכוון מותר כמפורט בס' טוב עין (ס' יא ד' ה' א').

כיבוס במכونة בכיסה ביום שישי

בגמו: עשרה תקנות תיקן עזרא וכו' ומוכבים בחמייש בשבת (בבא קמא פב, א).

בשות' (או"ח סי' רמב"ס א') כתוב המחבר, מתקנת עזרא שייהו מוכבים בגדים בחמייש בשבת, מפני כבוד השבת.

שלום זכר דוקא בבית שתינוק שם

בגמו: מכיל את רב לבבל ושמואל ורב אסי איקלו לבי שבוע הבן ואמרי לה לבי ישוע הבן (בבא קמא פ, א).

בסוגין מסווג על רב ושמואל ורב אסי שהוזדמנו לבי ישוע הבן, וכתבו התוס' (ד"ה לבי ישוע) פירש ריבינו שם שנולד שם בן זכר, והוא רגילים לעשות סעודה ע"ש שנושא ונמלט ממני אמו.

בתורותם הדשן (ס"י רסט) ביאר, שביל שבת הכל מצוין בתהיהם, ולכן עושים זאת את השמחה, ועקרה הودאה להקב"ה.

וכותב הט"ז (ויקרא רבה כו י) ר' יהושע דסכנין בשם ר' לוי אמר, משל מלך שנכנס למדינה, וגוזר ואמר כל אורחים שיש אבן לא יראו עד שיראו פני המטרונה תחולה, אך אמר הקב"ה לא תבאו לפני קרben עד שתעתבור עליו שבת, שאין זו ימים אלא שבת ואין מילה بلا שבת. וכונתו שבת היא ההכנה לミלה ולכן עונשים סעודה.

לפי זה כתוב בתשובות והנוגות (ח' ב' ס' רבת) שאין צורך שייהו התינוק במקום השלים זכר. אבל לביאור הדרש (ס' רסד, מובא בט"ז שם) שמה שנהוג בשבת לבקר אצל התינוק שנולד שהוא וכמבעור בלשונו, אצל התינוק שנולד. לשם ומשום שהוא מילא על תורתו שמחה. וכפי הנראה וזה הטעם שאוכלים מני זרעים מעין עדשים, ולטעם זה משמע שהענן הוא רק כשהתינוק שמה וcmbauer בלשונו, אצל התינוק שנולד.

למעשה כתוב, שנראה שעיקר הטעם שעושים הסעודה בשבת הוא, ע"פ מה שמובא בזוה"ק של השבעה מתברך משבת קודש, ולכן יש חשיבות לשבת שלפני הנשואין או לפני מילה, או אפילו לפניו יאהרציט, כי אז הזמן שהשבעה כבר מוכן רק יורד כל דבר בזמנו, ולכן בשבת מודה ABI הבן ומשבח לה' על השבעה וברכה של המילה שבא כבר אז בשבת, וכל אחד בא ומברך אותו, ונסיע זכות הרבים לזכות בברכה ושפע, ומודים ומשחים ומשבחים להקב"ה ית"ש על חסדיו, וא"כ ניתן לעשות השלים זכר גם במקום שאין התינוק שם, וכן המנחה.

עמידה בקריית התורה כשהציבור יושבים

בגמו: רב ורבי חייא הוו שקליל ואולי באורהא אסתלקו לצדדי הדריכים וכו' (בבא קמא פ, ב).

בסוגין, רב ורבי חייא הוו שקליל ואולי באורהא אסתלקו לצדדי הדריכים [כתנא יי' יהושע: ומסתלקין לצדדי הדריכים מפני יתרות הדריכים] הוה Ка מספיע ואזיל ר' יהודה בן קנוסא קמי"ה [מפסע ואזיל מיתד ליתד פסיעות גסות ולא היה רוצה להסתלק אל מצר השדה, רש"י] אל רב כי רבי חייא מי הוא זה שמרואה גודלה בפנינו אל רב כי ראי שמא ר' יהודה בן קנוסא תלמידי הוא וכל מעשיו לשם שמיים כי מטו לגביה חזיה אל

פנוי הלכה מותן תלמוד בבל
המבואר מתייחס על סדור הדף
היום ישולם בשבועו

פנוי הדף היומי

לו משום דאסיא דמגן מגן שוואי [רופא בחנן שווה חנן]. אך הרופא עצמו יחווש לעצמו וימנע מליקח שכיר אם יש לו.

אמירתת קדיש: ב מג"א (ס"י קלב סק"ב) כתוב, שימושם בבב"י שמותב לבנו להשכיר אחד לומר שימושם בהב"י שמותב לבנו להשכיר אחד לומר קדיש במקומו מישיאמר אחד בחנן. בバイור דבריו כתוב המשחית השקל, שאם בין הנפטר רוחה לירוע לרוחקים למקום שלא יוכל לומר קדיש, ומעמיד אחר במקומו שייאמר קדיש, עדיף שישכור אדם עברו זה וישלם לו על כך, מפני שאסיא במגן מגן שוואי, ומה שהוא בחנן לא שוה כלום, ולבד מהזה כתוב ע"פ ספרי המוסר שנמצא שהוא בחנן אינה חשובה כל כך.

חוץ ומשמש בחיננס: במשמעות אבות (פ"א מ"ו) כתוב עשו לך رب וקנה לך חבר, ברע"ב (שם) באירה, שברבך לא שיך לומר קנה לך רב, שהרב צריך ללמוד בחנן. והנה בשורת צמה צדק הקדרמןון, ס"י א) כתוב בין המחבר, שאם רצחה רב או חוץ ומשמש להיות בקהל בחנן בלבד שכירות, ויתרצזו להם רוב מנין, יכולם האחרים לומר אסיא במגן שוואי.

בשו"ת דברי מלכיאל (ח"ב ס"ב, ח"ג ס"י מ"ד) דין לפ"ז, על רב שאינו מקבל שכיר אם זה בכלל אסיא במגן, וכן שם מה שעוסק לשם מצוה נחשב בכלל אסיא דמגן, או שהוא מאוחר ויש לו בזה הנאת ותועלת מצוה אין זה בכלל אסיא דמגן. ובשו"ת קניין תורה בהלכה (ח"א ס"י צד אות ז) כתוב ללמד מה מה שכתיב רשי"ב בסוגיון אסיא דמגן וקורבו הוא, שסבירא זו שייכת גם כשבן מרפא את אביו, שעל אף שהוא קורבו אסיא דמגן במגן שוואי.

תשלים למלמד תינוקות: ברדב"ז (שבועות פ"ו) כתוב, שאבילו אם אפשר להשיג למלמד תינוקות בחנן, יש לשלם דוקא, דאסיא דמגן מגן שוואי. עורך דין: בביבורו הלכה (תניינא ח"מ ס"י תכ) כתוב, יש לאבר שר הוא הלכה מיהודה ברופא שעליינו אמרו מפורש בקדושיםין (פ"ב). טוב שברופאים לגיונום, ואולם הדעת נוטה שהוא הלכה כללית והוא הדין בעורך דין שמייעץ בחיננס אין לסמוד עלייו, וכן נראה מתוך הנסיוון.

מכאן שבסהאר ל"ת בחולה סכתת אבר, י"ל שמותר לרופאות באיסור תורה, ורק בשבת אסור משומש שהוא חמוץ יותר. אך המהרש"ל בתשובה ס"י ג) כתוב, שאסור לחולה לשאול בקסמים ומוכשפים היכן שאין סכתת נפשות אפילו יש סכתת אבר, אלא א"כ בא לו החולי ע"י כיישור או מקרה ורוח רעה.

והנה בשוו"ת מלמד להוועל (ח"ב י"ו"ד ס"י לב) נשאל על נער אחד בן י"ג שנה, שיש לו שיתוק בחות השדרה, אם מותר ליתנו לבית רופואה לרופאותו אף שמדובר לאכול שם מאכלות אסורות.

והביא דברי הפמ"ג והש"ך, והוסיף שמאחר שמצאננו שר"ת מתיר בסכתת אבר אפילו בשבת, שלהקל בנידון דין, ובפרט שחולי זה תלוי בחות השדרה, ויש לחוש שם לא יתרפא תימרכז ח"ז חוט השדרה ויעשה טריפה, כמו שחוושים בעין שמרדה שילקה הלב ולן מחללים שבת על עין שמרדה. ועיי"ש שביאר שאין צורך לאכול שיעורין.

אם כל דבר שעושים בחיננס שווה חיננס

בגמ': ואיל"י מיתינא אסיא דמגן במגן, א"ל אסיא דמגן במגן מגן שוואי (בבא קמא פה, א).

שכר על טיפול רפואי: בשוו"ע (י"ו"ד ס"י שלו ס"ג) כתוב המחבר שאין לרופא רק שכיר הטורה והבטלה. ובתשובות והנהגות (ח"א ס"י תחצ'ז) האריך לדון בזה, עי"ש.

רופא אבל: בשוו"ת שבות יעקב (ח"א ס"י פו) כתוב לעניין רפואי שאירע בו אבירות,ראייתי מרבותינו שהתיירו לילך אל החולה, אעפ"י שאסור לו לעשות מלאכה בימי אבלו, כי בחשש סכתנה ומזכה מותר, ואפשר להתייר אך במקום שיש לרופא אחר, כי לא מכל אדם זוכה לרופאה, וגם תשועה ברוב יוצץ, אף גם ע"פ הרוב אינו עושה הרופא שום מלאכה בידים רק סתם אמירה וכתייה סם פלוני יפה לו. ואפשר שאבילו שכירות מותר ליתן

הרבה וmittot, ומאי חזית שדים חבירו סומק יותר אויל דם עצמוני סומק יותר, והוסיף וכתב אני ראייתי אחד שמת ע"י שרסכו את אונו שריטות דקוט להוציאו מהם דם, ויצא כ"כ עד שמת, והרי אין לך באדם אבר כל כאוזן, וכ"ש אם יחתכו אותו.

עד כתוב, התורה אמרה (שםות כא כה) 'כוהה תחת כוהה פצע תחת פצע' ומ"ח השוו שמא ע"י הכויה שיעשו למי שישעה את הכויה לחבירו מותה, והרי התורה אמרה (שם כד) 'עין תחת עין' ולא נפש ועין תחת עין, וכך אמרו שמשלים ממון. והדבר ברור שיותר רחוק הוא ששמות מן הכויה, יותר מעל ידי חתיכת אבר ואפי"ל כן חוששים להו, וככמבעור בסוגיון שהחובל בעינו של חבירו אין חולבים בעינו אלא משלים ממון, וכל שכן בנידון דין שאין אדם מחויב להניח לשפטו לказוץ את אבריו כדי להציג חבירו.

ראיה לחומרת סכתת אבר הביא שהרי התירו להל עלייה את השבת בכל מלאכות שהם מדביריהם אפי"ל ע"י ישראל. ועוד נאמר (משל ג יז) 'דריכה דרכי נعم', וצריך שמשפכי תורתינו יהיו מסכימים אל השכל והסבירו, ואיך עלייה על דעתנו שניניה אDEM לסמא את עינו או להחונך את ידו או רגלו כדי שלא ימיתו את חבירו, וכך, סימן הרדב"ז, אין רואה טעם לדין זה, אלא מדת חסידות, ואשרי חלקו מי שיכול לעמוד בזה, ואם יש ספק סכתת נפשות הרי זה חסיד שוטה. השהספוק שלו עדיף מודאי של חבירו.

אולם דעת המהרש"ל רkaneti בפסקיו (ס"י תע) שחייב אדם לסכן אבר שלו כדי להציג את חבירו ובחות"ס (כתובות סא: ד"ה מ"ט) מבואר שמחויב לסכן עצמו בשבייל הצלת חבירו, והאריך להקשות על דברי הרדב"ז, עי"ש.

בעינויין זה דין גם בתוספת יום הכליפורים (יומה פב): וכותב לפניו מוסגיון שלא אמרו סברא של Mai חיזית אלא נפש בנפש, שאין דוחים نفس מפני נפש, אבל בסכתת אבר, יכול לסמא עינו של חבירו שלא יהרגהו, עי"ש.

הצלת אבר ע"י אכילת איסו

בגמ': דתנא דבי חזקה 'עין תחת עין נפש תחת נפש' ולא נפש ועין תחת עין וכו' (בבא קמא פד, א).

אחד הטעמים שהובאו בסוגיון לבאר מודע אי חוביים בעינו של החובל בחבירו אלא משלימים ממון, אמר אביי אתיא מדרתני דבי חזקה דתנא דבי חזקה 'עין תחת עין נפש תחת נפש' ולא נפש ועין תחת עין, ואם נאמר שני שיעור אט חבירו, מעוררים גם את עינו, יש לחוששrama בזמן שייעשו זאת תצא נשמהו.

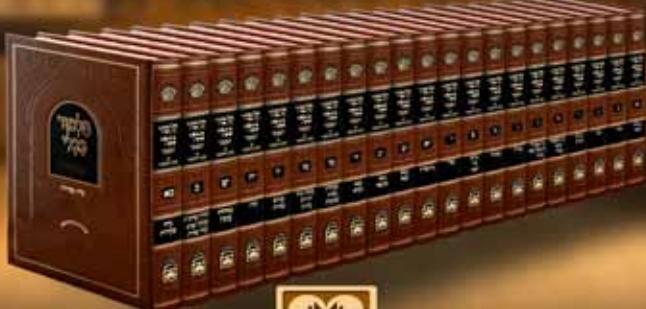
滿 דברי הגמרא מבואר שבסכתת איבר תחנן סכתת נפש, בפסקים למדו מכך לכמה דין.

חילול שבת לסכתת איבר. בשוו"ע (אורח ס"י שחכ ס"ז) מבואר שאין מחללים שבת לסכתת אבר. אמנם באור זרוע (ח"ב ס"י רפ) כתוב שר"ת סובר שאבילו על אחד מאביריו אני קורא סכתה ומחלליו שבת.

ב. סכתת אבר בשאר איסורים. בש"ד (ו"ד ס"י קנו סק"ג) הסתפק בזה וכותב, נראה שיש להקל, וכ"כ שם בבית לחם יהודה. וכותב הפרי מגדים (משב"ז או"ח ס"י שחכ סק"ז) שמדדברי הש"ד

ש"ס עוז והרר מטיישר

מהדורות מיוחדת, תלמוד בכלי מנקר בתוספת מדור שיעון ו21 כרכים

מרכז הזמינות: 66-55-22-1800 | ובחניות הספרים המוכובחות

הר"ק רבי שמואל שניאור ז"ע בעל רמתים צופים' ח' שבט תרל"ג

איש שאינו מחזיק מעצמו ומתנהג בעניות - הקב"ה עשה נסים בגלי עליון

הר"ק רבי שמואל משינאוזא ז"ל בספר רמתים צופים (פרק ב') הביא בזה הילשון: כי שמעתי מכ"ק אדמור"ר וכ"ו מ"ז שמחה בונם מפרשיסחה ז"ע שספר המשעה מהבעש"ט ז"ל נשמהו בגני מרים שהיה ריש דוכנא להתינוקות (בעלפир) והיה הבעל הבית שלו נושא לאיזו רב ורצה הבעש"ט ליטע עמו ולא רצה הבעל הבית רקחתו. ונסע בהחבא על הדף הבולט חוץ לעגלת מהורי העגלת. וזרק נער כותי אחד אבן להבעש"ט. ויצא ממנה דם מכח האבן. ואחר כך בחזרתו באוטו כפר היה שם המון רב מוד באוטו מקום שורך הנער האבן ולא נתנו להם ליטע עד שיאמרו להם איזה עצה לאשר כי הנער נדק לארץ והתחל לשקוע וככל מה שעשו תחבולה להוציאו אותו היה משתקע יותר וכאשר ראה הבעש"ט זה אמר להנער לא תזרק עוד אבנים ליודים והרכין בראשו כי דיבור לא היה בו. והיה גם אחר המעשה הלו ולהבא ריש דוכנא (בעלפир) ולא הרגש כלל במופת. ואמר הר"ק ר' לוי יצחק ז"ע מברדייטשוב שזה יותר פלא על מה שנשתכח הדברים ולא עשה רושם כל אף שהוא מפורסם הננס:

והמעשה הזה נראה כמו בגלית הפלשתים אשרו חז"ל (ויקרא רבה כ"א, ב') שהচווטו הארץ. וזה מדה כנגד מדה וכ"ז מהמת גודל גאותו כנ"ל על כן הושפל לארץ ממש וזה משפיל גאים עדי ארץ וכן הכותי הזה שורך אבן לאיקונין של מלך והוי כחרוף وكل להבini.

ואף על פי כן אף לאחר כן היה דוד משרת שאלן מקדים ולא הרגש במופת להתנשא כמו המעשה הלו וגם לא שבחו את דוד ריק בעניני המלחמה (شمואל-א י"ח, ז') הכה שאלן וגוי ודוד ברובותיו. ומהמת זה זכה במלוכה. וזה שנאמר שם י"ז, י"ד) דוד הוא הקטן. והצדיקים יקרו על שמו ונקרא קטן גם אחר כך. ובאייש כזה הקב"ה העשה נסים בגלי עליון ידו וכל זה שמעתי מפה קודשו בסעודות צהרים שבת פרשת בלך. רמתים צופים-פרק ב'

מאז נסתלק רבי יצחק מנשכין, שוב לא נסע רבינו לאדמור"י הדור, מזמן ביקר בבית החותנו רבי אברהם מטשכוב, בנאשעלסק עיר מגוריו ישב על התורה ועל העבודה, והתפנה רק מעת מאיד לענין הרבנות בעיר.

כשנשאול מה טעם חיל לנסוע לצרכי הדור, ענה, "מורי הקדוש מלענטשנא אמר שאחרי הסתלקות רבוינו הקדושים החווה מלובlin והיהודי הקדוש, משתמש אליו הנביא כמורו. אני לחתתי לי מותתו של אליו הנביא, 'תנא דבר אליהו' כמדרכיכי".

עד לשנות זקנה ושיבת הגיא איש חדש זה, והמשיך בעבודת הקודש שלו בקדושה ובטהרה, במסירות נפש ותוך הקربה ממש. יש והוא סובל טורים הרבה, רגליו נחלשו מאד, עד כי אין בכוחו כמעט לעמוד או ללכת, מחלות רבות פוקדות אותו, אבל הוא חי בעולמות העליונים.

נסתלק ביום ח' בשבט תרל"ג בհיותו בן שבעים ושבע שנים, בעיר נאשעלסק, שם מתהו כבוד. בשנת תרמ"א, נדפס לראשונה ספרו רמתים צופים עד פרק ז' בתנא דבר אליהו רבא, שארכות יד אבד, וחבל על דאבדין ולא משתכחין.

אוורו של רבינו זדה בשנת תקנ"ג, מעט מאוד על קורות חייו, רק זאת שככל ימי היו הרבה להסתופף בכל הקדושים אשר בארץ המה, בשחר ימי הסתופף אצל רבינו מנחם מנדל מקאוסף בעל האהבת שלום, החווה מלובlin, ורב יעקב יצחק מפרשיסחה, היהודי הקדוש.

מגיל תשע עשרה, היה דיבוק בדביבות נפלאה בהר"ק רבי שמחה בונם מפרשיסחה, ושוב לא משה ידו מתחת ידו, רבינו נחשב כמשמשו המובהק, עד שהיה לו חדר מיוחד בבית הרבי, בו היה מותגורר בעת שהותו בפרשיסחה.

באחרית ימי כאשר סבל רבי בונם בעניין התפנה רבינו מכל עיסוקיו, והוא יושב ומקריא לפניו את שיעורי הרבים, בהזדמנויות אלו, זכה לשמעו רבות מפי קדשו ולטועם מנוגע דברותיו, בין היתר זכה אז להקראי אבillyahu, ועל בסיס שיעורים אלו ופירושו הרבי תוקף כדי הלימוד, נתחבר ספרו המוחיד.

לאחר הסתלקות רבי בונם בשנת תקפ"ז, נסע רבינו לרבי מנחם מנדל מקוצק, וחיבה יתרה היתה נודעת לו הימנו, עד שגילה לו מצלנות לבו, כאשר רבינו הזכיר לא אחת את גודל האהבת ישראל שראה מקרוב בהיותו אצל הרבי בקוצק.

לאחר הסתלקות הרבי מקוצק, נקשר קשרו איתן אל מלא מקומו החידושי הר"ם, וכמו אצל רובותיו הקדומים שהיו רגילים לגולות באזני רוזין מסוד אורחותיהם, גם רבנו זה היה משוחח עמו ביחידות, ופותח לפניו מואוצרותיו המלאים.

אחר הסתלקות החידושי הר"ם, המשיך בלהט קודש על אף גילו המבוגר בדרך התבטלות שלו, והחל לנסוע אל רבי יצחק מנשכין.

וכה רבינו, וספרו רמתים צופים אשר נתקבל בהערכתה רבה מיד כשיצא ממכבש הדפוס, מהוה מקור חשוב ומהימן להרבה מדברי תורתם של כל הצדיקים שרביבינו הסתופף בצללים, והעליה על הכתב את אשר שמע מפייהם בדיקות רב.

מנעריו יגע בתורה תדר, וייטנס תשוכות בהלהה אליו מגדרי רבני דורו. שימוש כרב בערים, ואלדובא, ברוק, שעדרליך, ולובייטש, ותקופה קצרה בפרשיסחה. בזיווג שני היה להחנהו של רבי אברהם מטשכוב, אחר נתקבל לאב"ד בעיר

הרה"ק רבי יוסף יצחק מליבאוצ'ש ז"ע "שבט תש"י"

לא הספיקו עניים לבקש מהמאור עניים את נדבת לבו, היה המשמש מקבל את הכסף ורכש בה את צרכי הבית.

כשיצא העשיר מחדרו של המאor עניים הוא שמח להודיעו למשמש בקדוש על הסכום הגדל שנתן לרבי, והמשמש מצידיו אכן המתין בסבלנות רבה לסיומו של יום, בו יוכל להרגלו להכנס אל הרבי ולבקש ממנו את הכסף לצרכי הבית. המשמש הרהר לעצמו, כי החיים ולאחרונה הוא שח באזני הרבי על המצב הכלכלי הקשה של משק הבית, הרי שבودאי הרבי יתחשב בכך. ישאר את כל שלוש מאות הרובלים לצרכי הבית. דוקא באותו יום גדרו שעורת חסידים את חדר המנתנה ובקשו להכנס לרבי. המשמש עמד על המשמר, ועד שזה יצא זה נכנס. לאחר מכן הפסיקו את קבלת הקhal והרבץ יצא לתפילת ערבית בבית המדרש. לאחר התפילה פנה הרב להפסקה קצרה, ושוב המשיך לקלע עוד חסידים לעצה ולברכה עד שעה מאוחרת בלילה.

במשך כל אותן השעות שהרבי היה עסוק בקבלת קhal ישב המשמש סמוך לשולחנו וניהל במרכז רב תכחות עניפה. הוא סייר בראשינה ארוכה ומפורטת את החובות שיש בבית הרבי והוסיף רשימה נוספת כמה ישלמו להם זה עתה מתוך שלוש מאות הרובלים שהגיעו לרבי. המשמש גמר בדעתו שראשית כל יש לשלם את כל החובות לספקி מצרכי המזון ורק לאחר מכן יש לשלם לשאר בעלי החובות, כדי להבטיח אספה שוטפת של מזון ומהיה לבית הרבי.

כשאחרון החסידים יצא מחדרו של הרבי נכנס המשמש בקדוש ופניו מאיות משמחה ומהתרגשות אודות הכסף שעמידה להגעה לידיו ולפתח או בעית החובות שהעיקה עליו מאד. בדרך ארץ וביראת הרוממות הוא התקופף אל מול הקודש וביקש שייאיל נא הרבי לתת לו כסף עבור צרכי הבית.

המאור עניים הנהן בראשו ולגנד עניין של המשמש פתח את מגירת השולחן בה היה מניח את הכסף שקיבל מהחסידים. המאור עניים החל לאסוף ולקבץ את הכסף שהיה מונח במגירה, והמשמש עומד משתאה ומשותם לראות את הרבי גורף מטבעות נוחות לרוב, גם כמה מטבעות כסף, ואפילו שלשה מטבעות זהב. ואילו השטרות נעלמו כאילו בלעה אותן האדמה.

הרבי סימן למשמש כי הנה הוא יכול לך את כל הכסף שהצטבר במגירה, אולם המשמש נשאר עומד על מקומו בגין אמר ודברים, המומת מהעלמות המעתפה הגודשה שהביא החסיד העשר ובה שלש מאות רובל. המטבעות הרבה עלו אמם יחד לחשבון של כמה عشرות רובלים, אך מהם מול אותם שלש מאות רובל שנעלמו בפתח פתאום. המשמש לא היו לדבר כלום בפניו, הרבי, אולם לא היו לו כוחות נפשיים לקחת את מתי מספר הרובלים, ולדעת שחלומו הגדל על תשולם כל החובות קורס מול עניין.

אורו של רבינו זדה בליבואוצ'ש ביום י"ב בתמוז תר"מ, כבן יחיד לאביו הרה"ק רב שлом דובער [הרש"ב] ז"ע".
התהן אצל תלמידים שונים, אך עיקר חינוכו קיבל מפי אביו. בהיותו בן אחת עשרה, נוצר בפעם הראשונה בימי חייו, אחר שיצא להגן על היהודי שהותקף בידי השוטר המקומי על לא עולב כפפו.

בגיל חמיש עשרה נתרנה על ידי אביו לשמש כמציריו הפרטיכי, כשהוא מטייל עלייו משימות רבות מעון הכלל. בהגיעו לפראקו, היה לחתן רבי אברהם שניאורסון, נכדו של הרה"ק הצמח צדק ז"ע".
אחר נישואיו החתمس ביתר שאת בעולותיו הרבות עברו הכלל, ברוחניות ובסמיות.

בשנת תר"פ נסתלק אביו לבית עולמו ורבינו נקרע למלא את מקומו, והוא אלו ימים קשים ליהדות, מיוי הראשונים של המשטר הקומוניסטי ברוסיה, אשר רדף באויה עת ביתר שאת כל מושג הקשור ליהדות ולתורה.

רבינו שקע עצמו בעבודת הכלל במסירות נפש, ולא הביט על התנאים הקשים ששררו אז ברוסיה ועל הרדיפות שרדרפו הרשעים, DAG שמוסדות התורה שיסיד אביו יוסיפו להתקיים, שנשנאר למד תורה לילדי ישראל, פעל לאסוף ילדים במרפפים ובכליות גג שלילמדו תורה במחתרת.

שבעה פעמים נאסר בימי חייו, הפעם השביעית היה האוככה והמאפרסמת ביזור, גם בቤת הכלא הראה אז אומץ לב, דרש שיביאו לו את טליתו ותפליו, וכךар לא נתמלאה בקשותיו, הכריז שלא יטעם מזונה עד שיתנו לו להניח תפילין. גם נשקרה לחקירה השיב שלא ענה לשאלות אלא אם תינunct לו האפשרות להתפלל בטלית ותפלין, והוא אכן ניצח, הרשעים הביאו לו תפילי בעל רחם.

הקומוניסטים זממו להרוגו רח"ל, אך בזכות תפילות חסידייו בכל רחבי העולם, והתערבות בין לאומיות למעןו שיצרה פרטום רב גול מוחאות בכל רחבי העולם, שוחרר מידייהם בחימם.

אחר ששוחרר עבר בשנת תרפ"ח לריגה שבבלטיא, ומשם בשנת תרצ"ד לוורשה, ממנה פרש ריש ישיבתו ברוחבי פולין, לאחר שהナンצחים נכנס לפולין, נמלט בשנת תש' בנסים בושה, הקים הברית וקבע בה מושבו, בכל מקום בו יהיה חברדים ישיבות ומקוואות, נפטר בנו יורק בהיותו בן שבעים. (המאירים לארץ, גдол הדורות).

ההבחנה השכללית הנכונה, לדעת מה עצת היצר טוב ומה עצת היצר הרע

כשהיה הרה"ק רבי יוסף יצחק מליבאוצ'ש ז"ע"א מבקש לחזק את הרעיון שהבחנה שכלית יש בה קשר מהותי לעבודת ה' בפועל, לא רק אצל יהודים מהשרה, מקיימי תורה ומצוות, אלא גם

זיכרון לצדיק

מעשים שלצדיקים
שהילו תייחו
השבוע

הרובלים לאותו חסיד, לפתח עלתה שאלת ברעוני והחלה מסתפק, האם כדי לתת סכום גדול כזה לאיש אחד או שמא ראוי להלך זאת לכמה משפחות, שהרי במעטה אלה אפשר להחיה לכל הפלחות שמשפחוות להן פרנסנה, ומהיכי תיתיל לחת את כלם לאיש אחד.

בשל כך באתי במכוכה גדולה ולא ידעת מה לעשות. הרהרתי ואיתך כי שתי הדיעות, גם זו האומרת לחת כל הסכום לאוותו חסיד וגם זו שティין צודקות וירושות, ומה יש לי לעשות. ראיית שאין לי הכרע בדבר וביקשתי סייטה דשניא להכריע בדבר.

באותה שעה באתי לידי הקרה והבנה, כי שתי דעתו אלו הם למעשה דעת היצר טוב מול דעת היצר הרע, ודוקא הדעה האומרת לחת את הסכום לכמה משפחות היא אינה דעת יציר הטוב, שכן אילו והיתה זו אכן דעת היצר הטוב הלא היה עליו לחזור את דעתו מיד כשהובא לי הסכום, וליעצני לקחת את שלוש מאות הרובלים ולהקלק לששה חלקים, והרי הוא לא אמר לי כך, אלא רק כאשר זכני השם תברך לשמעו את קול היצר הטוב לעשות כפי הרציך וקוק לו, או אז הגיע הרע לאוותו חסיד שהיה זוקק לו, או שמא כדי לרמותני וליעצני עצת אחיתופל זו שמא כדי להקל את הסכום לכמה משפחות. כמובן שברגע שזיהיתי נוכנה את זהותו של היועץ הרע, קימתי עצת היצר הטוב במלואה. ראיית לאוותו חסיד ונתקתי לו את שלוש מאות הרובל כדי שישתמש בהם לצרכיו החשובים.

הנה זו הבדיקה השכלית הנכונה, לדעת מה עצת היצר טוב ומה עצת היצר הרע, ולבסוף בטוב. ספר יי' להלום ראה פ"ב - להגה"ח ר' מנחם מנידל פומורנץ שליט"א)

משפחתו ברוכת ילדים והוא מוצא את פרנסתו משכricht אכסניה מאחד הפריצים. באכסניה זו הוא מרוחה כדי חייו, וממנה יש לו ממון לשלם למלמדים המרביצים תורה בילדיו הרכים. אלא ששנה זו לא עלתה יפה והוואצאות של האכסניה עלו על ההכנות. עתה לא זו בלבד שהוא בפני סכנת פרוץ את דמי השכירות, והוא מונה לו לשלם גירוש מהמקום, הנה גם אין לו די ממון לשלם למלמדים. ונוסף גם הוא, שלפניהם כמה חדשים מופליג בתורה ובחסידות, ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתකבל, וככל שמתקרב זמן הרהיב עוז לומר בשעה טוב ומוצלחת הנה הוא רואה שאין בידו כלום כדי להלביש את בתו הכלה במלבושים כבוד כהוג, ובוודאי שאין לו לפרוע את דמי נדוניותה שאוטם הבטיח.

המשיך המאור עינים ואמר למשמש: כששמעתי את כל דבריו של אותו חסיד אומלל, תיך עלה בדעתך כי אפשר הדבר שיזכני הש"ת להיות גבאי צדקה, ויתacen שאותו סכום גדול של שלוש מאות רובלים שהובא לי על ידי אותו חסיד הוא כדי שאזכה לעזרה במצוות גודלות כאלו: תלמוד תורה - בפרעון החוב למלמדים, צדקה - בהצלת משפחה חסובה זו מחרפפת החובות והגירוש מהאכסניה, והכנסת כלה - להכנס את ביתו לחופה בהקדם.

מצאתי גם סמרק לסברתי זו כי בשעה ששאלתי את החסיד: לאיזה סכום כסף עולמים כל חובותיו,/non למלמדים, הון לפrix בעל האכסניה והן לצרכי הכנסת כלה, השיבני כי סך הכל עולה לששל בערך סימן משימים כי אכן לצורך כך הגיעו רובלים לכך שזיהיתי נוכנה את זהותו של היועץ הרע, קימתי עצת היצר הטוב במלואה. ראיית לאוותו חסיד מופלגה זו שמא היא בא תחת שפע רוחני שהיה יכול לבוא אליו.

כך הייתה מהפרק במחשבתנו לכך ולכאן, עד שננס אל לחדר אחד מהחסידים ודמותו על לחיו. הוא גילה לפני את מצוקת לבבו, כי הנה

המאור עינים בראותו את המשמש בקדש התפלה ושאל אותו: מה חרה לך ולמה נפל פניך? הנה יש לך כאן כמה שירותים רובלים שבוואדי יספקו לצרכי היום, וכמה עליינו לשבח ולהודות לרובן העולים חזון את העולם כולו בטובו של כל לנו מואוצר מתנת דין ממן כדי שהיא לנו לכל צרכינו.

ויהיה כשםו המשמש את הדברים שהשמי באזינו המאור עינים לא יכול היה להתפרק. החובות שרבעו על בית הרב נגע מאד ליבו, ובדברים הייצאים מהלב הוא הרהיב עוז לומר לרבי:ylimדו רבינו להיכון נעלמו שלוש מאות הרובלים שחסיד פלוני הביא היום לריבון, והרי לא נעלם מעיני הרב גודל החזאות שיש בביתו נאה קודש והחובות הרבים שעלו והשתרגו על צווארנו. והנה זה כבר כמו וכמה שעות שמדמה אני לעצמי שאכח את רובלם אלה ואפרע את החובות הרבים, ועתה אני אני בא.

הסתכל המאור עינים במשמעותו שכאבו הרב ניכר היה על פניו, ויאמר לו: דעبني, כי אכן ברגעים אלו בהם החסיד הביא לי את שלש מאות הרובלים התפללת מואוד ותהיית לעצמי: מודיע מגע לי סכום גדול זהה? הנה זכית ומצאתי חן בעני רbone העולמים ליתן לי ולבן ביתי את מזונותי והרהרתי מואוד ובדרכך כבוד. אולם משושפטוי והרהרתי בזה עול ליה המשובת שמא זה לעומת זה נעשה לי כאן, והשפעה גשנית מופלגה זו שמא היא בא תחת שפע רוחני שהיה יכול לבוא אליו.

כך הייתה מהפרק במחשבתנו לכך לאן ולכאן, עד שזיהיתי נוכנה את זהותו של היועץ הרע, קימתי עצת היצר הטוב במלואה. ראיית לאוותו חסיד מופלגה זו שמא היא בא תחת שפע רוחני שהיה יכול לבוא אליו.

כל ישראל ותורה
תדרשו נוי לטובה

מדרש רבבה
המבואר והמושלב
עם זילקוט אמרים
תורת החסידות והמוסר

טלפון: 1800-22-55-66

הగאון רבי יהודה נבון זצ"ל בעל קריית מלך רב ו"א שבט (י"א בכ"א בו) תקכ"א

שער היא "קריית מלך רב" ולא קוסטנדיינה ראה בהקדמותו.
(עליה תמר - מסכת כתובות, פרק ב הלכה ה)

'פחות שבערכים כמוני' - גדלות בענוה

מכח אבא לא אתينا גדול אדונינו זרוק חוטרא אואירא-אוירא דארץ ישראל, מוחכים לתה לפתחים ערמה, אדעטא דארעא נחית מעיקרא, זה לי כעשר שנים אשר יגעתו בעשר אצבעותי לעשות חיזוק לדבריהם כשל תורה, קמא קמא בורר אוכל מתוך אוכל, ובבורר את היפה שבזה, דבר תורה יש ברירה, ואף גם זאת כי איini אומר קבלו דעתך ואדרבא בפה מלא אמינה, לא תסמכו עלי וגדולים ממני וממן טעו ברואה, ובפרט פחות שבערכים כמוני. והאל הוא יודע כי כמה פעמים דחקתי עצמי אפללו בדברי רכובינו האחרוניים אשר חדש יצא טבעם, ולعلום דעתני כי דעתך חסורי מהסרא. זאת תפלתי לאל עליון, קיבל נא את מנהתך אף כי איינה ראותה יד ענניםanken וא-ל יעוזני על דבר כבוד שמו להביא מנהחה עשרה.

(בהקדמה לספרו - קריית מלך רב)

קרא לספרו 'קריית מלך רב' על שם ירושלים

החסיד רבי יהודה נבון אחד מחשובי הרבניים בקוסטנדיינה בןו של הגאון מוחנה אפרים כשללה לירושלים קנא קנאת ירושלים וקרא ספרו ש"ת בשם "קריית מלך רב" לומר לך שהוא גור בירושלים

רבי יהודה נבון נולד בקובשטי בשנת תס"ז כבן בכור לאביו הגדור רבינו ארדים נבון בעל ספר "מחנה אפרים", לאחר פטירת אביו בשנת תצ"ה עלה לירושלים, ולאחר מכן התמנה לראש ישיבת "דמשק אליעזר" ולאב בית הדין בירושלים.

בבית דיןינו בירושלים שימש כדין החיד"א (ראה ש"ת חיים שאול ס"י ל"ח, ל"ט שכחוב" וכון עשינו מעשה כמוורה ר' יהודה נבון זל"ה אב בית דין). תלמידו המובהק של בעל "קריית מלך רב" היה מרגנא ובנה רבי יום טוב אלגאי וכשפה אל רבו בשלה הוא מתארו "בוציניא דנהורה פטיש החזק" عمود הימני תנא דאוריתא מורי ורבי המובהק" (ראה קריית מלך רב ח"ב ס"כ"ב).

מיד עם הפעתו לא מש "קריית מלך רב" משלחנם של תפיסי התורה וחכמי הדורות אשר פלפלו ונשאו וננתנו בדבריו. ב"מפרש" הייחוזקה" יכולו המערינים לראות שה"קריית מלך רב" מוזכר מאות פעמים על ידי הבאים אחריו שדנים בפיישו ובהערותיו.

רב יהודה נפטר בירושלים ביום י"א שבט (ו"א בכ"א) שנת תקכ"א ומנוחתו כבוד בהר הזיתים. הניח אחריו שני בניהם גדולי תורה רבי אפרים נבון ועל "בית מושב" ורבי יצחק נבון בעל "דין אמרת"

הגה"ק רבי חיים כפosi זי"ע בעל באור החיים ו"ב שבט תצ"א

התלמיד.
בתשובהתו מיידע רב ערך על יהדות מצרים ועל קהילות יהודיות רבות ברחבי העולם בתקופתו. הוא עמד בקשר עם חכם תיקופתו, ונודע כבר פולוגטה של חכם הגה"ק רבי בצלאל אשכנזי, מצרים, והתדיין עמו הגה"ק רבי בצלאל אשכנזי, בעל השיטה המקובצת, בזמן שהייתו במצרים. רביינו חיים כפosi נפטר ביום י"ב שבט תש"א, וקבעו נשמר עד היום במצריים, והוא מהוועה אחר עלייה לרוגל. בית הכנסת הנושא את שמו, קיים גם הוא בקהיר עד ימינו. משעלו יהודוי קהיר לארץ ישראל, הקם בית הכנסת שלו גם בארץ ישראל בעיר חולון.

חיבור נוסף של חכם חיים כפosi, שהתרפרס לאחר מותו הוא 'באור החיים' - דרושים וביאורים על התורה. חיבורים נוספים שלו 'ספר החיים' - קובץ דרשות, ופירושים למדרשי הלכה, עמודדים עדין בכתב יד.

נולד לאביו בשנת ש' באלאג'יר, לימים עבר עם משפחתו למצרים. הוא למדabishevto של הגה"ק רבי יצחק בירב בנו של הגה"ק יעקב בירב, ויונה מסורת שהאר"י הקדוש היה רבו בתורת הנסתה. הוא נוד בחייו בין קהיר, אלכסנדריה וدمיאט, ומשיערים יי' עמד בראש ישיבה למצרים.

חכם חיים כפosi סבל מעיורון, ופעם שמע שרנוונו אחריו כי ללח שוחר בשבתו כדין, ונתקיים בו, רחמנא ליצלן, מקרא שכחוב' כי השוחר יעור עיני חכמים'. בשומו זו את הכרוי, שאם אכן ללח שוחר - יישאר בעיורונו, ואם לאו - יפקחו עיני, ואכן נפקחו עיני. מאז היה החותם בשם: ה' נסי חיים כפosi, והציבור קראו לו בעל הנס.

תשובהתו של חכם חיים כפosi היו גנוזים בכתב יד מאות שנים ולא נדפסו. מרן החיד"א, שראה את קובץ כתב היד, צטט מתשובהתו. חכם יעקב משה טolidano פרסם שלוש מתשבותו, ורק בשנת תשע"א זכה, ויצא לאור קובץ כתב ידו, וכן 60 מתשבותו, ועוד כמה סימנים מחידושיו על

ב' רעות עשה עמלק בכונה ושלא בכונה

ונִבְא עַמְלָק וַיָּלֶךְ גַם יִשְׂרָאֵל בְּרִפְידִים (שמות יז, ח).

פירושו שבא בכונה, ולהלן הוא אומר 'אשר קרך', שמשמעותו לשון פגעה ושלא בכונה.

ולדעתי שתים רעות עשה עמלק, שמתחלת בא עליהם בכונה, וארכ' להם במקום שלא ירגשו ישראל, וזהו 'יבוא עמלק'. וכשבعرو עליהם ישראל, נתגלה עמלק בבהלה גדולה, ונראה כגביהם עלייהם בפתע פתואם, כדי לעורבם להפחים. ואל זה כיוון הכתוב ואמר, 'אשר קרך'. ולדעתי אל זה רמזו רוז'ל בספריא באמורם, אין קרך אלא שנודמן לך, ולשון שנודמן לדעתך כולל לשניהם, בכונה ושלא בכונה.

(באור החיים, פר' בשלח)

שמרנינים אחרי שלקחת שוחד, لكن אני מתנה לפני כל הקהלה, אם זה אמת שלקחת שוחד אז עוני הוא שאשר סומה כל החיים, אך אם לא לocketti Shochet, יתפקחו עיני במקומות ויראו עיני בכתihilation.

מיד כסיסים לומר את דבריו נעשה נס לעניין כל הקהלה ונתרפא הרוב והתחליל לראות ולזהות כל אדם ואדם בשם ומוקומו, מושראו כך הקהלה התבישו מאד וביקשו ממנה מחלוקת גמורה.

ומעיד על מעשה זה מrown החיד"א, שראה במו עניין את החתימה שהיה החותם הרוב כשהיה סגנ-הנור אשר חתמו היה מאוד מוקשחת וחלשה, לעומת הננס שנפקחו עניין שהיה החותם ברורו, וידוע שככל הנשבע על קברו לשקר נגענו, וגם הגויים מאמינים זהה.

(שם הגدولים להחיד"א
מערכת הגدولים אות מ')

כל הנשבע על קברו לשקר נען

מעשה בצדיק הרה"ק רבי חיים כפוסי זצ"ל, הנזכר "בעל הנס" על שם הנס שנעשה לו, אשר רוב ימיו שימש בדיינות ושב על כסא הדיניות, והנה לימים כאשר התחליל להזקין לאחר זמן נסתמו עניינו, והוא העם מרנני אחורי שבודאי לך שוחד והתקים בו הפסוק "כי השוחד יעור עניין הכלים" ולכן נסתמא.

לאחר שראה הרוב, שהשם הרע שיצא עליו מתרבה מיום ליום בין הקהלה ונגרם חילול השם, החליט להראות לפניו הקהלה שזה שקר וכזוב, מה עשה, באחת השבתות כאשר כל הקהלה התאסף בבית הכנסת להחפלה תפילה שחרית של שבת קודש ולשםוע קריית התורה, עלה חכם חיים לתיבה, והודיעו לקהיל כל: לאחר שימושי

הగאון רבי יעקב יהושע פולק ז"ע בעל "פני יהושע" ו"יד שבט תקט"ז

פני יהושע החל לעשות חיבור על התורה להראות שמנגagi ישראל יסודתם בהורי קודש, שמורים זים בתורה, וכותב עד פרשת נח לבד שלושים דפים, ואז עליה לישיבה של מעלה. והגיד, שימושים אין מנהיים ואם היה זוכה לגמריו היה קץ האゴールה.

(ספר יהודים יעקב ע"ט - להגדה ר' מנהיים מנדל פומרנץ שליט"א)

מה עדיף גברא רבא או ס"ת

רבי חלקיה ורבי סימון ור"א אמר ר' מפני לומדי עומדין מפניה לא כ"ש (קידושין לג, ב). ומשמעותי מקשין כד הוינו טליה דהא בסוף מכות (דר' כ"ב ע"ב) אמר רבא כמה טפשאי הנה אינשי דקימי מומי ס"ת ולא קיימי מקמי גברא רבאה אלמא דגברא רבא עדיף והכא משמע אייפכא, ומתרצין דההTam נמי הכי אמר דהני טפשאי דכיוון דלא קיימי מקמי גברא רבאה מנא להו דקימי מומי ס"ת. מיהו לשנאה דתלמודא שם לא משמעה הכי. והנראה לענ"ד דהכא לא איירי אלא בסתם חכם דאיתא ה'ח' חייבין לעמוד מפנים ושפיר הוו ק"ו לס"ה, משא"כ התם איירי בגברא רבאה ממש ראוי לישב בסנהדרין עדיף מס"ת כדמסיק דעתך רבנן ובצרי חדא.

(פני יהושע - קידושין דף לג, ב)

רבינו הגאון ר' יעקב יהושע פולק נולד בשנת אמ"ת בקרואקה לאביו הנגיד רבי צבי הירש. נקרא על שם זקינו הגדל מחבר ספר ' מגני שלמה' ושור'ת 'פני יהושע'. את שמו יעקב הוסיפו לו מאוחר יותר בעת חוליו, כסגולה לארכיות ימים.

בשנת תס"ג כסכיהן כרב וראש ישיבה בלבוב נהרגה כל משפחתו בהתקומות ביתו, ורק הוא ניצל. מאוחר יותר היה ר' יעקב הוסיפו לו פרנקפורט בורליין ומץ, ולבסוף מונה לרבה של פרנקפורט דמיין. ואחר"כ התקבל לאב"ד ודורמיין.

היה מראשי מובייצי התורה בדורו והעמיד תלמידים רבים, יראים ושלמים. בהיותו בעיר אויפנבריך נסתלק השמיימה ביום י"ד בשבעת תקטי"ז, ונפטר בפראנקפורט. אמרו עליו שנולד באמ"ת ונפטר ביישור.

בני דורו קשו עלייו מספיד גדול, ובאר羞ם הגאון ה"זודע בהודה", שלא חש למצוות הפנוי' שלא להספיקו, באומרו שהוא רבן של כל בני הגולה.

החיבור שלא הניתן מן השם לסיום

כתב הגאון רבי יצחק וויס מוערבי זצ"ל (וילקייט יוסף' שנה י גליון ט): ואספרה כמו הנה

במשנת הפרשה

הרה"ג רבי ישראל שאון שליט"א

מודע לא הוציאו בני ישראל להשיב למצרים את רכושם - ט"ב תירוץים

בפרשתינו בפרק ב (פ"א פסוק ב) כתוב שהקב"ה אומר למשה ובני ע"ה "דבר נא באוני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעתה כל כי סוף וכלי והב ישמלות". וכן כן עשו בשעת יציאת בני ישראל למצרים וכמו שכותב בהמשך הפרשה (פ"ב פסוק ל"ו) "וה' נתן את חן העם בעני מצרים וישראלים ונצלו את מצרים".

וזריך עיון דמיכין שבני ישראללקח את רכוש מצרים בתורת שאלת, והרי שאלה אותה בחזרה, וכיידן נטלו עליהם את כל הרוכש ולא השיבו למצרים, ואיין לומר דעתו של המשורר רודפו אחרי בני ישראל עד שטבעו ומתו ביום סוף, כמו כבודם של בני ישראל, ומילא זכו זהה בנה. ישראל מן הפקר, שהרי גוי יורש את אביו דבר תורה (פ"ד פסוק כ"ח), אם כן לא היה למי להשיב, ומילא זכו זהה בנה. ובשות' דברי יציב (י"ד סי' קכ"ב אות ז') מבאר מה שמצוינו במדרשות שהם לא רצח להבקע מפני בני ישראל, שהוא משומש ששאלו ממצרים כל כי סוף וכלי והב ישמלות, ושאלת אותה בחזרה, והם אין בדעתם להחזיר גול הוא בידם. ובזה מבואר מדרש פליהם והראה לנו מה ראה ישראלי באים רוכש מצרים בידם, היינו דמתהילה לא רצח להיבקע עד שעלה כrhoח בקע אותו משה במטהו והוכרה לנו מפניו, ועל זה שאלת המדרש מה ראה רשאלה רצח מוחלה לבקווע מימיין עד שהוחזק לנו, ומפרש שראה ישראלי באים רוכש מצרים בידם, וזה לא היה גול.

מייחו למעשה ברור שבנ"י לא גוזלו את המצרים, וכן צריך להבין מדוע אכן זה לא היה גול.

שהמצרים שיעבדו בכב"י גם עברו דבריהם פרטיים שלהם מלבד מה שעבדו לפרעה, ולכן היו חיבים בעצם ממון לבני ישראל, וא"ש מה שגבו מהם.

שור בשפט צדייק (פרק ב) שתחמה כנ"ל דמהיכ"ת לגבותם מכל המצרים עברו מה שיעבדו לפרש, ומישב כנ"ל ששייעבדו בהם גם לעצםם. ת"י נוסף מביא השפט צדייק שם, שהרי כל המצרים היו קינויים לעצםם, ולכך שכותב בסוף פרשת ויגש, ומה שקנה עבור רבו, לפרעה לעבדים, וכמו שכותב בסוף פרשת ויגש, ומה שפערעה היה חייב להם. מיהו אין זה דבר מוסכם שכל העם המצרי היו עבדים ממש של פרעה, בבראשית מ"ז י"ט-כ') ובאור החים הק' (פרק מ"ז פסוק כ"ג) מפרשנים שיסופר בראשית מ"ז י"ט-כ') אמר מה שחייה לעבד לפני שנמכר שייך לרבו או לא, לא קנה את גוף המצרים לעבדים לפרש, רק כאריסטי בת אבות ושכירות יומם, ובזה לא אמורים שמה שקנה עבור רבו. עוד יד של העיר, ממה שדן הקנות (סימן רמ"ט סק"ב) אם מה שחייה לעבד לפני שנמכר שייך לרבו או לא, ומביא שנחלה בו הבהיר והירושלמי, דלבבלי ונראה מדורות דנא זוכה האדרון, ולהבא שייך לאדון, ולירושלמי כל מה שייך לעבד מדורות דנא זוכה האדרון, והרי יתכן שהיה שייך להם לפני שנמכר לעבד פרעה, ואיך מספק היו יכולם לגבות מהם, וי"ל עפ"י ממשמעות הש"ך (סימן ר"ס סק"ה), להבנת האבני חושן שם, לישבו מקושית הנתייבות שם סק"ד) שספק גול גוי מותר, (לא מביא לשיטות גוזל גוי אסור ריק מדרבן, דספיקא דרבנן לקולא, ואפילו לעשי' שאסור מזואר, מ"מ כדי נאמרה הלכה, ועודן אסור ספיקון מותר), ומילא כיון שיש צד שזה מותר, כיון שקנו זאת לאחר שנמכר לעבד פרעה, שוב מספק ג' כ' מותר. ועוד י"ל שהרי מה שנמכר כל המצרים לפערעה, היה לאחר שתם להם כל הכספי, וכל המקנה, אם כן ודאי שככל הרוכש שיש עכשו ברשותם, זכו בה לאחר שפרעה קנה אותם.

ה. המקום המצרים היה שייך לירושלים

במושב זקנים (פרק שמות ג' כ"ב) מיישב דכיוון שיסוף הצדיק בחכמתו הביא את כל הכספי למצרים, הרי זה שלו, ובנ"י ירשו את הממון הזה. וצ"ע בזה דבפתשות הכספי היה של פרעה, ומה שהביאו יוסף בחכמתו עדין אין זה סיבה שהממון יהיה שלו. צ"ע בזה.

ו. בנ"י השאירו אפוטיקי לגבוט אם לא יחו

עוד תי' מביא במושב זקנים (פרק בא י"א ב') ובפענה רוא (מהרב יהודה החסיד, שם י"ב ל"ז), שלא היה כאן כלל גנבה וחילול השם, משום שבני ישראל אמרו למצרים אם נחזרו הרי מوطב, ואם לאו הרי יהיו לכם שdotiny וכרמיינו לאפוטיקי.

ז. בנ"י זכו במנון בתורת הענקה

רבינו בחיי (פרק בא י"א ב') מיישב שהרי בעבד עברי בשעת יציאתו לחירות חייב האדון לתת לו הענקה, וא"כ המצרים שבנ"י עבדו אצל רדו"ז שנים שהיו חיבים בהענקה. (ועיין ריש"י פרשת ראה (פרק ט"ז פט"ז) 'וחרכת כי עבר הייתה, והענקת שווייתה לך מבית מצרים וביתם, אף אתה הענק ותנה לו'. ונמצא שככל המקור להענקה לעבד לנלמוד מיציאת בני ישראל למצרים). וכבראיה הפירוש בזה, דכיוון שהיו חיבים בהענקה ולא נתנו, מותני לזה התפיסה במה שנטלו מהם בתורת שאלת. ול"ע בכל הענקה דעכד עברי אם אכן מני לזה תפיסה, או שהוא רוך מזוועה על האדון לתה, וכשבער על מזוועתו ולא נתן, עדין לא יכול העבד להפнос בע"כ. ובמשנה למלך (פ"ג י"ד מעבדים) מסתפק אם קופין על הענקה, וכמו בכל מצות עשה דמיכין אותו עד שתזכה נשפו, או

א. מעולם לא התחייבו להשיב, ניתנת להם במתנה

א. בדעת זקנים וברשב"ם ובחזקוני פירשו ד"שאלה כאן הפירוש לשון נתינה, וכמו שכותב 'שאל ממן ואתנה', וביקשו 'בנ"י' שיתנו להם בתורת מתנה, והמצרים הסכימו לכך, לדעתי-כיון שנתריראו מן המכוון, ולרשב"ם ולהזקוני-כיון שנתן הש"ית את חן העם בעני המצרים.

ב. אכן השיבו את שאלתם, וניתן להם אח"כ במתנה

הפני מנחם (פרק בא תנ"ז, מכתי"ק) מביא מתרגומים יונתן עה"פ ואsha אתכם על כנפי נשרים (שםות י"ט ד'), שהקב"ה הוציא את בנ"י בليل פסח מצרים, והבאים למקום המקדש לעשות קרבן פסח, ואח"כ החזירים למצוין, וכן קודם הפסח שאלו מהמצרים כדי שיבאו למקום המקדש יהיה ברשותם רוכש גדול, וכשהזרו למצרים השיבו את שאלתם, ולאח"מ' נ' נתנו להם המצרים מוצונים במתנה. ולפי זה א"ש שאכן השיבו את מה ששאלו, ורק לאחר מכן נתנו להם המצרים במתנה.

ג. בנ"י זכו ברכוש בכיבוש מלחמה

בספרנו מבואר שאכן קיבל זאת בנ"י בתורת שאלת ממש, אלא שהמצרים רודפו אחרי בני ישראל, להלחם בהם ולשלול את שללים, וכך כאשר הש"ית נלחם לבני ישראל ומתו כל המצרים, אז בזדה נגד מודה זכו בני ישראל בכל שללים, וכמנוגה כל מלחמה. (דהיינו שבנ"י זכו בכל הרוכש מדין כיבוש מלחמה).

ד. בנ"י זכו ברכוש עברו עבודה

בגמ' בסנהדרין (דף צ"א) וכ"ה במדרש רבה (בראשית פרשה ס"א סי' ז') מבואר שאכן בנ"י קיבל זאת בתורת שאלת, אלא שהמצרים היו חיבים לבני ישראל ההון רב עברו כל העבודהם ממש, וכך בני ישראל במנון זה כדין. (וואה בכל' יקר פרשת בא פ"א פסוק ב'). ומה שהיו צריכים לשאל ממש, ולא לקחם בזרוע עבורי החוב שעבדו עבורה, כתוב בkowski שמחה

(פרק בא) שאם היו לוחקים זאת בחזקה היו חיבים להחזיר ולא היה מועילה תפיסתם, משום דבאיסורא ATI לידם גול גוי אסור, ורק משום ששאלו זאת מודעתם, ובא לידם בהיותו מוגני תפיסתם. ויש מקום לדון בדבריו, שאמנם גול גוי אסור, אבל אולי באופן שיש לגוי חוב ממוני לישראל, ורק תופס ממונו בכך, אין זה בכלל גול גוי שאסור, וצריך עיון בה.

ובגוף דברי הגמ' בסנהדרין הנ"ל, יש מוקום לדון, שהרי רק פרעה היה חייב לשלם לבנ"י, משום שהוא העביד אותם ועובדו עבד, ואין זה חובי שמוסטל על כל העם המצרי, ולמה גבו בני ישראל עבורי עבודה משלם מכל העם המצרי, ויל' דכיוון שלמעשה כל העם נהנה ממעשי ידיהם של בנ"י, איז כל דין שפרעה לא שלים את חובו, התשלום מוטל על כל בני המדינה מдин' נהנה'. צ"ע בזה. ובפרט שהרי למשה רוב עבודותם לא נתקיימה כלל, שהרי ראשון ראנון מתרוסס, או שפי תהום בולעו (שםו"ר פרשה א' סימן י', ובגמ' סוטה י"א). ונמצא שלא הנהנו רק מסוף עבודותם, ועובד זה לא מגע כל כך הרבה כסף. עד י"ל עפ"י מבואר במדין (בר"ר פרשה צ"ז סימן ב', שםו"ר פרשה י' סימן ד' ז', פרשה י"א סימן ג' ד' ה', פרשה י"ב סימן ג') וברש"י (פרק בא י"א ה')

במשנת הפרשה

הרה"ג רבי ישראלי שאון שליט"א

דייל דוקא הפקעת הלואה דנתנה להוצאה, ולא חוץ בעין של פקדון, ודעת המתירין (וכן דעת הנתיבות קצ"ד סק"ז) משום דס"ס בתיראathi לידו ודומה בזה להפקעת הלואה, ומעתה להנץ דס"ל שמותר גם הפקעת פקדונו א"ש, דה"ה דהפקעת שאלתו שרוי.

ו. עיקר השפע בא עbor בני ישראל

בשבתי צדיק (פרשת משפטים בא בבל בניי, ולכן כשבני ישראל יצאו להירות, נגאל העממים כל השפע, רך רצון התורה שלא יעשו בניי עיקר מהכسف והזהוב, וכן התורה קוראת להה בל' שאלה, וכל דבר מהותה הק' עושה רושם, וזה יגורם שכן בניי ידבקו כל כך לרכוש שנטלו מצרים).

ז. כוון שהשאילום בע"כ לא היו חיבים בהשבה

יל' עפ"י המבוואר בגמי' (ברכות דף ט:)עה"פ 'ישראלים' שהמצרים השאלו לבני ישראל בע"כ, וממילא לא נתחיבו בני ישראל כלל בדייני שומרים ואינם חיבים כלל בהשבה, ובוודאי שאין עלייהם חוב להшиб לבניהם. מיהו יlid' זה, דבפטשות תחילה שלאו מדעתם, ורק כשבר לא היה להם מקום לשאת, היו צרכיהם המצרים להפיצר בהם שיקחו עוד, וא"כ עכ"פ על מה שנטלו מדעתם, היו חיבים בהשבה. ועוד יlid' שהרי בגין' אמרו שהולכים רק לג' ימים, וא"כ הרי אסורים להשתמש לאחר מכן, וכמבוואר בש"ע ח"מ (סימן שם"ג טע' א'), ואין לומר שלמעשה השאלת היתה בסתמא, ולא התנו זאת בג' ימים, דהיינו שאמרו למצרים שהולכים רק לג' ימים, וא"כ בסתמא השאלת היא עד' כי, ואין להם רשות להשתמש לאחר ג' ימים, ואולי רק לרעה אמרו שבגדעתם ליכת לג' ימים, ולא אמרו זאת לכל העם המצרי, וא"ש שהשאלה הייתה בסתמא, ואינם חיבים כלל בהשבה, ומותרם בשימושו ושם אומדן, משום בגין' לא רצוו כלל לקחת, ונתנו להם בע"כ. מיהו לפ"ז אכן לא היה הממון בבעלויות בני ישראל, ורק היה להם הירח שימוש בו.

ט. אין חיבם השבה בשומרים

עו"ד ייל' שאפילו אם אכן היה דין כשוואל, הרי שיטת הקוצות (פ"ו ס"ק ד, קצ"ח סק"ה, ש"מ סק"ד, ודלא כהנתיות סימן פ"ו סק"א שחולק), שומר לא חיבם בהשבה, ואם כן על המצרים מוטל לבוא לקחת בגין' את הפטעות, מיהו זה רק אם נאמר שהמצרים הבינו שהם הולכים שלא על דעת לחוזר, דאל"כ מסתבר שצורך לחזור למקום שבו שאל לכו"ע.

ט. היה מקום לומר שכון שלא Taboo המצרים אין חיבם להшиб

היה מקום לומר עפ"י דברי הש"ך (סימן רל"ב) בשם השליט גיבורים, בדבר הלואה או פקדון שהמלואה לא טובע את חובו, אמרו 'הואיל ואינן טובע במותנה ביקש ליתין לו, וה' זה כאן מכיוון שהמצרים לא Taboo זאת בגין' הרי שמהלו או בתנו במותנה, א"כ דכיוں שכל סברת השליט' ג' ריא דמדלא Taboo מסתמא מחל או נתן במותנה, א"כ באופן שלא פגש המלווה את הלווה כלל, ואין האומדן דמדלא Taboo, א"כ מסתבר שכבה"ג גם לששלט' ג' לא היה מחייב או מותנה, והרי כאן המצרים לא פגשו כלל את בגין' ולא עוד אלא שהמצרים רدوا אחריו בניי, ומבוואר בריש' בפרשת שלח (יד' ה') שרדו אחריהם 'בשביל מומונם שהשאילום', וכ'ה בשמו'ר פרשה יט' ס"י ר' ובاست' ר' פרשה ז' ס"י יז' עי"ש) וא"כ הרי יש כאן גilio לוד הדיא שאים מוחלים על מומונם, וברור שכבה"ג לא היו מחייב ומותנה.

ז. قضיאו מהמצרים נפלט מזה הקדשה ושוב אין חיבם להшиб לנו

באرض צבי מיישב מה שהוצרכו לשואל, ולא נטלו מלכתיה בע"כ בחזקה, משום שכל הטעם שגול עכ"ם אסור וזה מהמת הلكי הקדשה שנמצא אצל אומות העולם, דבל' ר' הרי הם כבהתנות נדמוני, ולא שייך בהם הכל אסור גול. (וכע"ז מובה בספר שפער טל, לברור מה שחייבים בז' מצוות ב"ג, מחמת הניצוצות הקדשות שיש אצלם), וכך ה' חיבם לשואל מלהם, ולא לקחת מהם בחזקה, משום האיסור גול שנבע מחייב הניצוצות שיש אצלם, אבל לאחר ששאלו מהם הרי כתוב וינצלו את מצרים, ודרשו חז'ל שעשוו כמצולחה שאין בה דגימות, ופירש הארץ'ל שהוציאו מצרים את כל החלק הקדשה, ונשאו ריק וערום מכל לחולות קדושה, וא"כ ברגע זה (ששאלו אותם, עי"ז נפלט מהם הקדשה, כי כל דבר רוחני צריך להיות מלובש באיזה פועל דמיוני גשמי) שוב הותר אצלם אישור גול וכבר לא חיבים להחזיר להם את מה ששאלו מהם.

שהזה מצות עשה שמתן שכירה כתוב בצדה דאין כופין ולקצת שיטות אפיילו כשי לאו אין כופין, ומסיק דכופין, ולפי זה לכוארה ברור דמהני תפיסה בפני המצריים, וכדברי הרמב"ן (ב"ב קע"ה): שאפיילו למ"ד דשיעבוזא לאו אוורייתא נהתיין לנכסיו בפנוי מדין כפיה, וכאן קיבלו זאת מיד המצרים בתורת שאלת, ובלבם היה מיד בתרות גביה על החזוב הענקה, וגם אם נאמר שהארו את הממון שלא בפניהם, משום שנטלו מוחם בתורת שאלת, ורק אה"כ השארו את הממון בידם עברו הענקה, הרי המשנה למלך שם מדמה את גדרו הענקה לענין שעבוד נכסים, ולגביה צדקה נה' האח' אם יש שעבוד נכסים, והקצתו מאיריך (ס"י ר'צ' סק"ג) שיש שעבוד נכסים בצדקה, ולפי'ז ה'ה בה הענקה, ולכן יועל תפיסה גם שלא בפנוי. מיהו אפיילו אם נאמר שבכל הענקה לא מהני תפיסה, עדין ייל' של שכן זה מעין מצות הענקה, וכעין מה שמצוינו לגבי עבד עברי, ואין זה למצות הענקה ממש.

ח. שומען לנביא עפ"י ה' לעkor מצוה בהוראת שעה

באור החיים הקדוש (יב' ל"ה) מבאר עפ"י דברי רמב"ם (פ"ט ה'ג מיסודה התורה) שנביא שמצויה עפ"י ה' לעbor על מצוה בהוראת שעה, שומען לו חז' מבעודה זורה. ולכן אפיילו שההיא כאן גילת ממונם של המצרים וגניתת דעתם, בכל זאת עשו בגין' לדבר משה.

ט. נכסו מצרים שמתו ה"ה הפקר

יל' שמקיון שהמצרים מתו ביום סוף, וכמו שכתוב בפרשת שלח (פ"י'ד פכ"ח) 'לא נשאר בהם עד אחד', מעתה יותר לא היו חיבים בגין' בהשבה, דכוין שהאבוט שהשאילו מיהם מתו, שוב אין חיבם להшиб אף לבניהם, דבכל פעם מדין רוב יודיעין מי הוא האב, אבל בב"ג שלא אוזיל' בתר רוב (ג'וב'י אה"ע סימן מ"ב, ומנחת הינוך מצוה ב' אות י"ב, ובפמ"ג י"ד ריש' שער התערבותות קרייה ג'). א"כ הרי לעולם לא נדע מי הוא האב, ובפרט שהמצרים היו פורצים בערויות וכמבוואר במדרש (שם'ו ר' פרשה "ח' א'ות ג'), ולכן דין הנכסים כהפרק, שכל הקודם בהם זהה, וכדין שתוקין המבוואר בחו"מ (סימן רע"ו טע' ד') שכין שלעולם לא נדע מי הוא האב, נכסיו הפקר.

! אין חיבם השבת אבידה לנו!

עד ייל' שכין שהאבוט מתו ושוב אין אפשר להшиб בהם, א"כ כל סיבת חיבם החפש נמצאה, ויתכן שככל אינם יודעים שאביהם השאל, ומהו השאל. והרי אבידת עכו"ם אין צריך להшиб, וכמבוואר בחו"מ (סימן רס'ו טע' א'), ולכן נפטרו בני ישראל מלמה השבה.

ואמנם נה' הארכונים בגדיר אבידת עכו"ם, האם הי פקר-וכך נקטו בשור'ת הר'ים (אהע"ז סימן ט"ז), ובשור'ת בית הלוי (ח"ג סי' מ"ה א'ות ר'), או שהו רק היתר זכה-וכך נקטו הזכר יצחק (סימן ע"ח) וכ' במחנה'א (גילה סי' ל"א), או שהוא רק היתר תשמייש-וכך נקטו הב'ח (י"ד קמ"ז) והואר שמה ('ה' סוכה פ"ה ה'כ"ה), מיהו לכל השיטות עכ' מותר המוצא להשתמש בחפש, וא"ש שבני ישראל השאירו את הכל בירושותם והשתמשו בזה, אלא שלשי' הב'ח הנ"ל לא היה הממון בבעלויות בני ישראל, ורק היה להם היטר תשמייש.

א. לא נשאו יורשים למצרים

יל' עפ"י המבוואר בריש' בפרשת שלח (פ"י'ד פכ"ח) מהמקילתא 'שכש' שאל לווקים על הים, כך לוקים אותם שנשאוו למצרים, ולפי זה נמצא שאלו נשאוו כל יורשים למצרים, וכל נכסיהם הפקר גמור. וכ' הלשון במדרש (שם'ו ר' פרשה כ"ד סימן ב') 'כבר מתו יכול' ומשמע שגם אל' שבמצרים מתו. אלא שצ"ע בזה שהרי התורה מזהירה מזיהריה שלא להתחנן עם מצרי, ואם נאמר שכולם מתו ולא מסתבר שהמקום הינו כל כך גורע, וצ"ע בזה. ואולי רק אלו שהי' במצרים מתו, ומוחמתה שהמקום הינו על העם שהגיעו לגר אחר פרעה נשאר לחיות גם לאחר קר'ס, וא"כ יתכן שנולדו לו אה"כ עוד ילדים, ובזה נשאוו מוחם המצרים. ש"ו ר' בפנוי מנהנים (תשנ"ה ליל שבת) שמספרש דברי ריש' ה'נ"ל, כשם שאלו לוקים על הים, כך לוקים אותם שנשאוו למצרים, והינו הע' שנשאוו למצרים.

ב. הפקעת פקדון עכו"ם שר'

למאי דק"י' של הפקעת הלואתו של נכר מותרת, ובתומם (סימן ע"ב ס'ק ג') דן באורך אם הפקעת פקדון ומשכוון הוא בכלל הפקעת הלואתו מותרת,

כלב לשונו

רבינו יחזקאל את הסיבה שהורה לעצמו היתר שלא לצום. ובכל זאת, המשיך ושאל את האיש, גם אם אין זה יום צום עבורה, עדין יום חמ חם היום יוכל להיות לבוא בשעות הלילה. ענהה האיש וסייע לרבי יחזקאל ממשיכו לפִי תומו: בשעות הבוקר היום קםobilתי מקרוב משפחה, המתגורר בחו"ל ועתה הגיע לארץ, נתינה נכבהה עברו החתונה. השבתה איפואו שאם כן אודרו לבוא גם הנה ליבתו של הרב, ובצירוףathy שתי הנtinyות גם יחד יוכל לסלך חוב גודל הרובץ עלי וכבר הגיע זמנו להפרען, הרי אמרו חז"ל פְּרִיעָת בְּעַל חֻבּ מְצֹהָה' ואנו יודעים שמצוה שבאה לידיך אל תחמייננה, אם יכול אני לקיים את המצויה כבר היום, אין מהראוי שאדנה.

שמע רבי יחזקאל את דברי האיש התמים, פשפש היטב במגירות שולחנו וחזר והושיט לעני אחד אפיקים על מה שכבר נתן לו מקודם. לאחר שיצא האיש, פנה רבי יחזקאל אל אנשי ביתו שנחכו בכל המאורע והתפלאו על מה שאירע, והסביר להם כך: כל הדברים אשר אנק כי, מיסיר אני את עצמי בשאלת נוקבת: מה ערך יש לנtinyות הדלות מול צרכיו המרובים של העני המבקש? האם הצדקה שאנו נותנים אינה אלא כתיפה מתוקה ים צרכיו של העני, ואין לו מזה כמעט תועלת. מול שאלה זו, תמיד נמצא ליד מישה המשתדל להרגיע את רוחו ולומר לי: אין לך להתפעל ותקחת ללב את מצבו של העני, כי אין הוא חמור כל כך, שכן דרכו של עני לנוקט בלשונו גזומה ובוגדי הוא הפהינו הרבה בתיאור מצוקתו, בעוד שעל פִי האמת לא כן הם פנוי הדברים. לכן, מול מצבו האמתי של העני, הררי שהתרומה שננתה היא יפה וראויה. המשיך רבי יחזקאל ואמר: הא ניחא בשאר כל העניים, אך לא כן הם פנוי הדברים ביחס לעני זה, אשר CUT הוכיח לי כי פִי ולבו שווים והראה לכוונו שהוא אינו מסוגל לשנות בדברו. והוא לא הסביר בתמיימות רבה את הסיבה שתבעה הוא הטריח את עצמו כחום הימים. אדם כזה שפיו וליבו שווים, בוודאי אמר אמת גם בהקשר למצבו הכללי הקשה ואנו הוא סובל ממצוקה עליון, ומושוםvr כך היה עלי ליתן ולהזכיר וליתן, בהתאם להזדמנות

♦♦♦

בעיר ברנוביץ חי ופועל עסקן ציבורי ידוע ושמו ר' אליהו שמואל זאקהיים. הוא היה יהודי פשוט אך נלבב, גור חרש עץ במקצתו, אלא שגם היה מידוד עם השליט הפולני יוזף פילוסודסקי.

שמעו אמרתו: כיצד נעשה ר' אליהו שמואל, היהודי מהמושורה, מקרוב למלכות? שמוות שוננות רוחו בעיר עלך, ואחת מהם הייתה כך: בימי המרד הפולני של שנת תרס"ה מצא המצביא פילוסודסקי מקלט מפני וודפיו בביתו של זאקהיים. הוא הכנין לו תחפושת מקרונית: הלויבשו בגדר יהודה, עטף אותו בטלית מצויצת והושיבו ליד גمراה גדרולה. וכשכננסו הצאריסטים אל הבית בחיפוייהם אחדרו חשבוהו ליהודים, וכך ניצול.

כשעלה פילוסודסקי לגדרולה זכר לאיש את חסדו וקידר אותו למלכות. ר' אליהו שמואל ניצל פעמים רבות את הקשר הדידותי הזה לטובות אחיו בני עמו, ואחד מאלו שנגנו מחסדו היה הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, שבתורת פליט חסר נתינות שהסתנן באורח בלתי ליגאלני

היו שנים בהם הגאון רבי יחזקאל אברמסקי היה חי במצומם רב. הוא התפרק רק מכסי הנסניה הזעומה אותה קיבל, ועם זאת המשיך להלאה בצדקת פזונו כפי שהיא רגילה משובים קדומות בהם הייתה פרנסתו מצויה לו יותר. עניים רבים התדרפו על דלתות ביתו, ואף הוא היה משליכל אל דל.

יום חורפי אחד התדרף רוכל עני על פתח ביתו של רבי יחזקאל בירושלים, והרבנית פתחה לו את הדלת. הרוכל חיצע את מרכולתו: אפודות צמר חורפיות ומחממות היטב. הסבירה לו הרבנית, שאין הם זקנים עכשו לאפודות. אמר האיש שידע כי בבית מתגורר אחד מגודלי הדור: אם כן, אבקש לפחות שהרב יברכני בברכת הצלחה. מיד עמדה הרבנית והכניתה אותו אצל רבי יחזקאל. פתח האיש וביקש ברכת הצלחה לעסק מכירת האפודות אשר לו. הבין רבי יחזקאל היטב את אשר לפניו: האיש מסתובב על הפתחים ואני קונה מידיו אפודות. במאור פנים העניך לו רבי יחזקאל סכום כסף חשוב וירכוו בלבבויות רבה עד כי צהלו פניו איש.

כשיצא, אמר רבי יחזקאל לרבנית: כשם שתא לא קנית מידו מאומה, כך מסתמא גם שאר השכנים לא יקנו ממנו אפודות אלו, וכי מי בירושלים אין מוציאד באפודה חורפית בביתו והלווא לאותו רוכל יש ילדים פעוטים שעליו להאכלם, ولكن מצה רבה לתמוך בו ביד רחבה.

יום אחד נזדמן אצל רבי יחזקאל איש עני ואבינו, מאתה המשפחות החשובות ומיקרי קרתה דשופרא, אשר ביקש את עזרתו הכספי להוצאות הנושאן של ביתו. בת יש לו שהגיעה לפורקה ואף מצאה שידוך הגון, ואני בידו פורטה עבור הוצאות החתונה והנדוניה. מתפרקנו הוא בkowski רב ואין לו מהין להביא את סכום הכספי שהתחייב עבורי החתונה. הקשיב לו רבי יחזקאל במאור פנים, ואמר לו שהגון שאין בידו סכום הגון כדי לעזור לו, עם זאת מקבל הוא על עצמו לעסוק במצבה גדולה וחשובה זו של הכנסתת כלה, ולכן הוא יפנה לאחד ממיודיעו, איש נכבד ובעל יכולת, כדי לשתפו בצדקה החשובה, ותוקתו כי אכן האיש יעינה וישתף בסכום הגון. לפיכך, סיים רבי יחזקאל ואמר, מבקש אני מך לחזור ולבו שוב למעוני בעוד מספר ימים כדי שאוכל בעז"ה לחתך את הסכום שאשיג עבורי.

חלפו מספר ימים והגיעו יום התענית שבעה עשר בתמוז. בצהרי היום, בשעה שהחמה מראותינו של אדם, והופיע האיש ובא שנית אצל רבי יחזקאל כדי לשאול אותו האם הצליח להשיג עבורו את הכספי עבור הוצאות החתונה. רבי יחזקאל היה כבר בא בימים, והצום היה קשה עליו. בשעות אלו היה מעדיף לנוח ולא לקבל קלה, אך משבא האיש הנזקן אל ביתו עבר עניין הצדקה, לא הראה לו רבי יחזקאל כל סימן של קוצר רוח או אי נוחות, אלא הכניסו בלבבויות אל חדרו והושיט לו סכום כסף שbow מואוד, שגרם לעני קורת רוח מרובה כפי שהכירו מהבעת פניו המורוצות.

כאשר פנה האיש לצתת מוחדרו התענין רבי יחזקאל בלשון של חכמה ושאל אותו: מה ראיים לטrho ולבוא הנה דוקא הימים בעת החזום, בתקופה של יום, וכי לא נוח לכמ' יותר היה אילו היותם מגיעים מחר או מחרתים. האש נעה בתום לב ואמר לר' בא: את האמת אגד, אני איני מתענה, וכבר אכלתי ושתתי הימים כראוי. והיה האיש מסביר

מוסר חסידי לפרק השבוע

אפשרו אם אני עלול להיות שוב צפוי לגירוש מפולין, ועל ה' ישע
ומבதHi.

♦♦♦

הרה"ק האמרי חיים מויזנץ ז"ע"א שח ואמר: יודעים אתם מדויע
כל תנוועה של ילד קטן מליאת חן? כי הילד הוא כולם אמת! כאשר ילד
קטן אומר או עושה דבר מה, או פי ולבו שווים, ולאמת יש חן! וכך
היה אומר: אהוב אני את הילדי הקטנים יען כי מעשיהם הם אמת,
אם חפציהם הם משחו הם יבכו, ואפילו לעני האנשים. וכשהם שמחים
אין הם מתחשבים באף אחד, שרים ורודדים הם לעניי כולם, השמחה
לא רקנן אצלם גם כאשר מביטים עליהם.

♦♦♦

מעשה ונכנס אדם אחד אל הרה"ק רבי מאיר מפרמיישלאן ז"ע"א
והתאונן בפניו על חוסר הצלחתו, כי למרות שחכם מוחכם הוא וידיו
רב לו בדברי ערמה, עדין אין הברכה שוריה בעסקיו. גענה אמר
לו הרבי: דוקא בשל כך שאתה מבקש להערים ולהתחכם, אין לך
הצלחה. ומקרא מלא דבר הכתוב (שמות יא ז): 'ילכֶל בָּנֵי יִשְׂרָאֵל
לֹא יִחַרְצֶל בְּלֹבֶל לְשֻׁנוֹן', אין לו לאדם מבני ישראל להיות חרוץ וחלוק
לשתיים, אחד בפה ואחד בלב, אלא 'כלב לשונו', שייהיו פי וליבו
שווים, שייאמר בלשונו את האמת לאמיתתו כפי שהיא בלבו.
(מתוך שיעורי הגה"ח רבי מנחם מנ德尔 פומרנץ שליט"א)

מעבר לגבול עם רוסיה, לא היה זכאי להציג רשיון ישיבה בפולין,
ואכן כמה פעמים ביקשו השלטונות לגרשו מפולין, אבל בזכות אותו
שתדלן שקלחו אל מושל המחו נובחרדוק ואל משרד המשלחת
בوروשה ודיבר טבות بعد רבי אלחנן התאפשר לו להמשיך את
ישיבתו ולהרביץ תורה בתחום פולין בגין מפריע. בשנים מאוחרות
יותר קיבל רבי אלחנן נתיניות לטביה בהשתדלותו של הנסיך רבי
מרדכי דובין מריגה, אולם באותו ימים היה רבי אלחנן תלוי ועומד
על חסדו של זקחים.

היה איפוא רבי אלחנן רוחש כלפי הכרת טוביה מופלת ומכבד את
האיש בכל הזדמנויות.

בשנת תרכ"ח, כשהעירו בפולין בחירות לבית המשפטים, הציג ר'
אליהו שמואל זקחים את מועמדותו בראשינה מיוחדת, שאף קבלה
את תמיכתו האישית של פילוסודסקי, והנה בכואו אל רבי אלחנן
בתביעה שיביע את תמיכתו בראשינה ויקרא לכל מכיריו
שיצביוו בעדו, לא הסתיר ממנו רבי אלחנן את האמת ויאמר בפניו
את כל אשר בלבו: אמם אישת מכיר טוביה אני לכבודו, אך בגלל זה
עדין אין לי רשות ליתן יד לבחירתכם לבית המשפטים, שכן סבור
אני שבחרה זו יכולת Lagerom נוק לאינטראסם המובהקים של כל
ישראל. והטעים לו רבי אלחנן ואמר: איככה יכולם אנו לשולח לבית
הנבראים אדם שכל מעלה היא בך שהוא מיום עם אנשי שררה
וממלא אחריו רצונם ותו לא, והפטיר: לאatinum בראשינה של כבודו,

אור החיים המבואר במתיקות ועדריות טווב התורה

אור החיים המבואר

תנ"ס צ"ל מתוועת התורה בערך רב"ד ע"ז אלחנן ברדוק
צ"ל ביה אודס ר' סעד א' - אור הדר
ט"ז הדר - בקרוב סול' באדרתון

אור החיים הMESSILAV

תנ"ס צ"ל כתבי היד הרכז' ר' אלחנן ברדוק
צ"ל סול' צ"ל סול'

מרכז הזמן: 1800-22-55-66 ובחניות הספרים המוביילים

ח'ב' של תורה

לתשובות ולהצטרף לשבתות הגליאן במייל: newsletter.mechubarim@gmail.com

חדש במלכת התורה

חדש

בני יששכר – ביאור משולב כרך ד' – להזדישים אלול תישרי מרחשון

מהדורות 'כרא'

ב锓זאת מלכת התורה 'עו וחדר'

'בני יששכר' להדרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב זצ"ל, ב锓זאת מלכת התורה 'עו וחדר' בתוך דברי רכינו המהבר, כדי להועיל להבנת הדברים, ותוספת העורות וציוונים. כל הספר הוגה עפ"י דפוסים ישנים, עם הוספות ותיקונים רבים. נסדר מחדש, בכתב רשי"ל אלא ניקוד, עם חלוקה לקטיעים, סימני פיסוק, כוורות לכל קטע, ועם מפתחות ומקורות דברים. כל אלו נסדרו בכל מפואר, כמייבט ספרי 'מלך מלכת התורה עוז וחדר'.

חדש

שו"ע המבויא מתייבתא – שבח או"ח – סי' דיש-שז

מהדורות לאנרא

ב锓זאת מלכת התורה 'עו וחדר'

ספר הטoor עם העורות וציוונים, עם ספר שלוחן ערוץ ונושאים כללי, בתוספת מדורדי ביאור נהרבאים והעורות נחוצות, ועוד שלל דבר של הוסיף לתועלת הלומד. הביאור 'מתייבתא' ערוץ בשפה ברורה ונונה, בשאליו נספחים: 'ליקוט ביאורים', ועוד מדורדי ליקוט שונים ומגוונים, כשהחל ערוץ ומונה על פי דפוסים ישנים, ב锓זאת מלכת התורה מהדורות ומארת עיניים, לתועלות הלומדים.

חדש

פרי צדיק המבויא פרשיות תלמידות – רישב (בראשית ב')

מהדורות ברכות טוב

מכאן 'אור לישרים' – נהריה,

ב锓זאת מלכת התורה 'עו וחדר'

'פרי צדיק' להדרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א, על התורה ומועדים, עם ביאור משולב בתוך דבריו החק', ב锓זאת מלכת התורה מונחת עפ"ד פרוי' עם תיקונים רבים, בעריכה חדשה בכתב מרובע ובניקוד מלא, ובחולקה לקטיעים, עם סימני פיסוק, ריבות מדוראי מקומות, עם כוורות משנה לכל קטע, ועם תלמידות המחבר.

חדש

תהלילים אותיות גדולות

דגם תרשיש בכרכית דמוי עוז

גודל 20 ס"מ

ב锓זאת מלכת התורה 'עו וחדר'

תהלים באותיות גדולות מאירות עינים עם תפילות ובקשות - בכרכית דמווי עוז דגם תרשיש. 3 צבעים לבחירה. גודל 20 ס"מ. ב锓זאת מלכת התורה 'עו וחדר'.

חדש

רמב"ם המבויא נשים אישות א

מהדורות 'קון טלי' ברכה'

מכאן 'אור לישרים' – נהריה,

ב锓זאת מלכת התורה 'עו וחדר'

רמב"ם ונושאי כליו ערוכים בדקדוק רב, עפ"י כתבי יד ודפוסים ראשונים, מקטיע ומנתק, ביעזוב נאה משוכחת. נוסף עליו ביאור משולב, הערוך בשפה ברורה ושווה לכל נפש. הביאור מלוקט מכל מפרשיהם הרמב"ם, ובתוספת הקדמות, מבוא בתחלת כל עניין, מקורות וציוונים, ועם פסקי שלוחן ערוץ.

מילין קידין זהיזוים נפלאים מלהוקט
נדבוזת קדרשו והודתו של
רבי זוז דז אביהצידא שערט"א

מִלְהָדָא

זההא דאורייה
יסוד חדש ונפלא על הפרשא

כשמלמד בניו זוכה אף הוא להגעה לידעית ה'

כרחו שליח את הקטנים יחד עם הגודלים, והתינוקות הללו זכו להיות הראשונים שהכירו את הבורא בקריעת שם סוף, כי הכל תלוי בחינוך הקטנים לתורה וליראת שמיים. וכשהזיכינו ה' משם ציווה בספר ולימוד לבנים והנכדים תורה ומצוות ואז היה קיים לבני ישראל בהיפך מעצת פרעה.

דוגמא אישית - מעיקרי מצות החינוך
הנביא אומר (ישעיה כז ו) 'babim yershu' יעקב יצר ופרח ישראל ומלאו פני תבל תנובה'. כתוב לבאר הרה"ק רבי אהרן מבצעלא ע"ה, ששאל אביו ד"ע הלא כתוב (במדבר יי' כג) 'וַיֹּהֶنְהָרֵחַ מְתָה אַהֲרֹן וְגוּ וַיֹּצֹא פָּרָח וַיַּצֵּץ צִ' וְגוּ', שהפרחה קדום הוא לציצ'ן. ומדובר כאן כתיב 'ציצ' ופרח. ותירץ על פי מה שכותב האר"י הקדוש ע"ה (ליקוטי תורה נצבים) בפסקוק (דברים כת כח) 'הנסתרות לה אלקינו', שאהבת ה' יתברך ויראותו צריך להסתיר רק לה אלקינו, כי האדם צריך להסתיר את עבדותו הפנימית, כדי שרק ה' יודיע תעלומות לב' ידע האמת, ושום אדם אחר לא ידע.

אך 'הנגולות' - מעשה המצוות צריך להיות בגנלה, 'לנו ובנני' - כדי שלימדו הבנים. עד כאן דברי הארץ"ל בתוספת ביאור של הרה"ק מבצעלא. ממשיך רבי אהרן מבצעלא ואומר, וישנם אנשים אשר אינם משגיחים על הבנים שלהם ללמד אותם תורה ומצוות, והלא מוני המצוות אינם מונאים לימוד התורה ולימוד הבנים לשתי מטרות, אלא במצות לימוד התורה הם מביאים המצווה של 'וישננתם לבניך'. וזאת, כי מצווה לימוד התורה של האדם אינה נשלה מלהלמוד גם עם בניו. וזה הרמז בפסקוק 'babim yershu' יעקב, כאשר רוצים להשරיש קדושת יעקבabenיו בדורות הבאים. נזכר שייהי 'ציצ' - האדם עצמו, כשייהי בבחינת 'ציצ' שהוא מדריגה מאוחרת מפרחה, ומורה על מעשיו הטובים ועובדות ה' יתברך שלו, אז יתקיים בו 'ופרה ישראל', שעל ידי שיראו בניו את מעשיו הטובים לימדו ממנו ויעשו כמו עשו.

ולמען ספר באוני בנה ובן בנה את אשר התعلילי במצרים ואת אותמי אשר שמתי בהם יידעתם כי אני ה' (ג, ב). המהנק בניו ומגדלם כראוי זוכה שיכנסו הדברים גם בלבבו, וויסיף גם להתעללות בעבודת ה', כמו שפירש בתולדות אדם להר'ק ר' יהושע מאוסטרוביצה ע"ה (בא ד"ה א"י ולמען) על הפסוק 'ולמען חסר באוני בנה ובן בנה' שהקדמים הנערים לפני הוקנים 'בענינו ובזקנינו נלק' בבניינו ובבננותינו' (שמות י ט), וגם אז ביקש פרעה ברוב רשותו למנוע מהם מללכת בדרכי אבותיהם, ואמר למשה 'לכו נא הגברים ועבדו את ה', ואילו את הקטנים ביקש להשריר במצרים ולמנועם מעבודת הטהרה, וכפי חינוך הבנים לעבודת ה' זוכים לתוספת טהרה המקربת את האדם לידעית ה' **עתיד כלל ישראל תלוי בחינוך הבנים** ואת זה רצחה פרעה לבטל ולהפריע לחינוך

מִלְתָא דפְּלִיאָה

כשעמל לספר לבניו ולהדריכם לעבודת ה' זוכה לארכיות ימים

ולמען ספר באוני בנה ובן בנה את אשר התעללי במצרים ואת אותמי אשר שמתי בהם יידעתם כי אני ה' (ג, ב).

בדברי המסורה מצינו כי פעמיים כתוב בתורה 'ולמען', האחד כאן 'ולמען ספר באוני בנה ובן בנה וידעתם כי אני ה', והשני 'ולמען תאריכו ימים על האדמה' (דברים יא ט), ולרמז בא שכפי מה שעמלים לספר נפלאות לצאצאים ולחנכים כראוי, כי זוכים לארכיות ימים ושנים.

ואפשר עוד להוסיף על פי דברי החתום סופר בתורת משה (כי תבוא ד"ה והוחירך) שלכל אדם יש שליחות קצובה בעבודת ה', וכיון שהשלים שליחותו הרי הוא ראוי להסתלק מן העולם, אמן אם הוא מהנק בניים ותלמידים לעבודת ה' אזי הוא זוכה לתוספת ימים ושנים כדי להוסיף ולימוד, וזה שכותוב (דברים ל ט) 'והוთיר ה' אלהיך וגו' בפרי בטן', שbezochot הבנים והתלמידים [כי גם התלמידים בכלל בניים] יזכה לתוספת ימים ושנות חיים. וכן כתוב גם בפתח חותם (שבהקדמת שוו"ת חתום סופר י"ד) שמתעם זה רואים צדיקי הדורות שזכו לארכיות ימים ושנים, אף שבודאי השילימו בענורותם כל שליחותם בעולם הזה, אמן כיון שרבים צרייכים להם למדם תורה ויראת שמים על מארכיהם שנויותיהם בעולם לצורך לימוד תורה לרבים.

בראשית ר' דוד הילמן

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

ASHOT MASAHA VEBENYO HAYADIM SHLAH HAYA BI-IZIAT MIZRAIM VOLHAM YISHTORAK L'SIFR

הניסי הילמן, שהרי משה עצמו הוא אשר עשה את האותות והמופתים והניסי האלה, והוא זה שנשלח אל פרעה מאת ה' שאמור לו איך לעשותם, והוא זה שדבר עם הקב"ה ועם בני ישראל, כמו שנאמר (דברים ה' י' 'אנכי עומד בין ה' וביניכם').

ובכל זאת משה רבינו להגיון למדרגות והשגות גבוחות עד מאד, אין אדם בעולם שזכה להגיא למדרגת משה רבינו, שדבר עם ה' באספקלריה המארה, והיה אמציע בין הקב"ה ובין ישראל, כמו שאמרו חז"ל (דבר י' א, ד) 'איש האלים' מהচ'ו ולמטה איש מהח'ו ולמעלה האלים. כי בחציו היה איש ושיך לחתונים, ודיבר עם בני ישראל, ובחצי היה שייך לעליונים, אל הקב"ה, וכנאמור (שמות י' יט) 'היה אתה לעם מול האלים', שהגיא משה רבינו לדוגה כזו עד כדי כך לעמוד מול האלים. כך גם אמר עליו דוד המלך ע"ה בתהלים (סח יט) 'עלית למורום שבית שבי לך תחת מתנות באדם', שפירש האלשיך שם, שזכה למדרגות גבוחות עד מאד שאין בן אנוש יכול להגיא אליהם כלל.

כשהי יהיה המספר הראשון ישפיע על כל הדורות אחריו דעתה

לכן רצה הקב"ה שמשה רבינו על כל מעלותו יהיה המספר הראשון של ניסי ה' לבניו, וציווהו 'למען תפאר', והוא יספר זאת בכל תוקף ועווז, בכח הגודל ביותר שישין, ועל ידי זה יכנס כח המספר הראשון לכל הדורות, שבכל דור כאשר יספרו הניסים לאלו שלא יצאו מצרים, ימצא בתוך הסיפור גם כוחו של משה רבינו שהיה הראISON שמספר לבניו, וכח זה יעבור לבנייהם ובני בנייהם לכל הדורות, ועל ידי זה יוכל כולם להגיא למדרגת 'וידעתם כי אני ה' בכל הדורות.

שהאריכו במדרשים שהיו כאלו שלא רצו לצאת מצרים ומתו במת חושך, שנאמר (שם יג יח) 'וחמושים על', ודרשו חז"ל (מכילתא מס' דפסחא פ"ב) אחד מחמשה או אחד מחמשים או פחות מזה, אבל על כל פנים לאחר מכת חושך, ביציאת מצרים, לא נתרו מבני ישראל אף אחד. נמצא שככל כל ישראל יצאו ביציאת מצרים, וلام הרוי אין צורך בספר כי ראו כל הנסים והנפלאות בעיניהם.

מי הם אלו שלא היו ביציאת מצרים - צפורה אשת משה, ובנוו - גרשום ואליעזר, שהיו מדין בעת יציאת מצרים, ולא יצאו יחד עם בני ישראל. רק לאחר יציאת מצרים באו לדבר ייחד עם יתרו כדי להצטרף לבני ישראל, וכן אמר (שמות י' יט) 'ויבוא יתרו וכו' בנוו ואשתו אל משה אל המדבר'. והם היחסים שיש צורך בספר להם את מעשי ה' ונפלאותיו למצרים. נמצא כי היהודי הראשוני שקיים מצוה זו של סיפור יציאת מצרים לבנים, והוא משה רבינו ע"ה.

בזה יובן מה שאמר הקב"ה למשה 'למען ספר באזני בנך ובנך', הכוונה שמשה יספר לבניו את הניסים שנעשו למצרים, כי הם הרוי לא היו למצרים, וכי שakan עשה משה, כמו שנאמר (שם פסוק ח) 'יספר משה לחותנו את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים', שספר לחותנו ולבניו שבאו עמו, את כל הניסים שנעשו לישראל ביציאת מצרים.

משה רבינו - שראה יותר מכל את נפלאות ה', יספר לבניו בהתדור הרב ביתור

והייתה בזה כוונה מיוחדת שדווקא משה רבינו ע"ה יספר את האותות והמופתים שעשה עם ה' ביציאת מצרים, כי כאשר יספר משה את הניסים אין זה בכלל אדם שמספר את

ולמען הספר באזני בנך ובנך את אשר הטעלית במצרים ואת אתני אשר שמתתי בהם וידעתם כי אני ה' (י, ב). הקשה הרה"ק רבינו יהושע מבעלזא ע"ה, הפסוק פותח בלשון יחיד 'למען תפאר' אך מסיים בלשון רבים 'וידעתם כי אני ה'. הרוי הקב"ה מדבר עם משה רבינו ואומר לו 'למען ספר באזני רבנן וגוי' וידעתם כי אני ה', היה לו לומר 'וידעתם' בלשון יחיד. ואף שעיל פי פשוטו הכוונה שכאשר הספר לבנק ובן ובן, אז כולם ייחד ידעו ידיעת זו, מכל מקום יש לעמוד על שינוי הלשון, שהתחילה בלשון יחיד והחליפה דיבורו לשון רבים.

יש לדקדק עוד שאמר למען ספר באזני בנך ובן ברך, לכוארה הרוי בנם אלה היו למצרים, כי כולם יצאו ממצרים מקטן ועד גדול, כמו שאמר פרעה (שם פסוק יא) 'לכו נא הגברים ומגוי' כי אתה אתם מבקשים', ואמר לו משה רבינו 'בערינו ובזקנינו נלך וכוי' בצאנו ובבקרנו נלך', שלא ויתר משה רבינו על אף אדם מישראל [ואף הקדים את הנערים לפני הזקנים, כי שתהיה יציאת מצרים בשלימות, כי כאשר הנערים הולכים קודם הזקנים, ככלומר ימי הנערים טובים והולכים הם עם ימי הזקנה, אזי הוא חג ושמחה, ועל כן אמר 'כי חג ה' לנו', ואם כן למי צריך לספר דברים אלו. עוד יש לדקדק למה צריך לספר גם באזני בנך וגם באזני בנך, הרוי כשירספר לבנו הוא יספר לבנו, כי כל אחד יספר לבנו אחריו.

מכך שאלות הללו מפרש הרה"ק מבעלזא ע"ה כי בעצם כל עם ישראל היו בגלות מצרים, כמו שנאמר (שם א) 'ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרים את יעקב איש וביתו בא', שירד יעקב אבינו ע"ה למצרים עם כל בניו ובני ביתו, ואחר כך כאשר יצאו מצרים, יצאו כל בני ישראל, כי לא נשאר למצרים עד אחד, וכך

ראשית אומתנו במסירות נפש

אנו מחויבים למסורת נפשותינו עליה, היו האבות מוכנים בכל עת למסורת נפשם בעודה אחר שזה כל חייהם בעולם.

עבד ה' האמתי נפטר מכל צורתיו

כאשר מקבל על עצמו עבדות שלימה בדרך אבותינו הקדושים הרי שזכה להסיר מעליו מוטות על הגלות. שכך ואמרם בהלל (תהילים קטו טז) 'אני עבדך בן אמרך פתחת למוסרי'. יש לפреш, כי לעתים באים על האדם מנייסורים בצדדי לעורר אותו לעבודת ה', ואם האדם מתעורר מעצמו לעבודתו יתברך שוב אין צורך להביא עליו יסורים.

[כמובן באור החיים (דברים ד כת): כנגד העושה תשובה הגם שלא שמע קול נגש, אמר 'ובקשתם משם לחיבת אליהם, 'מצאת', והגם שיש בידך עבירות חמורות כאמור בסמור 'ועבדתם שם אליהם אחרים' וג' אף על פי כן פטורים אתם מהיסורין וכי לכם התשובה, והטעם 'כי תדרשו בכל לבך', שתשובה כזו היא תשובה שלימה בכל לב ובכל נפש].

ועל פי זה יתברך לשון הכתוב 'אני עבדך בן אמרך', כי העבדים נחלקים לשני מינים, יש עבד שזה מקרוב הובא אל בית אדוניו ובכל שעה הוא מטפס עצה אך להימלט לחופשי. מאידך יש עבד שנולד לאימנו שאף היא שפהה בבית האדון, וכיון שהוא בן שפהה ומשפחתו משפחת עבדים אינו חפץ כלל לצאת לחורין ובכל אשר יפנה שם עבד עליו.

בקץ מבואר לשון הפסוק: מאחר ואני 'בן אמרך' כעבד בן עבדים אין בלבבי שום מחשבה לפרוק מעלי על העבדות, ואם כן 'פתחת למוסרי' כי אין עוד צורך לאסור ולקשור אותה במוסרות, וגם בעודיהם לא אבקש להשתempt מעול עבדותיו יתברך.

מצאות התורה, לאחר שבנהו את כוח עבודה זרה של מצרים כמאמר ז"ל (שמות רבה ט ב) 'משכׁו וקחו לכם' (שמות יב כא), כלומר משכו ידיכם מעבודת כוכבים, וקחו לכם צאן ושחתו אלהם - בדרך. מجيد שבחן של ישראל שלא אמרו היא נצא לדברם אלא אמרו היא נצא לא האמיןנו והלכו הוא שמהפorsch בקבלה (ירמיה ב, ב-ג) זכרתי לך חד' נעריך אהבת כלולתי לך אמריך במקابر הארץ לא זרעה ומה שכר מפורש אחריו קדש ישראלי לה' וג'.

סימן לבנים נתקיים כבר בארץ מצרים,

שמסרו בני ישראל נפשם בלקיחת קרבן פסח שהוא יראתם של מצרים, כדאיתא בטדור (או"ח סי' תל): שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול, והטעם לפי שנעשה בו נס גדול, שפסח מצרים מתחו בעשור [וכו'] ולקח להם כל אחדשה לפחסו וקשר אותו בכרעוי מטהו, ושאלום המצרים למה זה לכם והשיבו לשחתו לשם פסח במצוות השם עליינו, והוא שיניהם קהות על ששוחטין את אלהין ולא היו רשאין לומר להם דבר, ועל שם אותו הנס קורין אותו שבת הגדול.

והרי הכתוב מעיד ואומר (ירמיה ב ב) זכרתי לך חד' נעריך אהבת כלולותיך לכתר אחורי במדבר בארץ לא זרעה', שלא אמרו היא נצא לדברם אלא צידה אלא האמיןנו בה' והלכו אחר דברו, וכן הייתה הליכתם במדבר הגדל והנורא ארבעים שנה, וגם בכנותם לארץ לא הרהרו כיצד יתגברו על כל המלכים והאומות ששכננו שם, וכל כוחם היה כפוי הטעו בנפש כל היהודי, וזהו הלימוד מהאבות הקדושים אשר היו מקיימים כל מצאות ה' במסירות נפש עליהם, ובנבואותם זכו להשיג כל התורה ומצוותיה בעמל ובגיעה, אף מצוה לא הייתה קלה בעניינה להיפטר ממנה, והייתה קלה בעניינה להיפטר ממנה, והוא ממצא היה בלבם של כל האבות הקדושים שתהיה כל הנוגתם למעלה מדרך הטבע, כי הבא לעובד את ה' יתברך ולקיים את התורה אין לו דרך אחרת, אם לא במסירות נפש שלא על פי חוקי הטבע.

מצאות פסח שcolaה כתרי"ג מצאות

וזהו חסיבותו של קרבן פסח, כי מצאות הפסח כוללת בתוכה את כל

אֲלֹקָנוֹת

מְגַדֵּלֶת טַהֲרָת

כְּרָפְתַת גָּדוֹלָה

כט' ל' סי' רכ' ז'

במכתה הארבה:
 "על זה בז"יוק בתב רבנו חננאל שאריכים בספר
 את הגשים בכל הועלם, כאשר צווי זה של
 'למען מספר' על מכתה הארבה, חזר על עצמו
 לאורך כל הדורות.
 גם עליים מיל לפרסום מעשה פלאי זה, ולהודיע
 לכל שלא פגעו נחליל הארבה בשומרי השביעית,
 ושומר מצוה לא ידע דבר רע". מכתבו של הג"ר
 בנימין מנדלzon וצ"ל בפתחה דאגתא בספר
 'משנת יוסף' - שביעית, ח"א עמ' יט)

א פרומע מפה'

מעשה באדם אחד שלא התברך במידות טובות,
 והיה קמץ גדול, רע לב ומלה ברבייה.
 לא ד' היה להם, לבני עירו, שהוא שרווי בתוכם,
 אלא שאף עשה עצמו פחיד גדול ומתקדק
 במצבות, והיה קמרר את חי סביבתו בדקדייו
 המפליגים בחקרות שקייה מחדש מלבו.
 כאשר הגיעו הדברים לאוני אחד מגודלי הדור,
 אמר בצחוחות:
 "בעת התישבה לי תמייה חמורה בעשר
 המכות.

זה מבכר התקשה מודיע מכת ארבה היא
 הפכה היחידה בה אמר פרעה (שמות יז) 'יסיר
 מעילך את הקות הוה'. מודיע קשה היה עלי
 מכת ארבה יותר מכל המפוזת
 וכעת הבנתי.

הלא כתוב 'בעל הטורים' (שם פסוק יד). שהארבה
 נח בשבת ולא אכל את התבואה והעצים. הרי
 לנו שמהותה של מכיה זו היא, שבעל ימות
 השבעה היא אוכלת את פרותיהם של הבירות
 וסוחת מהם את מומנס, ובשבט מתגלת היא
 בבעלות חמורות מיוחדות ודקות במצות.
 מכיה שכו" - 'א פרומע מפה' (פמ"ה מתחמירה
 ומדקה במצות), כה קשה ריא, עד שאפלו
 פרעה לה יכול היה לסייע אותה..."
 מתוך הספר ספר ויילום - להרב הגאון רבי
 מנחם מנדל פומרנץ שליט"א

של ארבה ביישובים הסמוכים. נחליל הארבה
 התבאה שגורעה ונעבדה בעמל רב, בלי
 להתריר אחריהם שריד ופליט.
 באו חקלאי קוממיות בבהלה אל רבי בנימין
 וספרו לו על המתרחש בשדות הסמוכים
 למושב: "תכל תבוא הרעה גם אלינו ותכלת את
 יגיננו ועמלנו".

הרבות לא נבהל ולא נחרד. הוא נשא את עינו אל
 החקלאים המבילים ואמר בקהל בוטה: "הלא
 אנו שומרים שמשה! אין לי כל ספק שנראה את
 ישועת ה'!"
 עבר שבת היה זה, ובני קוממיות היו בדרכם
 לביית הכנסת בגדי שבת, כאשר ממעל השמים
 הולכים ומחיכים.
 נחלים ענקיים של חגבים עברים מעל המושב,
 כשהם בדרכם לשדות.
 החרדה היהת רבה, אך תוך זמן קצר התחלפה
 בהלה בהפתעה: אונד בא הארבה לתהומי
 מושב קוממיות, התברר כי הוא לא התקבר אף
 לא לשדה אחד, וכל הקבואה של תושבי קוממיות
 נותרה בשלמותה!

בדרשña שנשא הרב רבי בנימין בשפט, ספר
 להלל עדתנו:
 "בתקדמת הגאון הריב"ז לפניו על 'פאט
 השילוי' נכתב, שבשנת תר"ג, שנה אחר חילול
 השמיטה הראשונה בארץ ישראל בשנת תרמ"ט,
 שליח היישב בארץ ישראל חביבים שאכלו את כל
 תנאות הארץ, וכל אלו שלא שמרו שמיטה
 הפסידו את כל מקומות וצאו נקיים מנכיסיהם.
 אם כן, אני המקדשים את השמיטה, אברי כה
 עשי דבורי' (תחלת קג כ), ארכיכים לפרסום נס
 גלוי זה, וידעו הכל כי אין אדם שומע לקדוש
 בדורו הוא מפסיד".

כאשר הגיע רבי בנימין מנדלzon לביתו של
 הגאון ובין מונדיון וצ"ל, בכל
 הדריכים על מנת להעמיד את השמיטה בתקופה
 לכך, כל החקלאים מסרו את נפשם והפקירו
 את אדמותם לחלוין למשר כל שנית השמיטה.
 לא קירה זה כל. באוטה שנה פגעה מכיה קשה

עד היום לא דרך ארבה אחד בכל
 גבול מצרים!

ויהפוך ה' רוח ים חזק מאד וישא את הארץ
 ויתקעיו ימה סוף לא נשאר ארבה אחד בכל גבול
 מצרים (י. ט).

למעלה משלשת אלפים שנה חלפו מישראל
 המכות ומייצאת מצרים עד הימים, אף פלא
 עצום מוגרשות מזקי פעם גם בימיינו, ומזעיר לנו
 כי דבר אלקינו יקום לעולם' (ישעה מ. ח).

פלא זה הביא רבנו הריב"ז בפירושו לתורה
 (שמות יד) בשם רבנו חננאל:

מאוטו היום בו התפלל משה רבנו שפתחת
 הארץ פטור מצרים. לא ארבה אחד בכל
 גבול מצרים!

גם כאשר פקדה את הארץ ישראל או את
 הארץ הפטות הסמוכות למצרים מכת ארבה, לא
 גרסתו להקות הארץ הפערבות מקרים מיבולים
 של המצרים...

זאת, לעומת הצראים שעילו (שמות ח ז), וכן גם
 רבנו ר' ר' ביאר תשאנה' (שמות ח ז), ואנו גם
 בימינו יש צפראדים רבים בניilos - יוארה של
 מצרים.

על נס זה נאמר - מוסיף הריב"ז, 'שיזחו בכל
 נפלאותיו' (תhalim קה ב). העולם כלו מஸפר
 על נפלאותיו של הקדוש ברוך הוא, שמאז ועד
 הימים או ר' ארבה בכל למצרים.

וכן הראו שאף אנו נספר מנגלאוטוי של
 הבורא אוזות הארץ, מעתה פלא שארע בדור
 האחרון ונורם לקדוש ה' גודל.

היה זה בשנת השמיטה ה'תשי"ט.

חקלאים מעתים שמרו שמיטה בארץ ישראל
 בכל הלכותה ודוקוקה.

במושב קוממיות שבachelor לכייש, פעל הרב -
 הגאון הצדיק רבי בנימין מונדיון וצ"ל, בכל
 הדריכים על מנת להעמיד את השמיטה בתקופה
 לכך, כל החקלאים מסרו את נפשם והפקירו
 את אדמותם לחלוין למשר כל שנית השמיטה.
 לא קירה זה כל. באוטה שנה פגעה מכיה קשה

חידון אֲלֹקָנוֹת - נושא פרסים באיזה הקשר מזכורות נעלים בפרק זה?

פתרונות החידה - פרשת נה:

ש. היקן עוד מוחר בפרשנו המספר 40,ணוסף לארכאים מי המבול?
 נח המתין ארבעים ימים מzdולו ראייה הרהור עד תפחה את
 החלון כדי לשלוח את רעוותם (בראשית ח, ועם רשי".)

שם הזוכה בסיור מתיbeta מנהה מריב בהוצאה "עו" והדר":
 פרשת נה:
 ה' מרדכי מנחם בויים מאלעד.

פתרונות החידה וכן הזוכה, יפורסמו א"י בגליונות הבאים

הphotos נוכנה יכנסו להగולה א"י

על סידור מתיבטה מנוחה מעריב בהוצאה" עוז והדר".

את הפתרונות של שלוחה עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81

או מייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובות מדוקית וטלפון.
 בראש הדף לציין "עובד חידון לנוער".

אורות ביאור במוציארטש

בית מדרשו של המגיד

פיקום ומציאות דברי תורה של המגיד

עובדת התפילה של משה להעלות את האותיות שבועלם לשורשים

במאמר זה מבואר רבינו את מהות הדיבור שהוא גילוי הפנימיות אל החוץ, ושורש כל הדיבורים הם מהדיבור הראשוני שהוא בראשה הראשה שגילה הקדוש ברוך הוא את כתובו במאמר הראשוני שמנמו נבראו כל העולמות.

ויסוד הדבר הוא על פי הכלל שככל דבר מקבל בכל עת חיותו מקורו, ומכיון שכח הדיבור הראשוני הוא הדיבור של 'דבר ה' שמים נעשה' (תחלים לג), נמצא שככל הדיבורים מקבלים ממש חיותם בכל עת. ונענין זה שככל דבר מקבל משורשו, הוא חלק ממעלתו ותפארתו של המupil, שכן שמן ממש ממש חיתו, יכול הוא להציג אל אותו מקום שמננו הוא מupil, וכשהמupil כונתו להתבטל ולהתקשר אל השורש שם שם חוץ, יכול הוא להתאחד עמו ולהגיע לדרגת האות, וכל זה מכח הייחודה המשפיע והמupil מיוחדים בכך שככל מupil וצינור חיתו של המupil הוא מכח המשפיע ממנו.

והנה כח הדיבור שבתורה הוא כח גילוי שמתגלה חכמותו יתברך על ידי כח הדיבור, ושורש המהות הזאת שתתגלה חכמותו היא בדיבור הראשוני, שהוא ראשית לכל מה שהוא התיוגות הרואה והשרות לחלק מהעלמות, שבראה הקדוש ברוך הוא את העולמות, ואם עלולות, על מנת שייכרו ברואיו כתובו וגדלו, וכן בעת שמדובר האדם בדברי התורה, יכול וציריך הוא להביא את הדיבור הזה אל הדיבור הראשוני שמנמו חוצבו כל דבריו התורה.

אכן נשאלת השאלה, כיצד חזיר האדם את הדיבור לשרשו, מה הוא הסולם שבו יעללה האדם השמיימה לעולות את הדיבור בדרגתו מבחינת מקלט אל בחינת השורש. והמענה לכך הוא כאשר יתבונן האדם במוחות הפנימית של הדיבור שהוא הראשה, כי בדבר מלך שלטונו, שהדיבור הוא הכח המupil מהרצון המupil את מה שרצה על ידי הדיבור שמודבר, והנה הדיבור שבגשימות בוודאי לא קיים ברוחניות באוותה צורה חיצונית, אלא מה הוא הדיבור ברוחניות, מה שמתגלה לחוץ כתובו יתברך על ידי הראשה, כי הראשה היא האופן שבו ידעתם כביכול ותצמצם לבחינת יאה לבך, ואני הפה יכול לדבר, והדיבור הרראשון שהוא כ"ב ואיתו, ונמצא כל העולמות נקחו מהדיבור הראשוני, והדיבור הראשוני מתפשט בכולם, ואין בעולם דבר שאינו מתפשט בו הדיבור הראשוני ואין דבר אחר בעולם. ואמנם האלקים עשה שיראו מלפניו (קהלת ג י), נמצא רצונו שהיה בדיבור הראשוני הוא כדי שיראו מלפניו, נמצא נתצמצמה, בגין יראת העונש, וכדומה. זה נקרא 'בנות ירושלים' (שיר השירים א), ההולדה של יראה שמננה נשתלשה נשתלשה לסופ מדרגה.

והנה כתיב (דברים י"ג) 'תמים תהיה עם ה' אלקיך', כי איתך יראה יש יראה אמתית שהיא יראת הרוממות ואיתך יראה דחקיל בגין עונשיה וכו' ויש יראה שира מאפרני עונש כגון שира שיםתו בנוי ו逮 הוא דלא שוי לעקרא וזה היא הראשה עיקרית, כי כל הראות חוץ מיראת הרוממות הם מה שגפלו בשבייה ואין בהם שלמות, רק יראת הרוממות בגין דאייה رب ושליט עקרא ושרשא דכל עליון הראשה האמיתית היא שира מרוממותו יתברך שהוא רב ואדון לכל, יסוד ושורש כל העולמות, נמצא הוא למעלה מן העולמות נמצא שהוא שורה שלם לא שיק.

דוחית מזרעה ומAMILIA לא שיר בו שיפול מדרגותיו כיון שהוא דבק בשורש שאין בו שבירה. והנה הלומד תורה שבעל פה צרייך לדעת שבעל התורה והדברים דברי תורה של ידם מתגלית חכמותו יתברך בנפשו נלקחו מדבר הראשון הגילוי הרראשון של האלקות בכל העולמות, שהוא בדבר ה' שמים נעשה' (תחלים לג), ונמצא השרש הוא הפה העליון השרש הרראשון לילוי כתובו, שמננו יצא דבר הראשון והכל מקלים מפניהם מדבר זה, והדבר הראשון שראו מדרגות בעל שמן מקלט כלם וכל הדיבורים נחכמים ממש, וזהו תורה שבעל שפה העליון הוא בעל ולכך נקראת תורה שבעל פה להלן של מציאותה של התורה שהיא בדיבור הוא לקל מהפה העליון, ובממצא כשלומד נבדיר צרייך שיבוא למדרגת דבר ראשון והוא היחזק שמייחד הפל אל הבעל שפה הוא הפה דבר הראשון כי אז שורה עליון יראה השלמה, כי התורה מחכמה ונפקת (זה הירito פה), וכתיב (תחלים ק"א) 'ראשית חכמה יראת', שיראת השם היא ריאת אל החכמה, ורקם אלה יגילה כי היגילו הרראשון אין מוגדר בשם חכמה כי הוא למעלה מכל השגה אפילו השגת הכמה שהיא בחינת איין, זו היא יראת ראשונה השלמה رب ושליט שהוא אדון ושולט על הכל, עקרא ושרשא דכל עליון עיקר ושורש כל העולמות, שהוא דבר הראשון זהו בחינת גילוי הרראשון שבבחינת דבר הראשון שמננו נבראו כל העולמות, וזהו גופא מהות היגילוי הזה, מה שנתגלה השם יתברך בורא כל העולמות.

וכן כתוב רבינו בליקוטי אמרים (גה: ט"ג פ"ג): 'מאי שמר שמנה לחמו גו' (בראשית מט כ). 'רבות בנות עשו חיל ואת עליית על כלנה' (משל לא כת). הנה ירושלים נקראת יראה שלמה. שהיא יראת הרוממות, בגין דאייה رب ושליט, עקרא ושרשא דכל עליון, ויש יאות ברות המשתלשה מיראה זו אשר נתצמצמה, בגין יראת העונש, וכדומה. זה נקרא 'בנות ירושלים' (שיר השירים א), ההולדה של יראה שמננה נשתלשה נשתלשה לסופ מדרגה.

והנה כתיב (תחלים לג) 'בדבר ד' שמים נעשה'. הקדוש ברוך הוא ברא בדיבור הרראשון שהוא כ"ב ואיתו, ונמצא כל העולמות נקחו מהדיבור הראשוני, והדיבור הראשוני מתפשט בכולם, ואין בעולם דבר שאינו מתפשט בו הדיבור הראשוני ואין דבר אחר בעולם. ואמנם האלקים עשה שיראו מלפניו (קהלת ג י), נמצא רצונו שהיה בדיבור הראשוני הוא כדי שיראו מלפניו, והם בין כביכול ותצמצם לבחינת יאה לבך, ואני הפה יכול לדבר, והדיבור הרראשון שהוא כ"ב וזה (אבת פ"א מג) 'יהי מורה שמים עליים'. רוצה לומר, כמו שהקדוש ברוך הוא בדיבור הראשוני היה החוץ לבחינת יאה, ונתלבש ונתצמצם לבחינה זו, כן תהיה עליים בדיבור הראשוני זו, יראת הרוממות, דיבור ראשון זה ר' רבות בנות עשו חיל' (משל לא כת). 'רבות בנות הן היראות שנשתלשו מיראה זו גם כן עשו חיל, ואית' הדיבור הראשוני, כ"ב אותיות מלא'ך ועד תי'ו. זו היראה 'עלית על כלנה'

ונטו פָאַדְם מכיוון ששורש adam הוא מיראה הזאת, ניתנה בו גם הסתכלות הזאת שהיא היראה השורשית, ואם יסתכל ויתבונן בשרהה של כל יראה יבוא אל היראה השורשית הזאת, וכן כפְשָׁבָאַה לו אֵיזָה יִרְאָה אֲזִי יִסְתַּפֵּל בְּעֵינָו שְׁבָלוֹ לְבַחֲנִית הַיִרְאָה כִּי בָּאַה לְהַשִּׁיבָה אֶל מִקְרָה, וַיַּחַזֵּר חֹזֵר אֶל הַיִרְאָה הַרְאָשׁוֹנָה שְׁמָמָנוֹ גַּלְקָחָה שֶׁהָוָא רָאִשְׁתִּ הַדָּבָר כִּי הָאוּר חֹזֵר הוּא שְׁכָאַשֵּׁר הַשְׁפָעָה הַבָּא לְעוֹלָם עַל יְדֵי לְבֻשָׁה, חֹזֵר וְמַתְדַּבֵּק בְּשָׂרוֹשׁוֹ, הוּא חֹזֵר וְמַאֲיר בְּדַרְך מְלָטָה לְמַעַלָּה, שְׁמַחְצִינוֹת שְׁבָה וְמַתְעֹורָה הַפְּנִימִיּוֹת וְעוֹלָה אֶל הַשּׁוֹרֶשׁ.

וזהו הַחַכְםָ עַיְנִי בַּרְאָשׁוֹן, רֹזֶחֶת לְוֹמֶר שְׁמַסְתַּפְּלֵל אֶל רָאִשְׁתִּ הַדָּבָר שְׁמָמָנוֹ גַּלְקָח וְעַל יְדֵי זֶה הוּא באַה אל הַיִרְאָה, וְזֶהוּ (תְּהִלִּים צ'ז) יִפְלֶל מִצְדָּחָא אַלְפִי וּכְזַעַל יְדֵי זֶה נִמְתַקֵּת הַדָּגִינָה פָּאָמָר לְמַעַלָּה, שְׁזָהוּ הַמִּתְקַת הַדָּגִינִים פָּאָשֵׁר יָבָאֵר לְקַפְּנוֹ וְעַל יְדֵי זֶה נַפְלִים שְׁנוֹאָר, רק בְּעֵינָר תְּבִיט בְּעַוּנָר וְוּסְטְּכָלָר, שְׁתַבִּיט בְּהַסְתְּפִלּוֹתָךְ אֶל בְּחִינַת הַיִרְאָה שְׁבָא לְשׁוּבָא אֶל שְׁרָשָׁה וְלְהַבְּיאָה לְשְׁלָמוֹת הַיִרְאָה וְתַרְאָה שְׁבָא לְהַשְׁלִימָה וְלְהַלְלוּתָה וְלְהַמְתִיקָה בְּשָׁרֶשׁוֹ כְּשֵ׀יהִיה בְּרוּר בְּעַיְנִיר שְׁהַיִרְאָה הַזָּאת באַה וְנַתְעֹורָה בְּקַרְבָּךְ כִּי להַבְּיאָה אֶל הַשְׁלִימִוֹת, זֶה שְׁלִימָת רְשִׁיעִים תְּרָאָה.

וזהו המתקנת הדגין, לא כמו הפסלים האומרים שאין לשום על ימם יראו ענש, ואם בא במחשבתו דוחה אותה לבל עילאה לפיכיהם כלל, שאם במו מה תתקו ואיך ימתקו הדגין שהרי כיוון שיש לו יראת עונש סימן הוא שהוא בעולם הפירוד שיש בו טוב ורע, ואם כן יראו גם מעניינים גשמיים, ואם לא יהיה לו יראה העונש קרואין איך יוכל להמתיק יראות הזנות.

וכן כתוב במסור עיניים (שמיני ד' והיה):

וכן נצוטינו בתורה על יראת השם והוא מdat הגבורה והפחד יצחק, וכל הפחדים שבאים בברואו הוא השם ברוחמי המפחדו, כי עיקר היראה הוא יראת הרוממות, בגין דהוא רב ושליט עיקרא ושרשא דכל עליון, רק לאו כל מוחא סביל

דא, כי ה'ן יראת ה' היא חכמה (איוב כח כח), ומ' ש אין בו זאת החכמה להביאו ליראת הרוממות מפחדו השם בפחדים שהוא מתחפה על ידי

שללו הקלושה, בכדי שעיל ידי יראה הקטנה זו, יבוא לירא את השם יראת הרוממות, וזהו (משל כי א' האלקים עשו שיראו מלפניו, ואמרנו

כח ז' ברכותנו), לא נבראו רעמים אלא כדי לפשת עקמימות שבלב, כי רעם גבוריתו מי תבונן, וזה אחד מגבורותיו שליל ידי יראה הרעמים יבוֹא

לירא את השם, כי הרעמים שלוחותיו הדר חמנה עברדיין, כי כמה פעמים לרוב אין מגע היזק לאדם כי אם שיתפחד על ידי רעמים, וכן אמר העש' ט'

רבת', כי יש אתוֹן רְבָרְבִּי וְאַתוֹן זְעִירִי, יש אותיות גדולות ויש אותיות קטנות, הצעיריו

הם שְׁזָעָרָוּ וְנִצְמָצָמוּ עַל יְדֵי צְמָצּוּמִים רבים, והם מורות על התורה שנתבלשה

במידות שבulous זהה, והרבביים שלא הרצכו לצמצם, פג'ל' שהם בעולם המחשבה, שאותיות גדולות הן בעולם המחשבה, וכשבא

אל היראה התמימה בא אל אתוֹן רְבָרְבִּי אל היראה היי בצמצום וייבן וזה תמים תהייה עם ה' אלקי', כשהתביה בדק בשורש שהוא שמי פניה וככ' בשתרה במדרגת שלמות היראה ש' היא

תמיד, תהיה עם ה' אלקי', ולכך הוא ת' רבת', כי יש אתוֹן רְבָרְבִּי וְאַתוֹן זְעִירִי, מאות לבושים כמנין האות ת'יו.

והגה החלוק שבעין יראת הענש ליראת הרוממות שמי שיראתו מפני הענש אינה תמיד, כי בעת הסתקק הענש מלפניו לא ירא וסרה מעליו, אבל מי שהוֹ ירא בגינו דאייה רב ושליט, וזה יראת תמידית כי הדבר הזה אין בו שום שיוני, שהרי גדלותו

יתברך לא שייך בה כלל שינוי.

אמנם צריך לידע כי אנו רואים שגם יראת יעופר במחשבת כל אחד ובלב, הוא כי כל דבר רוץ'ה לא תכללה בראש� שמאנו גלוך כי כל היראות גלחו

לשrho שמננו גלוך, וכל היראות גלחו מיראה ראשונה שהיא שורש כל העולמות, אלא שונצטצמה בכמה בcheinoot יראות

כדי שיוכל האדם להציג כפי הבנתו, וכל דבר רוץ'ה לחזר לשrho, וכי בא למופרת במחשכה בלבו לעורר יראת העקרית, ועל ידו תעללה אל שrho ובענש יתבטל.

הענוה

בְּתַעַי הַמְבֹואר - אוֹר אָזְנוֹת שְׁלִיכָה וְעַנוּנוֹת

שְׁנָת הַיּוֹם הַכְּלָל לְבַדְמִינְתָּה

בְּתַעַי הַמְבֹואר | אָזְנוֹת וְעַנוּנוֹת בְּבָשָׂר וְבִדְלָג | פּוֹרְנִיטְסְׁ קְמָן

מִרְכָּז הַזְּמָנוֹת: 1800-22-55-66 | להציג בcheinoot הספרים

גיא ליאור
כרך שלישי
במהדורה
המבווארת
בראשיתת כ'
תלויות - רותם

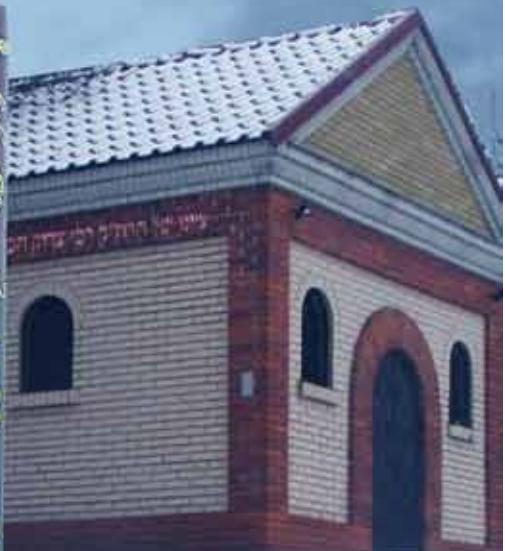
סלהוּת בְּרִבְּנוֹת זֶה

פָּרָיו צָדִיק

על ההלכה ומועדים

בנ"ס
ביאור פשולב

להדריך ורכך בדק הבן
בלבנון וט'א

לכתחזק את לילוֹת ההלכה עם תורת המאירה של רבי שרגה כהן מלובליין ז"ע

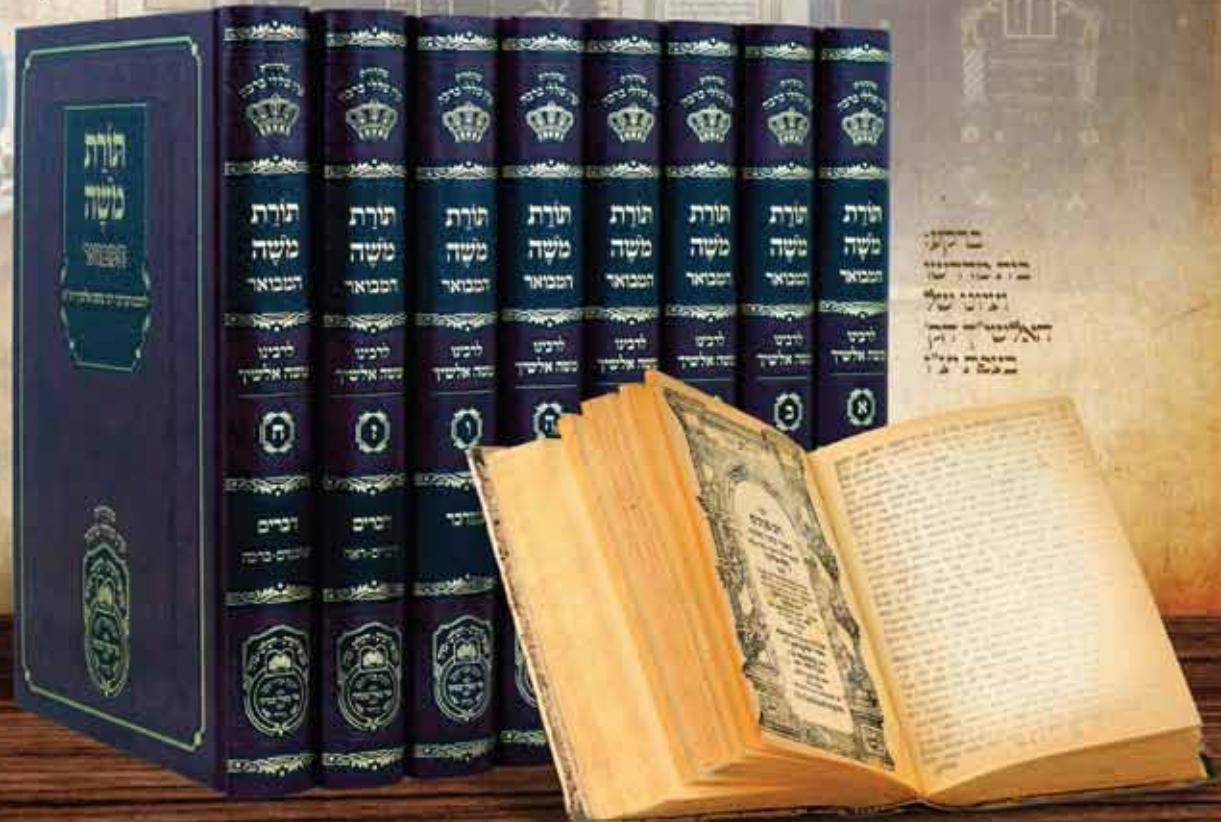
דבירי של בירור

להשיג בחנויות הספרים

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66

הוֹצָלָם הַסְּנָנוּ!

תעלת מטה המטויה עם נייר מטוגן לריבוט מטה מלטץ:

וכבר הכטער הרג חמיל"ה מה מהלץ"ך הקדוז:

המפלען הגדאל אֶבְלָקָה אֲנֵא

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 | להציג בחנויות הספרים

בָּשֶׁם נִכְרֵא מַעַן לֹזֶה רַחֲנָן וְהַכְּבָד

מעיין בהיר המברך
את דבריו התוודה והzechosh
בכבודו עוזר מוחזק ומוחכם

השערכות עולמית לשלהבת רבי שמעון

הכרכים שראו אור בעולם עד עתה:

זהר הסבאה בדור הראשון א (בגדה-בבא)
זהר הסבאה בדור השני ב (בבא-ב)
זהר הסבאה בדור השלישי ג (בבון-קריז)
זהר הסבאה בדור הרביעי ד (תקון-בלק א)
זהר הסבאה בדור החמישי ה (קדושים-בלק ב)
זהר הסבאה בדור השישי א (קדושים-וילן)

זהר הסבאה קראא א (תקון)
זהר הסבאה קראא ב (ג-טפס)
זהר הסבאה קראא ג (הורי-בדרון)
זהר הסבאה קראא ד (הורי כה)
זהר הסבאה קראא ה (קדושים-אסוד א)
זהר הסבאה קראא ו (אסוד ב-בדוקה)

תקון זהר חלק ג (יה-ט)
תקון זהר חלק ד (ב-ב-א)
תקון זהר חלק ח (כ-ב-ט)
ס' זהר חבבאי ספרה דיניטיאו (ב-ט)
זהר דרבנן ששה א (ספה-הדר)
זהר דרבנן ששה ב (א-בילה)

ס' וזהר דרבנן אדרא רבא (ט-ט)
זהר דרבנן אדרא זוטא
זהר דרבנן גלות אדרא
זהר דרבנן אדרא דטבנא
תקון זהר חלק א (זקנמן)
תקון זהר חלק ב (ט-ט')

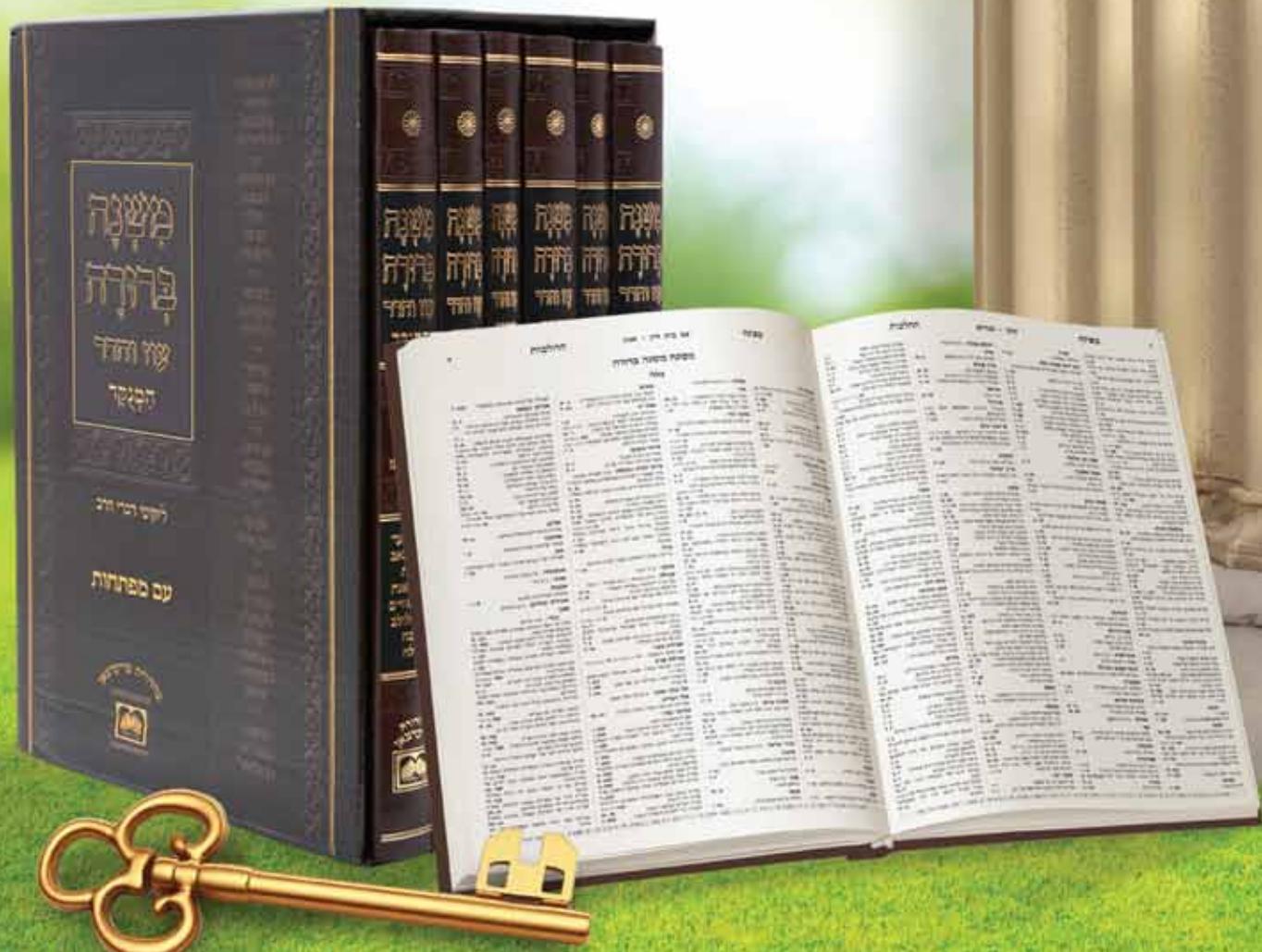
להשיג בחנויות הספרים

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 ☎

מִשְׁנָה בְּרוֹרָה

עם המפתח המפואר

מהדורה חדשה של המשנה ברורה המפואר 'עוז והדר' בתוספת מפתחות מפוארים ומפורטים על כל ההלכות המובאות במשנ"ב, ביאו"ה ושו"צ
בנוספַּה לשולן מעילות מהדורה המנופה ומוזקפת, עם מראה מקומות והוספות רבות

• מפתחות

דפוס של קורס

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 | להציג בחנויות הספרים

